

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΘ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 — ΤΗΛ. 227.689 | 15 ΜΑΪΟΥ 1962 | ΑΡΙΘ. 10

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος μετὰ τῆς Α. Χάριτος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας κ. Μ. Ράμσεϋ.

ΕΠΙΒΑΛΛΕΤΑΙ ΝΑ ΥΠΕΡΒΛΗΘΗ

'Ερωτώμεθα ὑπὸ πολλῶν, ἐὰν εἶναι ἐφικτή, καὶ ἐὰν εἶναι πραγματοποιήσιμος ἡ πλήρης ἐνότης μεταξὺ τῆς 'Αγγλικανικῆς καὶ τῆς 'Ορθοδόξου ἡμῶν 'Εκκλησίας, ἐφ' ὅσον τοῦτο προϋποθέτει πλήρη ἐνότητα ἐν τῇ πίστει.

*

'Απαντῶμεν, ὅτι ἡ 'Εκκλησία τοῦ Χριστοῦ — ἐνσαρκωθεῖσα ἱστορικῶς, ὅπως καὶ ὁ θεὸς τῆς 'Ιδρυτῆς, τοῦ ὁποῦ ἀποτελεῖ τὸ μυστικὸν σῶμα — εἶναι Θεανδρική καὶ Οἰκουμενική. Διότι ὁ Χριστὸς ἐφανερώθη, «ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου», ὡς τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος, διὰ πάσας τὰς ἐποχὰς καὶ δι' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

'Η 'Εκκλησία δὲν ἐσχίσθη εἰς τὴν θείαν τῆς ἀλήθειαν. 'Αλλ' ἐντὸς τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἱστορικῶν δεδομένων, καὶ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην τῆς φύσιν. 'Η διαίρεσις τῆς προῆλθεν ἐκ τῆς «σαρκὸς καὶ τοῦ αἵματος», ποὺ διαιροῦν. 'Εκ τῆς συγχύσεως τοῦ Βασιλείου τοῦ Καίσαρος πρὸς τὸν Βασιλεῖον τοῦ Θεοῦ ποὺ εἶναι «πνεῦμα» καὶ εἶναι «ἀγάπη» ποὺ συνάπτουν καὶ ἐνώνουν.

*

'Η ἐνωσις των, ὡς ἐκ τούτου, θὰ παραμένῃ ἀκαρπος, ἐφ' ὅσον ἐντὸς τῶν διαφόρων ὁμολογιῶν θὰ βεβαιοῦται τὸ πνεῦμα τοῦ Καίσαρος καὶ τοῦ κόσμου. Καὶ θὰ κυριαρχῇ ἢ πρὸς ἀλλήλους ἄγνοια τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἡ ἀδιαλλαξία, καὶ τὸ μῖσος, καὶ ἡ ἐχθρότης.

Πρέπει λοιπὸν νὰ δημιουργηθῇ μία νέα πνευματικότης καὶ μία νέα συνείδησις τῆς Οἰκουμενικότητος τῆς 'Εκκλησίας, ἡ ὁποία θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς Χριστιανούς νὰ γνωρίσουν ἀλλήλους. Καὶ ν' ἀνεύρουν καὶ νὰ χαράξουν ἀποφασιστικῶς τὴν ὁδόν, ποὺ ὀδηγεῖ σταθερῶς πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν καὶ τὴν πνευματικὴν των ἐνωσιν.

*

Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν, καὶ πρὸς μίαν νέαν ὑφῆν τοῦ παγκοσμίου Χριστιανισμοῦ, κατατείνον ἀναμφιβόλως αἱ καταβαλλόμεναι σήμερον ἀξιεπίαινοι προσπάθειαι,

μὲ πρωτοπόρον τὴν Μητέρα μας 'Εκκλησίαν. Καὶ εἶναι βέβαιον, ὅτι ἡ 'Εκκλησία τοῦ Χριστοῦ διακατέχεται σήμερον ἀπὸ ἰσχυρὰν ἐφῆσιν πνευματικῆς ἀννψώσεως καὶ προσεγγίσεως τῶν διαφόρων ὁμολογιῶν. 'Απαιτεῖται ὁμως προσοχὴ μεγάλη εἰς τὴν χάραξιν τῆς ὀρθῆς καὶ ἐνδεδειγμένης ὁδοῦ, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ εὐγενοῦς καὶ ὑψηλοῦ τούτου σκοποῦ.

*

'Η 'Αγία ἡμῶν 'Εκκλησία — ὡς ἀναγνωρίζεται καὶ ὁμολογεῖται τοῦτο παγκοίμως — ἐστάθη διὰ μέσον τῶν αἰώνων ἡ δωδεκάτειχος τῆς 'Ορθοδοξίας 'Ακρόπολις καὶ διεφύλαξεν, διὰ μυρίων ἀγώνων καὶ μὲ ἀπροσμετρήτους δοκιμασίας, πανακήρατον τὴν παρακαταθήκην τῆς Πίστεως, προστατεύσασα αὐτὴν ἀπὸ παντοίας πλάνης καὶ σφαλερὰς δοξασίας. Κατὰ ταῦτα, ἡ ποθουμένη ἐνωσις προϋπόθεσιν ἔχει τὴν κατανόησιν τοῦ ἀναμφισβητότου τούτου γεγονότος. Καὶ ἐπομένως τὴν — ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην ἡγεσίαν τοῦ 'Αρχιεπισκόπου Ράμσεϋ — μείζονα στροφὴν τῆς 'Αγγλικανικῆς 'Εκκλησίας πρὸς τὰς ἀρχηγόνους ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις, ποὺ διατηροῦνται ἀνόθευτοι ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ ἡμῶν. Καὶ τοῦτο, πρὸς ἄρσιν, ἐν πνεύματι ἀδιασπάστου ἀδελφικῆς εἰρήνης καὶ ἀγάπης, τῶν δογματικῶν ἐκείνων διαφορῶν, αἱ ὁποῖαι χωρίζουν τὰς δύο Χριστιανικὰς 'Εκκλησίας μας.

*

Διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τούτου, θ' ἀπαιτηθοῦν βεβαίως μακροαὶ μελέται καὶ λεπτομερεῖς συζητήσεις. Σοβαρὸν δὲ βῆμα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν ἀποτελεῖ ἡ σύστασις ὑπὸ τῆς Μητρὸς ἡμῶν 'Εκκλησίας ἐν Κων/πόλει εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, διὰ τὴν ἀμφιλαφῆ μελέτην τῶν ζητημάτων αὐτῶν. Τοιαύτη ἐπιτροπὴ θὰ συσταθῇ καὶ ὑπὸ τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος. Καὶ αὐτὴ, ὡς ἐδήλωσεν ὁ σεπτὸς 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. Χρυσόστομος πρὸς τὸν 'Αγγλικανὸν 'Αρχιεπίσκοπον κ. Ράμσεϋ κατὰ τὰς διεξαχθείσας μετ' αὐτοῦ συνομιλίας, «θὰ ἐργασθῇ ἐν πλῆ-

Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΝΤΟΥΑΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΙΜΑΤΟΥ ΠΑΣΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ ΔΡ. ΜΙΧΑΗΛ ΡΑΜΣΕΪ

Τῇ Κυριακῇ 6ῃ Μαΐου ἀφίκετο ἀεροπορικῶς εἰς Ἀθήνας προερχόμενος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἔνθα συνηγήθη μετὰ τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρα, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας Δρ. Μιχαὴλ Ράμσεϋ μετὰ τῆς ἀκολουθίας του. Τὸν Ἀγγλον Ἀρχιεπίσκοπον ἀνέμενεν εἰς τὸ ἀεροδρόμιον τοῦ Ἑλληνικοῦ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος, τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, οἱ θεοφ. Βοηθοὶ Ἐπίσκοποι, ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Γρηγόριος Κασσιμάτης, ὁ ἐν Ἀθήναις Ἀγγλος Πρεσβευτῆς, ὁ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος καὶ Κοσμητὸρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Καθηγητῆς κ. Ἰωάννης Καρμίρης, ὁ Διευθυντὴς Θρησκευμάτων τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας Καθηγητῆς κ. Βασίλειος Βέλλας, ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν Διευθυντῆς τοῦ τμήματος Ἐκκλησιῶν τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργείου κ. Μπαίζος, Κληρικοὶ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι.

Ἄμα τῇ καθόδῳ του ἐκ τοῦ ἀεροσκάφους ὑπεδέχθησαν τὴν Α. Χάριτα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος, ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Κασσιμάτης, ὁ ὀρισθεὶς ὡς ξεναγὸς τῆς Α. Χάριτος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Παντελεήμων καὶ ὁ ἐν Ἀθήναις Πρεσβευτῆς τῆς Μ. Βρετανίας. Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀντήλλαξεν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Δρ. Ράμσεϋ, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἡ Α. Χάρις ἐπεθεώρησε τὸ παρατεταμένον πρὸς ἀπόδοσιν τιμῶν ἄγγμα στρατοῦ, ἀκολουθῶν δὲ ἐγένετο ἡ παρουσίασις εἰς αὐτὸν τῶν λοιπῶν ἐπισήμων. Τὴν Α.Χ. τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας συνώδευον ὁ Γραμματεὺς ἐπὶ τῶν σχέσεων μετὰ τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν αἰδεσ. Ι. Σατεργουέιτς καὶ ὁ ἰδιαιτέρως του ἱερέως αἰδεσ. Ν. Κέναμπυ.

Ἐκ τοῦ ἀεροδρομίου ἡ Α. Χάρις ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δρ. Ράμσεϋ ἐπέβη τοῦ αὐτοκινήτου τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Χρυσόστομου, ἡ ὄλη δὲ πομπὴ ἀνῆλθεν εἰς Ἀθήνας κατευθυνθεῖσα εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναόν, ἔνθα ἀφίκετο περὶ ὥραν

ο ρ ε ι ὁ μ ο φ ω ν ῖ α», μετὰ τῆς ἀντιστοίχου ἐπιτροπῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Θὰ συσταθοῦν δὲ — ὑπὸ τὴν συντονιστικὴν πρωτοβουλίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρα — παρόμοιαι ἐπιτροπαὶ καὶ εἰς τὰς ἄλλας Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας, οὕτως ὥστε ὅλοι αἱ ἐπὶ μέρους Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησιαὶ νὰ καταλήξουν εἰς κοινὰ συμπεράσματα.

*

Ἄν ἀκολουθῶν αἱ διεξαχθησόμεναι συζητήσεις μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν καὶ τῶν Ὀρθοδόξων ἀπολήξουν, ὅπως διακαῶς καὶ ὀλοφύχως τὸ εὐχόμεθα, εἰς σύμπτωσιν γνωμῶν καὶ ἀπόψεων 1) ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τῆς πίστεως καὶ τῶν πηγῶν τῆς, τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως, 2) ἐπὶ τῆς Ἀποστολικῆς διαδοχῆς τῆς Ἱεραρχίας καὶ 3) ἐπὶ τῶν ἱερῶν Μυστηρίων, οὐδὲν πρόσκομμα θὰ ὑφίσταται πλέον διὰ τὴν ἔνωσιν τῆς Ἀγγλικανικῆς μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Καὶ ἡ συμφωνία ἐπὶ τῶν ἄνω θεμελιωδῶν ζητημάτων θὰ ἐπι-

τρέψη εἰς τὴν γερασὴν καὶ πρεσβυγενῆ Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν, ὡς μέλος τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἐντὸς τῆς ὁποίας πανέοσμα μωροβολοῦν τὰ ἄνθη τοῦ πνεύματος καὶ ἡ καρποφορία αὐξάνει.

*

Ἐῖθε ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ, νὰ μὴ βραδύνη τοῦτο ἐπὶ πολὺ. Διότι τὸ πνεῦμα τοῦ Ἀντιχρίστου βρονχᾶται λυσσαλέον σήμερον ἐντὸς τοῦ κόσμου, καὶ ὄλοεν τραγικώτερα ἀποβαίνει ἢ ἐμπειρία τῆς ἀνθρωπότητος, πὸν ἀντιμετωπίζει τὸ ἀδιέξοδον. Ἐπιβάλλεται ὅθεν νὰ ὑπερβληθῇ ἡ ἁμαρτωλὴ διαίρεσις τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου καὶ ἡ θρησκευτικὴ βούλησις νὰ κατευθύνεται, ἰσχυρῶς καὶ σταθερῶς, πρὸς τὴν Ἐνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν. Πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ. Καὶ διὰ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν εὐτυχίαν τῆς Οἰκουμένης πὸν «πεινᾶ καὶ διψᾶ Δικαιοσύνην». Καὶ Ὑπὲρ ἧς ὁ Χριστὸς εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ἑσταυρώθη καὶ ἀνέστη ἐν αὐτῷ.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

13ην. Εἰς τὰ προπύλαια τοῦ Ἱ. Ναοῦ τῆς Μητροπόλεως ὑπεδέχθησαν τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομον καὶ τὴν Α. Χάριτα τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας Δρ. Ράμσεϋ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ διάκονοι τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ, ἐνῶ ὁ Κλήρος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς ἦτο παρατεταγμένος ἐντὸς τοῦ Ἱ. Ναοῦ.

Ἄμα τῇ ἀφίξει τῆς πομπῆς ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος εἰσῆλθεν μετὰ τῶν ἱερέων καὶ τῶν διακόνων τοῦ Ναοῦ ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, ἐνθα περιβληθεὶς τὸν Μανδύαν ἐξῆλθεν τοῦ Ἱ. Βήματος συνοδευόμενος ὑπὸ ἱερέων καὶ διακόνων καὶ ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ Ἀρχιερ. θρόνου, ὁ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας, ἅμα τῇ εἰσόδῳ του ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ ὠδηγήθη ὑπὸ τοῦ Μ. Πρωτοσυγγέλλου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Παν. Ἀρχιμανδρίτου κ. Θεοκλήτου εἰς τὴν δι' αὐτὸν καθορισθεῖσαν θέσιν, ἐναντι τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Θρόνου, ὅπισθεν δ' αὐτοῦ ἔλαβον θέσιν οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἀκολουθίαν του. Ἀκολούθως ἐτελέσθη ἡ εὐχὴ κατωτέρω δημοσιευομένη ἀκολουθία:

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος· Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν.

Ὁ Χορὸς ἔφαλε Ἀγιογραφικὰ χωρία.

Ὁ Α' Διάκονος· Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ Θεός...

Ὁ Β' Διάκονος· Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν.

Ὁ Α' Διάκονος· Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Χρυσόστομου καὶ πάσης τῆς ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφότητος.

Ὁ Β' Διάκονος· Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν εὐσεβεστάτων Βασιλέων ἡμῶν Παύλου καὶ Φρειδερίκου...

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος· Ὅτι ἐλεήμων...
Ὁ Πολυχρονισμὸς τοῦ Βασιλέως.

Ἀκολούθως ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος προσεφώνησε τὴν Α. Χάριτα τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας καὶ Πριμᾶτον πάσης Ἀγγλίας διὰ τῶν ἐξῆς:

Μακαριώτατε Πριμᾶτε τῆς ἁγίας ἀγγλικανικῆς Ἐπισκοπιανῆς Ἐκκλησίας, τὴν Ὑμετέραν Χάριν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι προσαγορεύων καὶ ἐκ μέρους τῆς ἁγιωτάτης Ἑλλαδικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, προσφωνῶ αὐτὴν διὰ τοῦ Γραφικοῦ «Εὐλογημένος ὁ ἐλθὼν ἐν ὀνόματι Κυρίου», τοῦ Κυρίου Ἐκείνου, Ὁυτινος τὴν ἁγίαν καὶ κοσμοσωτήριον ἀνάστασιν ἀπὸ ὀκταήμερον ἤδη εορτάζομεν καὶ πανηγυρίζομεν.

Καὶ ὄντως, Μακαριώτατε, τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου ἐνέπνευσεν ὑμᾶς, ἀποφασίσαντας καὶ πραγματοποιήσαντας τὴν θεοφιλή ταύτην πνευματικὴν ἀποδημίαν, ἵνα, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τοῦ πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐπικοινωνήσητε καὶ μετὰ τῆς ἁγιωτάτης Ὀρθοδόξου Ἑλλαδικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας, τὴν ὅποیان, ὡς ἀπὸ ἐτῶν ἔχομεν ἱστορικὰς ἀναμνήσεις, διὰ τιμῆς καὶ σεβασμοῦ περιβάλλει ἡ Ὑμετέρα Ἐκκλησία. Ὁ δὲ σεβασμὸς οὗτος τῆς ἡς προῖστασθε ἁγίας Ἐκκλησίας, δὲν κρίνεται παρ' ἡμῶν ὡς

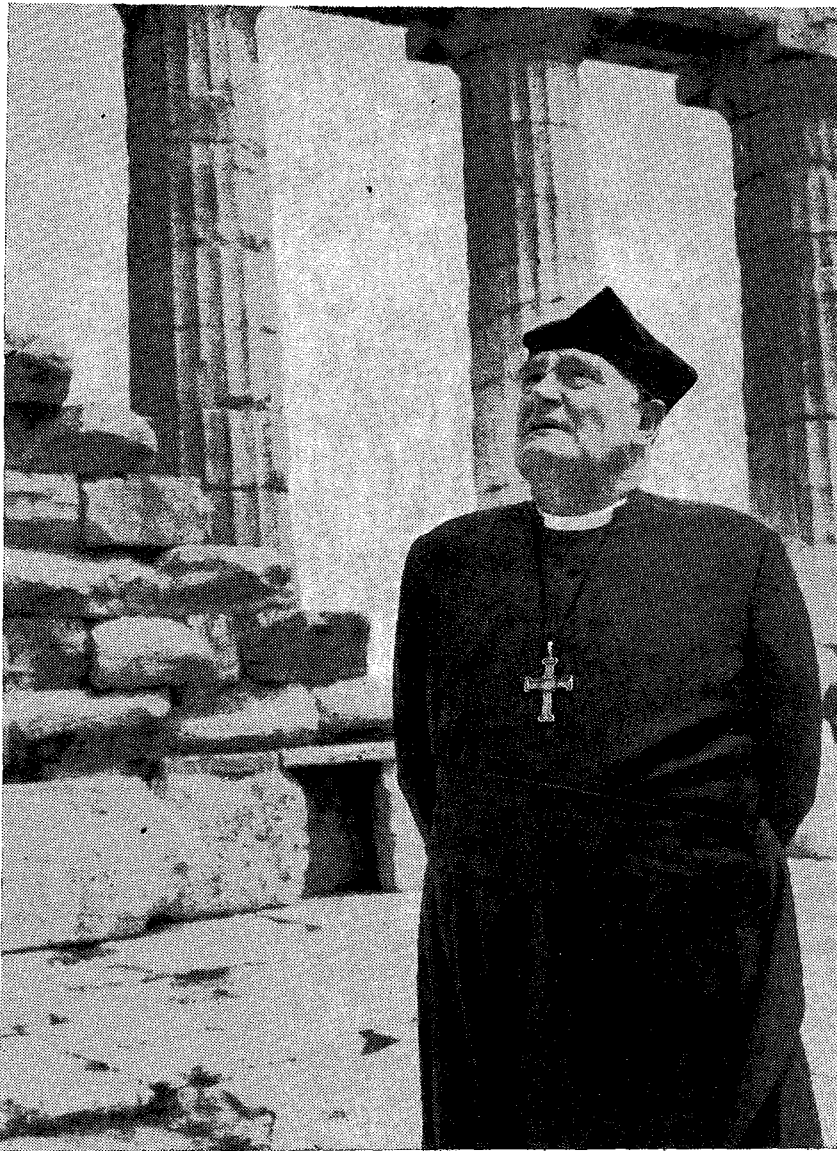
ἀπλοῦς φιλοφροσύνης σεβασμὸς, ἀλλ' εἶναι πηγαῖος ὡς προερχόμενος ἐκ τῆς βαθείας καὶ σοφῆς μελέτης τῆς θεοφιλοῦς ἱστορίας τῆς ἡμετέρας Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς γενομένη ἐγκάρδιος ἀποδοχὴ τῆς καινῆς Διδαχῆς, αἱ πορφυρώσασαι τὴν γῆν ἐκατόμβαι τῶν μαρτύρων, ἡ κατὰ τῆς εἰδωλολατρείας ἀπέχθεια, ὁ ἐν εἰρήρῃ κατόπιν καθορισμὸς καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν Δογμάτων τῆς Πίστεως ὑπὸ Ἁγίων Πατέρων καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων κατορθωθείσα, καὶ κατὰ καιροὺς ἀνήκουστα πολλαπλάσια παθήματα τῶν Χριστιανῶν μας ὑπὸ βαρβαρικῶν ἐπιδρομῶν, οἱ συνεχεῖς σχεδὸν καταστρεπτικοὶ πόλεμοι, ὅλα ταῦτα τὰ πληροῦντα τόμους ὅλους τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἱστορίας, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κάμψουν τὴν πίστιν καὶ τὸ φρόνημα αὐτῶν, ἀλλὰ διετήρησαν ἀλόβητον, ὡς βλέπετε, μέχρι σήμερον τὴν Ἐδαγγελικὴν Διδασκαλίαν καὶ τὸ Ἐδαγγελικὸν φρόνημα, οὕτως ὥστε σήμερον ἐν τῇ πληθούσῃ ταύτῃ Ἐκκλησίᾳ ἐν παρηγορίᾳ δυνάμεθα νὰ δοξολογῶμεν τὸν Κύριον ὅτι διήλθομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ ἐξήγαγεν ἡμᾶς εἰς ἀναψυχὴν, πιστὸς ὁ Χριστεπόνυμος λαὸς ἡμῶν μέχρι θανάτου, ἀναμένει εὐελπις τὸν στέφανον τῆς ζωῆς.

Δικαιοσύνη λοιπὸν καὶ εἰρήρῃ καταφιλοῦσιν ἡμᾶς σήμερον κατὰ τὴν εὐλογημένην ταύτην ἐπίσκεψιν τῆς Ὑμετέρας Χάριτος. Δικαιοσύνη μὲν, ὅτι τιμᾶτε καὶ ἀποδίδετε τὸν ὀφειλόμενον σεβασμὸν πρὸς τὴν καλλινικὸν ταύτην ἡμετέραν ἁγίαν Ἐκκλησίαν, εἰρήρῃ δὲ διότι, κατὰ τὸ Γραφικόν, «ὠραῖοι εἶναι οἱ πόδες ὑμῶν, ὡς εὐαγγελιζομένων τὴν εἰρήρῃν», τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἐκ ταύτης προκύπτοντα ἀγαθὰ.

Τὴν ἐν Κυρίῳ πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην ὑμῶν ἀνταποδίδοντες, ἐν ἐγκωμίῳ ἀναπολοῦμεν τοὺς καλλινίκους ὑπὲρ Χριστοῦ ἀγῶνας καὶ τῆς ὑμετέρας ἁγίας ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, ἵνα λάβῃ γνῶσιν καὶ τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας ἡμῶν, ὅτι δὲν ὑστέρησε καὶ αὐτὴ ἐν τῇ καλῇ καὶ θεοδέκτῃ ἀμίλλῃ τῆς ἐν τῇ πίστει προόδου καὶ προκοπῆς ἤδη ἀπὸ τοῦ τρίτου μ. Χ. αἰῶνος.

Δὲν ἀναφέρομεν, ὡς γνωστοὺς τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡμῶν τοὺς καλλινίκους καὶ ἐπὶ αἰῶνας διατηρηθέντας ἀγῶνας τῆς ὑμετέρας Ἐκκλησίας, ἡ ὅποια ὑφίστατο καὶ ἔδρα, πρὶν ἢ ἀποκτηθῆ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἡ πολιτικὴ ἐνότης. Θὰ εἶναι ἐπίσης μακρὸν νὰ ἀναφέρωμεν τὰς ἐμφυλίους θρησκευτικὰς ταραχὰς, ἐκ τῶν ὁποίων περιεσώθη ἡ προγονικὴ τῶν Ἀγγλων πίστις.

Ὅδδὲ ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ ἀναφέρωμεν μετὰ πόσης σπουδῆς καὶ μελέτης καθωρίσθησαν, μετὰ πολλὰς συζητήσεις καὶ σοφὰς ἐρεῦνας, τὰ τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας ὑμῶν, ἡ ὅποια ἤδη παρουσιάζει εἰς τὸν χριστιανικὸν κόσμον ἄρθρα πίστεως, τὰ ὅποια προκαλοῦσι τὴν ἐρευνητικὴν προσοχὴν τῆς ἡμετέρας Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ μετὰ συμπαθείας μελετῶνται. Θὰ μᾶς ἐπιτραπῆ ὅμως νὰ πραγματοποιήσωμεν ἐν μακρὸν ἄλμα καὶ νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν πρόσφατον ἱστορίαν τῆς ἀγαπητῆς ἡμῶν ἁγίας ὑμῶν Ἐκκλησίας ἱστορίαν, τὴν ὅποیان ἡμεῖς οἱ πρεσβύτεροι ἐξήσαμεν καὶ οἱ σύγχρονοι συνεχίζουσιν, ἀγωνιζόμενοι ἐν ἐπαφῇ μετὰ τῶν ἀρχαίων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, καὶ δὴ μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριαρχείου, αἱ

Ἡ Α. Χάρρις ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας καὶ Πριμᾶτος πάσης Ἀγγλίας
Δρ. Μ. Ράμσεϋ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

μετὰ τοῦ ὁποίου πνευματικαὶ σχέσεις, ἀρξάμεναι ἐν πάσῃ σοβαρότητι ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Κωνσταντίνου τοῦ Ε', τοῦ σοφοῦ, συνεχίζονται, μετ' ἐλπίδων ὁλοκληρώσεως, μέχρι σήμερον καὶ μάλιστα ἐντατικώτερον, ἐπὶ τῆς ἐνδόξου πατριαρχείας τοῦ νῦν ρηξικελεύθου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου.

Ἀπὸ δὲ τοῦ 1920 καὶ συνέδρια μεικτὰ συνεκροτήθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Πατριάρχαι Ὁρθόδοξοι καὶ Ἀρχιερεῖς καὶ Κληρικοὶ θεολόγοι μετέσχον τῶν συζητήσεων, ἐξ ὧν προσιωνίζονται εὐέλπιδες ἐκβάσεις πρὸς πραγματοποίησιν τῆς ποθητῆς ἐνότητος.

Ἐν τῷ μεταξὺ πλοουσιωτάτους ἀποδίδει καρπὸς ὁ ἐν Κυρίῳ μόχθος καὶ ἡ σπουδὴ τῶν Ἀγγλικανῶν θεολόγων, ὁ ὁποῖος μόχθος ἐπλούτισε καὶ πλουτίζει τὴν

Ἐκκλησιαστικὴν φιλολογίαν καὶ τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην διὰ συγγραφῶν πολυτίμων καὶ μάλιστα ἐν τῇ ἐρευνῇ καὶ ἐρμηνείᾳ τῶν ἁγίων καὶ θεοπνεύστων Γραφῶν, ἐργασία, ἣ ὁποῖα τὰ μάλιστα συντελεῖ εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ὀρθῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Προσεπαθήσαμεν, Μακαριότατε Πριμᾶτε, νὰ συντομεύσωμεν κατὰ τὸ δυνατόν τὴν εὐχάριστον δι' ἡμᾶς ἐξιστόρησιν τῶν κατὰ τὴν ὑμετέραν ἐνδοξὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Ὁ σκοπὸς ἡμῶν ἦτο ἱερός, νὰ παρουσιάσωμεν εἰς τὸ ἡμέτερον χριστιανικὸν κοινὸν τὸν μήπω παρ' ἡμῶν ἐπακριβῶς γνωστὸν φωτεινὸν ἀστὲρα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ στερεώματος, πρὸς ἀγαλλίασιν τῶν πιστῶν τῆς

ἡμετέρας Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίας, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τῆς ἁγίας ταύτης σημερινῆς ἑορτῆς, δὲν ὀμφιβάλλομεν, ὅτι θὰ πολλαπλασιάσωσι τὰς εὐχὰς αὐτῶν πρὸς τὸν εἰπόντα: «Ἦνα πάντες ἐν ὧσι» ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ.

Ἀπὸν τὸν Κύριον, ἃς ἐπικαλεσθῶμεν τώρα ἀμφότεροι καὶ ἃς ἱκετεύσωμεν Ἀπτόν, ἵνα εὐδοκήσῃ τὰ πραγματοποιηθῆναι ἢ Ἰωάννης ἐν τῇ Ἀποκαλύψει προφητεία: «Ἴδου ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς Θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται» (Ἀποκ. 21,3 κ. ἔ.).

Ἀπαντῶν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας Δρ. Ράμσεϋ εἶπεν τὰ κάτωθι, ἀφοῦ προηγουμένως ἔψαλεν ἑλληνιστὶ τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη».

«Μακαριώτατε,

Εἶμαι λίαν εὐτυχῆς διὰ τὴν ἐγκάρδιον ὑποδοχὴν τὴν ὁποίαν μοὶ ἐπεφυλάξατε σήμερον εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐστὸ τῶν Ἀθηνῶν. Ἡμεῖς οἱ Ἄγγλοι ἐφείλομεν δικαίως πολλὰ εἰς τὰς Ἀθήνας διὰ τὴν μεγάλην συμβολὴν εἰς τὴν παιδείαν καὶ τὸν πολιτισμὸν μας. Πρὸς τοῦτους ἢ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας δὲν λησμονεῖ ὅτι εἰς ἐκ τῶν μεγάλων προκατόχων μου εἰς τὴν ἔδραν τοῦ Κάντερμπερυ, ὁ Θεόδωρος ὁ Ταρσεύς, ἦτο Ἕλληνας καὶ εἶχεν ἐκπαιδευθῆ εἰς τὰς σχολὰς τῶν Ἀθηνῶν. Τὸν παλαιὸν τοῦτον δεσμὸν ἀνεύξει ἡ Ἐκκλησία μας μὲ ἀισθήματα διαίτηρας ἀγάπης. Οὗτος ἀποτελεῖ σύμβολον ἀληθοῦς συγγενείας. Ἡμεῖς εἰς τὰς Ἀγγλικανικὰς Ἐκκλησίας μας εἴμεθα, ὡς καὶ ὑμεῖς, στερορῶς προσηλωμένοι εἰς τὰς Ἁγίας Γραφάς, εἰς τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὰς Οἰκουμενικὰ Σύμβολα, εἰς τὰ ἅγια Μυστήρια, εἰς τοὺς τορεῖς βαθμοὺς τῆς Ἀποστολικῆς Ἱερωσύνης. Αἱ καρδίαι μας προσβλέπουσι πρὸς τὴν ἁγίαν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν μετὰ σφοδρᾶς ἐπιθυμίας δι' ἐνότητα.

Ἦλθον ἐδῶ ἐκ τῆς παλαιᾶς πόλεως, τῆς πόλεως Κωνσταντινίου, ὅπου ἡ Ἀπτοῦ Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μὲ ἐδέχθη ἐν πνεύματι εὐγενοῦς φιλοξενίας. Εὐχαριστῶ ἐπίσης τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα διὰ τὴν ὑποδοχὴν, τὴν ὁποίαν μοὶ ἐπεφύλαξεν, καὶ ἡ ὁποία θερμαίνει τὴν καρδίαν μου. Ἡ ἐπίσκεψίς μου ἀποτελεῖ σύμβολον τῆς μεγάλης ἐπιθυμίας τῶν Ἄγγλων, ὅπως στενώτεροι δεσμοὶ φιλίας ἐνώσουν τὰς δύο χώρας μας. Ἀποτελεῖ ἐπίσης σύμβολον τῆς μεγάλης ἐπιθυμίας πρὸς Χριστιανικὴν ἐνότητα, ἡ ὁποία πρέπει νὰ εἶναι ἐνότης τόσο ἐν τῇ ἀληθείᾳ τῶν δογμάτων ὅσον καὶ τῆς ἀγιότητος.

Εἶμαι εὐγνώμων διὰ τὴν καλωσύνην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐναντι τῶν κληρικῶν καὶ τῶν σπουδαστῶν, οἵτινες ἐπισκέπτονται τὴν χώραν σας. Ἐλπίζω ὅτι αἱ ἀμοιβαῖαι ἀνταλλαγαὶ ἐπιτελέσωσι θὰ ἀποβοῦν ὀλονὲν σφαιρότεροι, ὅπως ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ καλύτερα γνωριμία μεταξὺ ἡμῶν.

Γνωρίζω ὅτι καὶ ὑμεῖς, Μακαριώτατε, ὡς καὶ ἐγὼ προσεύχεσθε ὅπως ὁ Παντοδύναμος ὁδηγήσῃ τὸν Χριστιανικὸν κόσμον εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐνότητος, τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀγιότητος.

Δέομαι εἰς τὸν Παντοδύναμον, ὅπως χαρίζῃ

τῇ Ὑμετέρα Μακαριότητι ὑγίαν καὶ δύναμιν διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ μεγάλου ἔργου, διὰ τὸ ὅποιον ἐξέλεγητε. Δέομαι ἐπίσης ὅπως ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὡς καὶ κάθε ἄλλης χώρας, πορεύηται ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν καὶ ἀποβῆ προπύργιον τῆς ἀληθείας, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς δικαιοσύνης κατὰ τὴν δύσκολον αὐτὴν περίοδον τῆς ἱστορίας. Μακαριώτατε, ἀναφωνῶ μετ' ὑμῶν: Χριστὸς Ἀνέστη, ἀληθῶς Ἀνέστη ὁ Κύριος».

Ἄμα τῷ πέρατι τῆς Ἀκολουθίας ἡ Α. Χάρις μετὰ τῆς ἀκολουθίας τοῦ ὁδηγήθη εἰς τὸ Μέγαρον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀγγλικῆς Πρεσβείας, ἔνθα καὶ κατέλυσε.

Τὴν 7ην ἀπογευματινὴν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας Δρ. Ράμσεϋ ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἑσπερινοῦ ἐν τῷ Ἀγγλικανικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν, περὶ ὥραν δὲ 9ην βραδυνὴν παρεκάθησεν εἰς ἐπίσημον δαίπνον ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Μεγάρῳ Ἀθηνῶν, δοθὲν πρὸς τιμὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομου. Ἐν αὐτῷ παρεκάθησεν ὡσαύτως, πληρὴ τῆς Ἀκολουθίας τῆς Α. Χάριτος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Προκόπιος, οἱ παρεπιδημοῦντες Μητροπολίται τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου Κωνσταντινῶν Δέρκων κ. Ἰάκωβος καὶ Ἰκονίου Ἰάκωβος, οἱ Θεοφ. Βοηθοὶ Ἐπίσκοποι Θαυμακοῦ κ. Χρυσόστομος, Κερνίτσης κ. Χρυσόστομος καὶ Ἀχαΐας κ. Παντελεήμων, ὁ Ὑπουργὸς Ἐρησκειμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Γρηγόριος Κασσιμάτης, ὁ ἐν Ἀθήναις Ἄγγλος Πρεσβευτῆς, ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Ἐρησκειμάτων καὶ Παιδείας κ. Σολομωνίδης, ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς Ἐρησκειμάτων Καθηγητῆς κ. Βέλ'ας, ὁ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος παρὰ τῇ Ἱ. Συνόδῳ Καθηγητῆς κ. Ἰωάννης Καρμίρης παραστάς καὶ ὡς Κοσμητῶρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, οἱ Καθηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν κ. κ. Ἀλιβιζῆτος, Μπρατσιώτης, Κονιδάρης, Φυτράκης, Μπόννης, Ἰωαννίδης, Μωραΐτης καὶ Σιώτης, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερῆς Συνόδου Παν. Ἀρχιμανδρίτης κ. Θεόκλητος Φιλιππαῖος, ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Θεόκλητος Ἀβραντινῆς, ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου κ. Τάσος Ἀθανασιάδης, ὁ Α' Γραμματεὺς τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀγγλικῆς Πρεσβείας, ὁ κ. Κίγκ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ὁ Διευθυντῆς τοῦ Ἰδιαιτέρου Γραφείου τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Νικ. Γεωργαντίδης, ὁ Γεν. Διευθυντῆς τοῦ Ο.Δ.Ε.Π. κ. Κόγκας καὶ ὁ Διευθύνων Σύμβουλος τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. κ. Σπυρίδουλος.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ

Τῇ Δευτέρᾳ, 7ῃ Μαΐου, ἡ Α. Χάρις ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας Δρ. Ράμσεϋ, συνοδουόμενος ὑπὸ τοῦ ὡς ξεναγοῦ αὐτοῦ ὀρισθέντος Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀχαΐας κ. Παντελεήμονος μετέβη εἰς τὰ Ἀνάκτορα καὶ ἐνεγράφη εἰς τὸ βιβλίον

Ἀπὸ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κανταουρίας. Ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος μετὰ τῆς Α. Χάριτος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κανταουρίας καὶ Πριμάρτου πάσης Ἀγγλίας Δρ. Ράμσεϋ καὶ τοῦ Ἐξοχωτάτου Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Γρηγ. Κασσιμάτη, καὶ ἄλλων ἐπισήμων.

παρουσιάσεων. Ἀκολούθως μετέβη μετὰ τῆς Ἀκολουθίας του καὶ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ξεναγοῦ αὐτοῦ καὶ ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς Πρεσβείας καὶ ἐπεσκέφθη τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τὴν Πνύκα, ἐν συνεχείᾳ δὲ καὶ περὶ ὥραν 11.30' ἐπεσκέφθη ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Μεγάρῳ τῶν Ἀθηνῶν τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον κ. Χρυσόστομον, γενόμενος δεκτὸς μετὰ τῶν προσηκουσῶν τιμῶν. Ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ μεγάρῳ παρέμεινεν συνομιλῶν ἐπὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου κ. Χρυσόστομου ἐπὶ ὥραν. Τὴν 13ην δὲ ὥραν παρεκάθησεν ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Πεντέλης εἰς γεῦμα.

Τὸν Προκαθήμενον τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ὑπέδεχθη εἰς τὴν εἴσοδον αὐτῆς ἡ Ἀδελφότης τῆς Ἱ. Μονῆς μετὰ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἡγούμενον Ἀρχιμ. Γεώργιον Προκόπην, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐτελέσθη ἐντὸς τοῦ Καθολικοῦ πανηγυρικῆ δοξολογία πρὸς τιμὴν Αὐτοῦ.

Μετὰ ταύτην ὁ Ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀρχιμ. Γεώργιος Προκόπης προσφωνῶν τὸν φιλοξενούμενον ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας εἶπε τὰ ἀκόλουθα:

«Μακαριώτατε Προκαθήμενε τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας,

Χριστὸς Ἀνάστη! Μὲ τοῦτον τὸν γλυκὺν ἀναστάσιμον χαιρετισμόν, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν περίοδον ταύτην δυνεῖ τὴν ἀτμόσφαιραν ἀπ' ἄκρον εἰς ἄκρον τῆς Χριστιανωσύνης, οἱ πατέρες καὶ ἀδελφοὶ τῆς Ἱ. ταύτης Μονῆς χαιρετίζομεν τὴν ἀφιξὴν καὶ παρουσίαν τῆς Ὑμετέρας Χάριτος. Ὁ τόπος οὗτος, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν ἐξαιρετικὴν τιμὴν νὰ φιλοξενῇ Ὑμᾶς σήμερον, πρὸ τεσσάρων σχεδὸν ἑκατονταετηρίδων καθηγήσθη διὰ τῆς ἀσκήσεως τοῦ ἐν ὅσοις διαλάμπαντος επισκόπου Ἐδρίπου Τιμοθέου, ὅστις καὶ ἴδρυσεν τὴν Ἱ. Μονήν.

Ἐκτοτε αὕτη κατέστη φάρος ἀργυρολαμπῆς καὶ κέντρον ἐθνικὸν καὶ θρησκευτικόν, ἰδιαίτερος δὲ κατὰ τὸν χρόνον τῆς πικρᾶς διὰ τὸ ἡμέτερον γένος δουλείας.

Ὡς σκοπὸν ἔθεσε νὰ τροφοδοτῇ τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν μετὰ ἀνδρας πνευματικούς, ἐπέτοχε δὲ νὰ δώσῃ σκαπανεῖς τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, εἰς δὲ τὴν Ἐκκλησίαν λειτουργοὺς τοῦ Θεοιαστηρίου, ἔχοντας ἐπίγνωσιν τῆς ὑπερόχου ἀποστολῆς των.

Καὶ δυνάμεθα νὰ ἀπαριθμήσωμεν πολλοὺς τοιοῦτους ἀνδρας, οἱ ὁποῖοι ἔγραψαν ὡραιότατας σελίδας εἰς τὰς δέλτους τῆς ἡμετέρας Ἱστορίας.

Σήμερον ὑπὸ τὴν σοφὴν καθοδήγησιν τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας καὶ Ποιμενάρχου μας τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐπιδιώκει, καὶ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου ἀποβλέπουσα, δὲν θὰ παύσῃ καταβάλλουσα προσπάθειάς.

Θεωροῦμεν λοιπὸν εὐλογίαν τὴν παρουσίαν Ὑμῶν καὶ ἐνίσχυσιν καὶ ἀπὸ καρδίας εὐχαριστοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, ἡ ὅποια ηὐδόκησε νὰ ἐπικεφθῇ τὸ Ἱερὸν ἡμῶν Κοινόβιον.

Δεόμεθα ἵνα ὁ ἐκ νεκρῶν τοπήμερος ἀναστάς Κό-

ριος καὶ Θεὸς μας μνησθῇ τὰ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Χάριτος ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ, ἣν περιεποιήσατο τῷ ἰδίῳ Αὐτοῦ αἵματι».

Ἀκολούθως τὴν 13ην ὥραν παρετέθη γεῦμα πρὸς τιμὴν τῶν φιλοξενουμένων ἐκπροσώπων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησαν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Κάντερμπεου, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος, ὁ Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Προκόπιος, ὁ Μητροπολίτης Δέρκων κ. Ἰάκωβος, ὁ Μητροπολίτης Ἰονίου κ. Ἰάκωβος, οἱ βοηθοὶ ἐπίσκοποι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Θεαυμακοῦ, Κερνίτσης καὶ Ἀχαΐας, ὁ ἐν Ἀθήναις Πρεσβευτὴς τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας, ὁ Προσωπάρχης τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ. Καψαμπέλης, οἱ Διευθυνταὶ Ο.Δ.Ε.Π. κ. Κόγκας καὶ Τ.Α.Κ.Ε. κ. Σπυρόπουλος, ὁ νομικὸς Σύμβουλος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Παναγιωτάκος κ. ἄ.

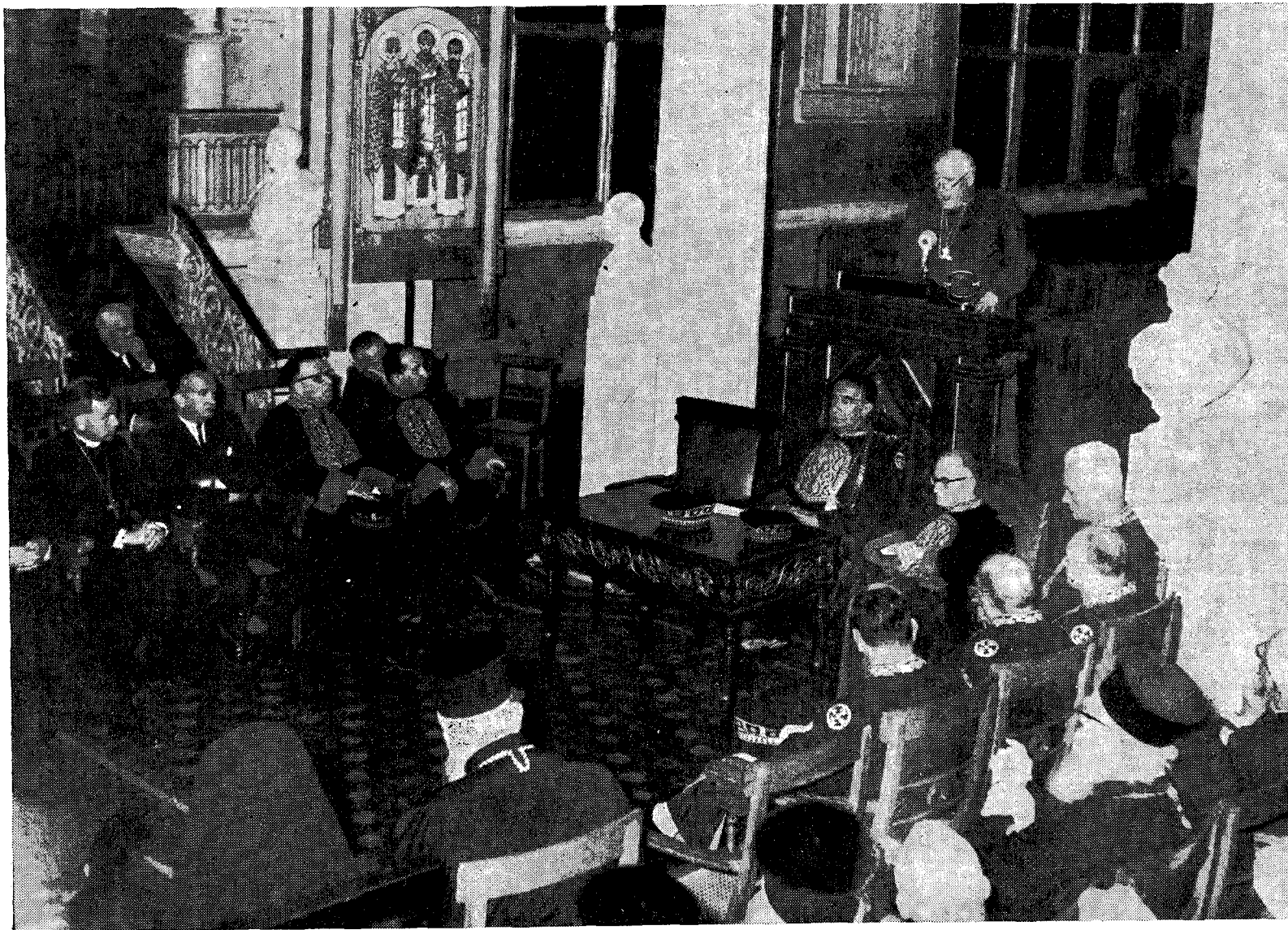
Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἡ Α. Χάρις ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας Δρ. Ράμσεϋ ἐδέχθη ἐπίσκεψιν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρίου Χρυσόστομου. Οἱ ἡγέται τῶν δύο Ἐκκλησιῶν συνεζήτησαν ἐπὶ μακρὸν περὶ διάφορα ἐκκλησιαστικὰ θέματα, ἀφορῶντα εἰς τὰς σχέσεις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἐν συνεχείᾳ ἡ Α. Χάρις ὁ Ἀγγλος Ἀρχιεπίσκοπος μετέβη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν τελετῶν τοῦ ὁποῦ ὠμίλησε μετὰ θέμα «Κωνσταντινούπολις καὶ Καντουαρία». Εἰς τὴν διάλεξιν παρέστησαν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἐπὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος, Συνοδικὸς Μητροπολίται, παρεπιδημοῦντες Ἀρχιερεῖς, οἱ θεοφ. Βοηθοὶ Ἐπίσκοποι, ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Γρ. Κασσιμάτης, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὁ Κοσμήτωρ καὶ οἱ Καθηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Καθηγηταὶ ἄλλων Σχολῶν, πολλαὶ προσωπικότητες τῶν γραμμάτων καὶ πολλοὶ ἀχροαταί.

Τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἡ Α. Χάρις παρεκάθησεν εἰς δεῖπνον παρατεθὲν πρὸς τιμὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Γρηγορίου Κασσιμάτη ἐν τῇ Ξενοδοχείῳ «Μεγάλῃ Βρετανία». Εἰς τὸ δεῖπνον παρεκάθησαν ὡσαύτως ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Προκόπιος, ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Σολομωνίδης, ὁ ἐν Ἀθήναις Πρεσβευτὴς τῆς Ἀγγλίας καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Ὁ ὑπουργὸς κ. Γρηγόριος Κασσιμάτης ἤγειρεν πρόποσιν, εὐχηθεὶς τὸ «εὖ παρέστης» ἐξ ὀνόματος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸν Ἀγγλὸν Ἀρχιεπίσκοπον. Τὸ κείμενον τῆς προσφωνήσεως ἐν μεταφράσει ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Μακαριώτατε,

Ἀποτελεῖ προνόμιον καὶ τιμὴν δι' ἐμέ, ὡς Ὑ-

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας Δρ. Μ. Ράμσεϋ δμιλῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

πουρογόν τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, νὰ Σᾶς ἀπευθύνω, ἐξ ὀνόματος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τὸ «καλῶς ἤλθατε» εἰς τὴν χώραν μας.

Τὸ φῶς τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Παιδείας καὶ τὸ ὑψηλὸν καὶ θεῖον πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ, συνανεμίχθησαν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ μας εἰς μίαν ἀκατάλυτον σύνθεσιν πίστεως καὶ κάλλους. Ἡ διδύμος αὕτη σύνθεσις τῆς ἀληθείας, εὑρίσκεται εἰς τὸ βάθος τῆς εὐγνωμοσύνης μας διὰ τὴν ἐπίσκεψίν σας. Καὶ αὕτη ἀκριβῶς ἡ συγχώνεσις τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ εὐλογεῖ τὸ χρέος μου μὰ ὀμλήσῃ τῆν γλώσσαν τῶν Ἐδαγγελίων, ἡ ὁποία θεωρεῖται, πολλὸ δικαίως, ὡς ἡ μετάβασις καὶ ὁ κρῖκος μεταξὺ ἀρχαίας καὶ νεωτέρας Ἑλληνικῆς γλώσσης.»

Συνέχισε δὲ Ἑλληνιστί, εἰς τὴν γλώσσαν τῶν Ἐδαγγέλων:

«Μακαριώτατε,

«Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Χαρὰν πολλὴν ἔσχομεν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει τῆς Ἐκκλησίας καὶ Πόλεως τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν. Ὁ «σύνδεσμος τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης» μεταξὺ τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπῆρξεν ἀείποτε στενός. Στενότερος ὅμως ἔτι θρεῖται ν' ἀποβῆ κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν, διότι ὁ ἐχθρός, οἱ «οἰοὶ τοῦ πονηροῦ», ἐνέσπειραν ζιζάνια εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ Κυρίου καὶ πλεῖστα ζωτικά προβλήματα ὀρθοῦνται περὶ ἡμᾶς καὶ ἐν ἡμῖν, καλοῦντα τὰς Ἐκκλησίας τοῦ Σωτῆρος νὰ τὰ ἀντιμετωπίσῃ ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης, ὥστε νὰ «μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ, μὴδὲ γλώσσῃ, ἀλλ' ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ» ἐν ὅψει δὲ πάντοτε ὅτι «ὁ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη».

Ἡ εἰρήνη εἶναι σήμερον τὸ παγκόσμιον αἴτημα. Ὁ Χριστιανικὸς κόσμος ἀναμένει ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας του τὴν προώθησιν καὶ προαγωγὴν καὶ πραγματοποίησιν τῆς εἰρήνης, τῆς ἐν Χριστῷ εἰρήνης, διότι ὁ Θεὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι «Θεὸς τῆς εἰρήνης» καὶ «ἐν εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ Θεός, ἥτις ὑπερέχει πάντα νοῦν». «Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὴν εἰρήνην».

Αἱ δυσχέρειαι τοῦ ἐγχειρήματος τῆς συνεργασίας τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι μεγάλαι. Ἀλλὰ καὶ κοινὸς ὁ κίνδυνος, ὁ περὶ ἡμᾶς καὶ ὁ ἐν ἡμῖν. Ὁ αἰὼν μας καλεῖται νὰ θεμελιώσῃ τὴν ἀπαρχὴν τῆς Χριστιανικῆς ἐνότητος καὶ ὅλα τὰ ἐμπόδια ἃς εὐχηθῶμεν νὰ ὑπερνηκηθῶν. «Τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν», ὁ δὲ Θεὸς εἶναι «Θεὸς πάσης χάριτος», ἥτις πάλιν «ὅπου ὑπάρχει ἀρκεῖ».

Μακαριώτατε,

Ἐγείρων εἰς ὄψιν καὶ τιμὴν Ὑμῶν τὸ πτωχὸν τοῦτο κόπελλον, ζητῶ τὴν Ὑμετέραν εὐδοκίαν, ἵνα αὕτη μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ σᾶς χαιρετίσω μὲ τὰς ἀποστολικὰς φράσεις «Χαίρετε ἐν Κυρίῳ, πάλιν ἐρῶ χαιρετε. Πληρώσαι Κύριος Ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης».

Ἡ Α. Χάρις ἀπήντησεν καταλλήλως, εὐχαριστήσας τὸν κ. Ὑπουργὸν διὰ τὴν ἐπιδαψιλευθεῖσάν αὐτῷ φιλοξενίαν.

ΤΡΙΤΗ ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ

Τῇ Τρίτῃ, 8ῃ Μαΐου ἡ Α. Χάρις ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δρ. Ράμσεϋ, παρηκολούθησε τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν, τελεσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομου, συμπαραστούμενου ὑπὸ τῶν Θεοφιλεστάτων βοηθῶν αὐτοῦ Ἐπισκόπων καὶ Κληρικῶν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ. Ἀμα τῷ πέρατι τῆς θείας Λειτουργίας ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας μετὰ τῆς συνοδείας του καὶ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χρυσόστομος ἔλαβον τὸ ρόφημα τῶν ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Μεγάρῳ καὶ ἀκολούθως ἐξέδραμον εἰς Κόρινθον, πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐκεῖ χριστιανικῶν ἀρχαιοτήτων. Εἰς τὴν Κόρινθον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας Δρ. Ράμσεϋ μετὰ τῆς Ἀκολουθίας του ἐγένοντο δεκτοὶ μετὰ πολλῶν τιμῶν ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορινθίας κ. Προκοπίου, ὅστις καὶ προσεφώνησεν τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας καταλλήλως. Οἱ ἐπισκέπται συνοδεύονται ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Προκοπίου καὶ τοῦ ξεναγοῦ τῆς Α. Χάριτος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀχαΐας κ. Παντελεήμονος, περιηγήθησαν τὴν Παλαιὰν Κόρινθον, ἀφοῦ προηγουμένως παρεκάθησαν εἰς γεῦμα, παρατεθὲν πρὸς τιμὴν τῶν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κορινθίας κ. Προκοπίου, εἰς δὴ ἡ Α. Χάρις ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δρ. Ράμσεϋ ἐδώρισεν κηροπήγια ῥυθμοῦ κορινθιακῶν κίονοκράνων.

Μετὰ τὴν ἐκ Κορίνθου ἐπιστροφὴν καὶ περὶ ὥραν 7ην ἀπογευματινὴν, ἐδόθη δεξίωσις ἐν τῇ Βρεττανικῇ Πρεσβείᾳ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀγγλοῦ Ἀρχιεπισκόπου, εἰς ἣν παρευρέθησαν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος, ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Γρ. Κασσιμάτης καὶ λοιποὶ ἐπίσημοι.

Τὴν ἐπαύριον, 9ην Μαΐου, ἡ Α. Χάρις ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας καὶ Πριμᾶτος πάσης Ἀγγλίας Δρ. Μιχαὴλ Ράμσεϋ ἀνεχώρησεν ἀεροπορικῶς εἰς Λονδίνον, προπεμφθεὶς μετὰ τῆς αὐτῆς, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἀφιξίν του, ἐπισημότητος.

Ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐτέθη εἰς κυκλοφορίαν εἰς δίχρωμον ἐκτύπωσιν καὶ πολυτελῶς βιβλιοδετημένον μετὰ πλαστικοῦ καλύμματος

ΤΟ ΜΙΚΡΟΝ ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἤδη γνωστῶν Περιστατικῶν Ἀκολουθιῶν του, νῦν προσετέθησαν: Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Ἐπιεὺλοῦ ἐπὶ εὐλογίᾳ νέου ὀχθήματος. Τάξις ὀρχομωσίας Δημοσίων ὑπαλλήλων.

(Β' Ἔκδοσις). Σελίδες 504. Τιθᾶται δρ. 30.

Ο ΔΕΚΑΤΟΣ ΚΑΝΩΝ ΤΗΣ ΕΝ ΑΓΚΥΡΑ

Δὲν περιλαμβάνει οὗτος καὶ τοὺς πρεσβυτέρους, ὡς ὑποστηρίζει ὁ σεβαστὸς καὶ ἀγαπητὸς μοι συνάδελφος κ. Παναγιωτίδης, ἀλλὰ μόνον τοὺς διακόνους, ἔχων ὡς ἔπεται: «Διάκονοι ὅσοι καθίστανται, παρ' αὐτὴν τὴν κατάστασιν (χειροτονίαν) εἰ ἑμαρτύραντο καὶ ἔφασαν χρῆναι γαμῆσαι μὴ δυνάμενοι οὕτω μείναι, οὗτοι μετὰ ταῦτα γαμήσαντες ἔστωσαν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ διὰ τὸ ἐπιτραπῆναι αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου. Τοῦτο δὲ εἰ τινες σιωπήσαντες καὶ καταδεχόμενοι ἐν τῇ χειροτονίᾳ μένουν οὕτω μετὰ ταῦτα ἤλθον εἰς γάμον, πεπαύσθαι αὐτοὺς τῆς διακονίας».

Τοῦναντίον δ' ὅλως ὡς πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους ἢ κατ' ἔτη τινὰ μεταγενεστέρα, ἀλλ' εἰς χρόνους πρὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου συνεληθούσα ἐν Νεοκαισαρείᾳ σύνοδος ὥρισεν ἐν τῷ πρώτῳ αὐτῆς κανόνι ρητῶς: «Πρεσβύτερος ἐὰν γήμη τῆς τάξεως αὐτὸν μετατίθεσθαι». Ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τοὺς διακόνους ὑπάρχει ὁ εἰς τοὺς αὐτοὺς που χρόνους ἀναγόμενος, ἂν μὴ καὶ προγενέστερος τοῦ κανόνος τῆς Ἀγκύρας εἰκοστὸς ἔκτος ἀποστολικὸς κανὼν ὀρίζων ρητῶς «τῶν εἰς κλῆρον προσελθόντων ἀγάμων κελεύομεν βουλομένους γαμεῖν ἀναγνώστας καὶ ψάλτας μόνους». Πρὶν ἀναμιχθῆ δὲ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο Λέων ὁ σοφὸς ὥρισθη καὶ ὁ ἔκτος κανὼν τῆς ἐν Τρούλλῳ ἔκτης οἰκουμ. συνόδου, ὁ ἀνανεώσας τὸ κύρος τοῦ ὡς ἄνω ἀποστολικοῦ κανόνος καὶ νομοθετῶν «ἀπὸ τοῦ νῦν μηδαμῶς ὑποδιάκονον ἢ διάκονον ἢ πρεσβύτερον μετὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ χειροτονίᾳ ἔχειν ἄδειαν γαμικὸν ἑαυτῷ συνιστᾶν συνοικέσιον· εἰ δὲ τοῦτο τολμήσῃ ποιῆσαι, καθαιρείσθω».

Δὲν κατήγγησε λοιπὸν ὁ Λέων ὁ σοφὸς τὴν ἰσχὺν τοῦ δεκάτου κανόνος τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ «ἀσόφως» ἐνεργῶν, ἀλλ' οἱ κατὰ αἰῶνας ὅλους πρὸ αὐτοῦ καθορισθέντες κανόνες πρώτος τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ καὶ εἰκοστὸς ἔκτος ἀποστολικός, καθὼς καὶ ὁ ἔκτος τῆς ἐν Τρούλλῳ, προγενέστερος καὶ οὗτος Λέοντος τοῦ σοφοῦ. Ἐὰν δὲ πράγματι ὑπάρχῃ ἄσοφος ἐνέργεια ἐν προκειμένῳ, αὐτὴ δέον ν' ἀποδοθῆ οὐχὶ εἰς τὸν Λέοντα, ἀλλ' εἰς τοὺς καθορίσαντας τοὺς ἱεροὺς τούτους κανόνες, καθὼς καὶ εἰς πάντας τοὺς ἀποτελέσαντας τὰς οἰκουμενικὰς συνόδους Πατέρας, τοὺς ἐπικυρώσαντας τοὺς κανόνες τούτους! Πρὸ τοῦ Λέοντος δὲ ὁ συγκαλέσας τὴν ἐν Τρούλλῳ σύνοδον αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Β', «προσεφώνησε τῇ ἀγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμηνικῇ συνόδῳ, ὥστε τοὺς ἐν κλήρῳ καταλεγόμενους καὶ ἄλλους τὰ θεῖα διαπορθμεύοντας καθα-

ροὺς ἀποφῆναι καὶ λειτουργοὺς ἀμώμους», «ἀνακαθάραι τε τὰ ἐξ ἀθέσμων γάμων τούτοις ἐπιτριβέντα μύση». Κατ' ἀκολουθίαν δὲ τῆς προκλήσεως ταύτης τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἢ ἐν Τρούλλῳ σύνοδος ὀρίζει διὰ τοῦ τρίτου κανόνος αὐτῆς «τοὺς μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμῳ ἐνὶ παρανόμῳ προσομιλήσαντας, τούτέστι πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ ὑποδιάκονους ἤδη ἐπὶ βραχύν τινα χρόνον εἰρχθέντας τῆς ἱερᾶς λειτουργίας καὶ ἐπιτιμηθέντας ἀθίς αὐτοὺς ἐν τοῖς οἰκείοις ἀποκαταστήναι βαθμοῦς, μηδαμῶς ἐτέρῳ μείζονι προκόπτουτας βαθμῶ, προδήλως διαλυθέντος αὐτοῖς τοῦ ἀθέσμου συνοικεσίου».

Ὑπάρχουν λοιπὸν σαφεῖς καὶ ρητοὶ κανόνες τοὺς ὁποίους μόνον οἰκουμηνικὴ σύνοδος θὰ ἠδύνατο νὰ τροποποιήσῃ. Γνωρίζει δὲ πολὺ καλλίτερον ἀπὸ ἐμὲ ὁ σεβαστὸς μοι καὶ ἀγαπητὸς συνάδελφος, ὅτι οἱ ἱεροὶ κανόνες ἀθετούμενοι ἐκδικοῦνται, καὶ ἐκδικοῦνται οὐχὶ σπανίως σκληρῶς. Θὰ ἐτόλμων δὲ καὶ νὰ ἐκφράσω τὴν ἀπορίαν μου, πῶς τόσον εὐκόλα καὶ τόσον γρήγορα ἐλησημονήθη τὸ ἀπὸ τῆς περὶ τὸ Ἡμερολόγιον μεταβολῆς δοθὲν εἰς ἡμᾶς σκληρόν, ἀλλὰ καὶ σωτήριον μάθημα, εἰ καὶ ἡ μεταβολὴ αὕτη ὑπ' οὐδενὸς παρημποδίζετο ἱεροῦ κανόνος. Δὲν εἰξεύρω, ἐὰν τὸ ἐν Κων(σταντινούπολι) κέντρον τῆς Ὁρθοδοξίας δὲν ὑποφέρῃ ἐκ τοῦ προκληθέντος ἐκ τῆς μεταβολῆς ταύτης σάλου. Ἡμεῖς ἐδῶ βαστάζομεν ἀκόμη τὰς συνεπειὰς τῆς προκληθείσης ἀναταραχῆς. Ὁφείλεται δὲ εἰς τὸ ὅτι δὲν ἐλησημονήσαμεν τὸ ἐκ τοῦ παλαιοῦ Ἡμερολογίου προκληθὲν ὀδυνηρὸν τοῦτο πάθημα καὶ μάθημα ἢ ἀντιταχθεῖσα ἐν Ρόδῳ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας ἄρνησις τοῦ νὰ περιληφθῆ καὶ ὁ γάμος τῶν κληρικῶν εἰς τὰ θέματα τῆς μελλούσης νὰ συνέλθῃ Προσυνόδου. Καὶ ἡ ἄρνησις αὕτη ὑπῆρξε καὶ κατὰ τὴν ταπεινὴν μας γνώμην καὶ ὀρθὴ καὶ φρόνιμος καὶ ὑπὸ πνεύματος ἀδστηρῶς ἐκκλησιαστικοῦ καὶ κανονικοῦ διαπνεομένη.

Τέλος θὰ ἐξέφραζον τὴν ἀπορίαν, πῶς γίνεται λόγος καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίᾳ περὶ ἀναγκαστικῆς ἀγαμίας τοῦ κλήρου, ὡς ἐὰν τὸν κλῆρον ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ν' ἀπετέλει μόνον ἡ τάξις τῶν ἐπισκόπων. Ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπισκόπων ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἀποτελεῖ ὄχι ἀπλῶς μειονότητα ἐν σχέσει πρὸς τὸν λοιπὸν ὄγκον τοῦ ἐγγάμου κλήρου, ἀλλ' ἀσήμαντόν τινα ἀριθμὸν δυνάμενον ἀκινδύνως καὶ νὰ περιορισθῆ. Ὑπάρχει λοιπὸν εἰλικρινῆς διάθεσις καὶ παρά τινα τῶν ἐγγάμων, ἵνα καὶ ἐν τῷ κλήρῳ ὑπηρετήσουν τὴν Ἐκκλησίαν; Διατὶ λοιπὸν οὗτοι δὲν ἐντάσσουν ἑαυτοὺς εἰς τὸν ἐγγαμὸν κλῆρον;

Π. Ν. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

Ο ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΕΝ ΤΗ ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑ*

«Ἐγκώμιον εἰς τὸν Ἅγιον Μεγαλομάρτυρα Γεώργιον» τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου Κρήτης.

Διὰ πολλοστήν φοράν ὡς ἀναγραφῆ ἐνταῦθα, ὅτι ἐγκωμιστικὸι λόγοι τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ Ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων, ὅπως πρωτίστως χωρία τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἐδάνεισαν ἐπιτυχεῖς καὶ ἐπιγραμματικὰς φράσεις καὶ λέξεις εἰς τοὺς ἱεροὺς Ὑμνογράφους, συνθέτοντας καὶ μελοποιούντας τὰ θαυμάσια αὐτῶν ὕμνολογήματα. Ἄλλωστε, κοινὸς ἦτο ὁ ἱερὸς αὐτῶν σκοπός: ἡ ἀνύμνησις δηλονότι τῶν θαυμασίων τῆς πίστεως ἡμῶν γεγονότων καὶ τῶν ὑπερόχων ταύτης προμάχων καὶ τῆς Χριστιανικῆς ἀρετῆς ἐφαρμοστῶν, δηλαδή τῶν Ἁγίων.

Εἰς τὸ παρὸν πάντως μελέτημα δὲν πρόκειται νὰ γίνῃ ἔρευνα, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ παρατίθενται παραλλήλως τὰ κείμενα τυχὸν δανείων ἢ ἐπιδράσεων ἐν περὶ λόγῳ ἐγκωμιστῶν ἐπὶ τοὺς Ὑμνολόγους τῆς μνήμης τοῦ Μεγαλομάρτυρος Ἁγίου Γεωργίου καὶ δὴ καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆ βάσει τῶν ἐν χρήσει δύο Ἀκολουθιῶν τῆς ΚΓ' Ἀπριλίου καὶ τῆς Γ' Νοεμβρίου.

Ἦδη ὁμως ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος περὶ θαυμασίου «Ἐγκωμίου εἰς τὸν Ἅγιον Μεγαλομάρτυρα Γεώργιον», εἰς περὶ γράφεντος λόγον ὑπὸ τοῦ Ὑμνογράφου Ἁγίου Ἀνδρέου Κρήτης ἀκμάσαντος κατὰ τὴν 7ην ἑκατονταετηρίδα. (Βλέπε «Ἑλληνικὴ Πατρολογία» *Migne*, τόμος 97, στήλ. 1169—1192). Δοθέντος δέ, ὅτι τὸ παρὸν δημοσίευμα ἀναφέρεται εἰς τὸν ὕμνογραφικὸν ἐγκωμισμὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, δὲν εἶναι ἔξω τοῦ σκοποῦ ἢ καταχώρισις ἐνταῦθα μέρος ἐκ τοῦ ὡς ἄνω «Ἐγκωμίου», εἰς τὸ ὁποῖον ἐξυμνεῖται «ὁ στερρὸς καὶ ἀκατάπληκτος τοῦ Χριστοῦ στρατιώτης Γεώργιος» δι' ὠραίων φράσεων καὶ σπανίων ἢ μᾶλλον ἐπὶ τούτῳ πλασθεῖσάν λέξεων, παράλληλοι τῶν ὁποίων εὐρίσκονται εἰς τὰς δύο ἱεράς Ἀκολουθίας τὰς εἰς τὸν Ἅγιον Γεώργιον ἀναφερομένας, ὡς καὶ εἰς ἅλλους ὕμνους πρὸς αὐτόν.

«Τότε ἂν τότε — ἐγκωμιάζει καὶ οὐσιαστικῶς ὕμνολογεῖ ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας Κρήτης — ὡσπερ ἡμεροφανῆς ἀστὴρ φαίδραν τὴν εὐσέβειαν διεκλάμπων, ὁ λαμπρὸς οὖτος καὶ περιβόητος ἀνεφάνη Γεώργιος, τὸ γλυκὺ καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα. Γεώργιος ὁ τῷ ὀνόματι τὴν ἔνθεον πράξιν, καὶ τῆ πράξει τὴν φερώνυμον χάριν ἐν ἑαυτῷ δεικνύς. Ὁ τὸν Ἰσάχαρ μιμησάμενος καὶ «τὸ καλὸν» τῆς θείας γεωργίας ἐρωτικῶς «ἐπιθυμήσας». Ὁ τὴν ἐπίπονον ἐργασίαν ἀγαπήσας καί, κατὰ τὸ γεγραμμένον, αὐτὸς ἀποδειχθεὶς «γεωργία ὑπὸ Ὑψίστου» ἐκτισμένη. Ὁ κοπιᾶσας γεωργὸς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων καὶ ἐν καιρῷ τὸν καρπὸν ἑκατοστεύοντα ἀποδοὺς τῷ Δεσπότη. Ὁ τῷ ἀρότῳ τῆς ἀρετῆς ἀτρέπτως τὴν γλυκεῖαν

τῆς εὐσεβείας ὀρθοτομήσας αὐλακα, καὶ διὰ τοῦτο εὐθετος ἀναδειχθεὶς ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Ὁ σπείρας ἐν δάκρυσιν, καὶ ἐν ἀγαλλιάσει θερίσας. Ὁ τῷ κλαυθμῷ βαλὼν τὰ σπέρματα, καὶ ἐν χαρῇ φέρων τὰ δράγματα. «Ἡ εὐγεωργητος γῆ, ἢ πολλακίς πιούσα τὸν ἐπ' αὐτὴν ἐλθόντα ὑετὸν τοῦ Πνεύματος, καὶ τίκτουσα σωτήριον βοτάνην» τοῖς ἐν πίστει δρεπομένοις. Ὁ λειμὼν ὁ εὐωδέστατος, ἐν ᾧ τῆς εὐσεβείας τὰ ἄνθη πλουσίως ἐβλάστησεν, ἀφ' ὧν γεωργεῖται κηρία ἀνήροτα, ὧν τὸ γλύκασμα, ψυχῆς ἴασις. Τὸ εὐχρηστον δένδρον, τὸ παρὰ τοῖς ποταμοῖς τοῦ Πνεύματος πεφυτευμένον καὶ τετηλὸς διηνεκῶς, αἰεὶ τε τὸν καρπὸν τῆς ἀρετῆς ὄριμον φέρον, εἰς ψυχικὴν γεωργίαν τῶν πιστῶς μετεχόντων. Τὸ εὐφορον κλῆμα τῆς ἀληθινοῦς ἀμπέλου, οὗ γεωργὸς ὁ Πατὴρ ὁ οὐράνιος, γεωργῶν ἡμῖν δι' αὐτοῦ πνευματικὴν εὐφροσύνην, εἰς ἴασις παθῶν, καὶ ἀνακαινισμὸν ψυχῆς τε καὶ σώματος. Ἡ τῶν θείων ναμάτων πηγὴ, ἀφ' ἧς ἀρδευομένη χερσομανήσασα ψυχὴ, γεωργεῖται καὶ καρποφορεῖ πίστιν, ἐλπίδα καὶ ἀγάπην, τριάδα ἀρετῶν, τῇ Τριάδι ἐράσμιον. Ὁ τῶν θείων ἐννοιῶν γεωργὸς καὶ τοῦ Θεοῦ γεώργιον, ἐν ᾧ ἐγεωργήθη τῆς εὐσεβείας ἡ χάρις, καὶ γεωργεῖται πᾶσι τῶν θαυμάτων τὰ πλήθη... Οὗτος ὁ τῷ ὀνόματι καὶ τῇ πράξει Γεώργιος, οὗτος ὡς ῥόδον ἐν μέσῳ ἀκανθῶν τὸ τρηκαῦτα ἀνέτειλε καὶ ὡς κρῖνον εὐωδιάζον τὴν εὐσέβειαν, μεταξὺ τοῦ εἰδωλικοῦ βορβόρου ἀνέθαλεν. Ὡς κυπάρισσος ἐν χορῷ βᾶτων, ὡς ἐλαία κατάκαρπος ἐν ἐρήμῳ, καὶ ὡς φοῖνιξ γλυκαίνων τοὺς ἐν πικρίᾳ, ὡς σελήνη πλησιφαῆς ἐν στυγνοτάτῃ νυκτί, ὡς πυρσὸς ἐν σκοτομήνῃ, τοῖς κατὰ τὸ πέλαιος τῆς ἀσεβείας πλανωμένοις, ὡς φαστῆρ ἐωθινὸς ἐν μέσῳ ζοφερῶν νεφελῶν, ὡς ἥλιος ἐν γνόφῳ συνεχεῖ φαίδρον ἐκλάμπων...».

Ἐν τοσοῦτῳ, καὶ ὁ ἐν Ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Ἀρκάδιος Ἐπίσκοπος Τριμυθοῦντος (ἀδῆλου χρόνου, ἑορταζόμενος τῇ 7ῃ Μαρτίου), εἰς «Ἐγκώμιον εἰς τὸν Μεγαλομάρτυρα Γεώργιον», χρησιμοποιεῖ ὠραιότατας ἐκφράσεις, δείγμα τῶν ὁποίων ἔστωσαν αἱ κάτωθι: «... Γεώργιον τῆς οἰκουμένης τὸ καύχημα, τὸ τῆς Ἐκκλησίας κειμήλιον, τοῦ Σταυροῦ τὸν πρόμαχον, τὸν τῆς ἀληθείας ὑπέρμαχον. Γεώργιος, στρατιωτῶν Χριστοῦ ὄπλον ἀήττητον. Γεώργιος, τῆς οὐρανῶν βασιλείας ὁ γεωργός. Γεώργιος, τῶν ὀδοιπόρων ὁ ὀδηγός. Γεώργιος, τῶν πλεόντων ὁ κυβερνήτης, καταπονουμένων ὁ ἐκδικος καὶ ψευδομένων ὁ ἔλεγχος. Γεώργιος, τῶν θλιβομένων παρηγορία καὶ πενομένων ἢ εὐπορία. Γεώργιος, τῶν ὀρφανῶν ὁ πατὴρ καὶ τῶν χηρῶν ὁ προστάτης. Γεώργιος, τῶν χευμαζόμενων ὁ λιμὴν καὶ τῶν ἐν ἐρήμοις πελαζόντων ὁ ποιμὴν. Γεώργιος, τῶν νοσοῦντων ὁ ἰατρός, ἀδικουμένων ὑπερασπιστῆς καὶ τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτῆς. Γεώργιος, τῶν πολεμουμένων τεῖχος, τῶν αἰκιζόμενων σθένος. Γεώργιος, πεινῶντων τροφεὺς, ῥιγούντων ἀμφίαισις.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 202 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

Γεώργιος, τῶν πειρασμῶν ἢ γέφυρα, δαιμόνων ἀπό-
λεια, καὶ πίστεως ἢ ἀνόρθωσις...». (Βλέπε Κ ω ν.
X. Δουκάκη «Μέγας Συναξαριστής ἤτοι Σμά-
ραγδος»—Ἀπρίλιος—Ἀθήναι 1892, σελ. 376—377).

**Ἐγκωμιαστικαὶ λέξεις καὶ φράσεις εἰς τὰς ἱεράς
Ἀκολουθίας τῆς ΚΓ' Ἀπριλίου καὶ τῆς Γ'
Νοεμβρίου.**

Εἰς τὰς προαναφερθείσας Ἀσματικὰς ἱε-
ράς Ἀκολουθίας ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Ἁγίου
Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου τῆς
ΚΓ' Ἀπριλίου καὶ τῆς Γ' Νοεμβρίου
εὑρίσκονται αἱ κάτωθι ἐγκωμιαστικαὶ λέ-
ξεις καὶ φράσεις, παρατιθέμεναι κατ' ἀλ-
φαβητικὴν σειράν, μὲ τὴν ἔνδειξιν Νοεμβρίου
ὡσάκις τὸ λήμμα προέρχεται ἐκ τῆς ἱεράς Ἀκο-
λουθίας τῆς Γ' Νοεμβρίου, τῶν ἄλλων λημμάτων
προερχομένων ἐκ τῆς ἱεράς Ἀκολουθίας τῆς ΚΓ'
Ἀπριλίου.

Ἀγαθός. Δ' Τροπάριον Θ' ᾠδῆς τοῦ Α'
Κανόνος.

Ἀγαλλόμενος σὺν ταῖς ἄνω Δυ-
νάμεσι. Α' Τροπάριον Λιτῆς.

Ἀγγέλων συνόμιλος. Α' Ἀπόστιχον
Ἑσπερινοῦ Νοεμβρίου.

Ἄγιος. Α' Τροπάριον Α' ᾠδῆς τοῦ Κανόνος
Νοεμβρίου.— Α' Τροπάριον Γ' ᾠδῆς τοῦ Κανόνος
Νοεμβρίου.— Γ' Τροπάριον Ε' ᾠδῆς τοῦ Κανόνος
Νοεμβρίου.

Ἄγιον ἀκροθίνιον. Β' Τροπάριον Δ'
ᾠδῆς τοῦ Κανόνος Νοεμβρίου.

Ἀγρυπνος τῶν τιμώντων (αὐτὸν)
φύλαξ. Γ' Τροπάριον Δ' ᾠδῆς τοῦ Α' Κανόνος.

Ἀγρυπνος φύλαξ. Α' Τροπάριον Θ'
ᾠδῆς τοῦ Β' Κανόνος.

Ἀετὸς χρυσοπτέρυξ περιθά-
λων ἀεὶ... διεῖς τὰς πτέρυγας. Γ' Τρο-
πάριον Η' ᾠδῆς τοῦ Α' Κανόνος.

Ἀήττητος. Α' Τροπάριον Αἰῶν.

Ἀθλήσας δι' αἵματος. Κοντάκιον.

Ἀθλητής. Α' Τροπάριον Ζ' ᾠδῆς, τοῦ Α'
Κανόνος.— Γ' Τροπάριον Α' ᾠδῆς τοῦ Κανόνος
Νοεμβρίου.

Ἀθλητῆς τοῦ Κυρίου. Α' Τροπάριον
Μικροῦ Ἑσπερινοῦ.

Ἀθλητῶν ὁ μέγας ταξιάρχης.
Β' Ἀπόστιχον Μικροῦ Ἑσπερινοῦ.

Ἀθλοφόρος. Α' Τροπάριον Μεγάλου Ἑ-
σπερινοῦ.— Δοξαστικὸν Λιτῆς.—«Δόξα» μετὰ τὸν
Ν' Ψαλμόν.— Πεντηκοστάριον μετὰ τὸν Ν' Ψαλ-
μόν.— Δ' Τροπάριον Α' ᾠδῆς τοῦ Β' Κανόνος.—
Κάθισμα μετὰ τὴν Γ' ᾠδὴν.— Β' Κάθισμα μετὰ τὴν
Γ' ᾠδὴν.— Α' Τροπάριον Ε' ᾠδῆς τοῦ Α' Κανόνος.
— Β' Τροπάριον Ζ' ᾠδῆς τοῦ Β' Κανόνος. Γ' Τρο-
πάριον Θ' ᾠδῆς τοῦ Β' Κανόνος.— Δοξαστικὸν Αἰ-
ῶν (δύς).— Α' Ἀπόστιχον Ἑσπερινοῦ Νοεμβρίου.
— Γ' Τροπάριον Α' ᾠδῆς τοῦ Κανόνος Νοεμβρίου.
— Κάθισμα μετὰ τὴν Γ' ᾠδὴν τοῦ Κανόνος Νοεμ-

βρίου.— Κοντάκιον Νοεμβρίου.— Α' Τροπάριον
Θ' ᾠδῆς τοῦ Κανόνος Νοεμβρίου.— Β' Τροπάριον
Θ' ᾠδῆς τοῦ Κανόνος Νοεμβρίου.— Γ' Τροπάριον
Θ' ᾠδῆς τοῦ Κανόνος Νοεμβρίου.— Ἐξαποστει-
λάριον Νοεμβρίου.

Ἀθλοφόρων ἐγκαλλώπισμα. Γ' Τρο-
πάριον Μικροῦ Ἑσπερινοῦ.

Ἀθλῶν. Γ' Τροπάριον Θ' ᾠδῆς τοῦ Α' Κανό-
νος.

Αἰτούμενος ἡμῖν χάριν καὶ ἔ-
λεος. Δ' Τροπάριον Αἰῶν.

Αἰτῶν τὸν Δεσπότην πᾶσι παρ-
έχειν πταισμάτων συγχώρησιν.
Οἶκος.

Αἰχμαλώτων ἐλευθερωτής. Ἀπο-
λυτίκιον.

Ἀκαταγώνιστος τῆς πίστεως
ὑπέρμαχος. Β' Τροπάριον Ζ' ᾠδῆς τοῦ Β' Κα-
νόνος.

Ἀληθείας ὁ κήρυξ. Α' Τροπάριον
Αἰῶν Νοεμβρίου.

Ἀνακείμενος ὀλοτρόπως Θεῷ. Γ'
Τροπάριον ΣΤ' ᾠδῆς τοῦ Β' Κανόνος.

Ἀνάλωτος τοῖς ἐναντίοις. Δ' Τρο-
πάριον Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Ἀνδραγαθῶν εὐσεβείας τοῖς τρό-
ποις. Κάθισμα μετὰ τὴν Γ' ᾠδὴν.

Ἀντικτησάμενος Χριστοῦ τὴν
δόξαν. Κάθισμα μετὰ τὸν Πολυέλεον.

Ἀντιλήπτωρ θερμός. Γ' Τροπάριον
Ἑσπερινοῦ Νοεμβρίου.

Ἀξιάγαστος. Β' Τροπάριον Δ' ᾠδῆς τοῦ
Β' Κανόνος.— Γ' Τροπάριον Ἑσπερινοῦ Νοεμβρίου.

Ἀξιοθαύμαστος μάρτυς τοῦ Ἰη-
σοῦ. Γ' Τροπάριον Μικροῦ Ἑσπερινοῦ.

Ἀοίδιμος μάρτυς. Δοξαστικὸν Ἀποστί-
χων Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Ἀπαλλάττων ψυχικῶν νοσημά-
των. Α' Τροπάριον Ε' ᾠδῆς τοῦ Β' Κανόνος.

Ἀποδιώκων πλάνης τὴν σκοτό-
μαιναν καὶ σώζων τοὺς ὑμνοῦντας
αὐτόν. Γ' Τροπάριον Δ' ᾠδῆς τοῦ Β' Κανόνος.

Ἀποθέμενος σοφῶς ἐν ἐπουρα-
νίαις θήκαις τὸν σπόρον τοῦ λό-
γου. Γ' Τροπάριον Αἰῶν.

Ἀπολυτρούμενος πάσης περι-
στάσεως τοὺς ἐν διαφόροις ἀνάγ-
καις. Δ' Τροπάριον Αἰῶν.

Ἀπωσάμενος ἐλπίδι φόβον. Β'
Τροπάριον Λιτῆς.

Ἀράμενος νίκην. Α' Τροπάριον Ζ'
ᾠδῆς τοῦ Β' Κανόνος.

Ἀράμενος τὸν σταυρὸν τοῦ Χρι-
στοῦ ἐπ' ὤμων, τὴν ἐκ διαβολικῆς
πλάνης χερσωθεῖσαν γῆν ἐκαλλιέρ-
γησε. Δοξαστικὸν Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Ἀρδεύων αἱμάτων [αὐτοῦ] τοῖς
ρέυμασι τὸν θεῖον σπόρον. Γ' Τρο-
πάριον Ζ' ᾠδῆς τοῦ Β' Κανόνος.

ΕΠΙ ΤΗ ΛΗΞΕΙ ΤΟΥ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΤΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΚΑΤΗΧΗΤΑΣ *

Με τὴν ἐπιβλητικὴν παρουσίαν τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων, Κορινθίας κ. Προκοπίου, Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφαρσάλων κ. Κυρίλλου, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανοῦ, Ἐάνθης κ. Ἀντωνίου καὶ τῶν Θεοφιλεστῶν Ἐπισκόπων Κερνίτσης κ. Χρυσοστόμου καὶ Ἀχαΐας κ. Παντελεήμονος τοῦ καὶ ἐκπροσωποῦντος τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Χρυσόστομον, τῶν ἐλλογιμωτάτων καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, κ. κ. Α. Φυτράκη, Γεν. Διευτῆ τῆς Ἀποστ. Διακονίας, Γ. Κοινάρα, Μ. Σιώτη καὶ Ι. Καλογέρου, τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Τυβίγγης κ. Kretschmer καὶ πάντων τῶν διδασκάντων ἐν τῷ Φροντιστηρίῳ Ὑποψηφίων Κατηχητῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, λίγει σήμερον ἐπισημῶς ἡ δευτέρα αὐτῆ σειρά τοῦ Φροντιστηρίου τούτου. Οὕτως οἱ 142 ἀποφοιτῶντες Κατηχηταὶ τῆς σειράς ταύτης μετὰ τῶν 212 ἀποφοιτησάντων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὡς καὶ μετὰ τῶν 80 Κατηχητῶν—Στελεχῶν τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τυχόντων ἐιδικῆς ἐπιμορφώσεως ἐν τῷ Φροντιστηρίῳ Κατηχητῶν Στελεχῶν καὶ μετὰ πολλῶν ἄλλων, συγκροτοῦν φιλόχριστον στρατὸν ἐξ ἐλπιδοφόρων νέων καὶ νεανίδων, ὁ ὁποῖος καὶ ἀποτελεῖ τὴν χαροποιὸν ἅμα δὲ καὶ θετικὴν ἀπαρχὴν τῆς ἀνακαινίσεως καὶ ἀναπτύξεως τοῦ θεσμοῦ τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας.

Οἱ ἀποφοιτῶντες 142 νέοι στρατιῶται τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τῆς 25ης Νοεμβρίου παρελθόντος ἔτους μέχρι τῆς σήμερον, ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ, ἕκαστον

* Ὁμιλία ἐκφωνηθεῖσα, κατὰ τὴν, ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τοῦ Φροντιστηρίου Ὑποψηφίων Κατηχητῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τελετῆν, γενομένην ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τὴν 12-4-62.

Ἀριστεύσας διαφερόντως. Β' Τροπάριον Α' ᾠδῆς τοῦ Β' Κανόνος.

Ἄριστος προστάτης. Γ' Ἀπόστιχον Μικροῦ Ἑσπερινοῦ.

Ἀρωγός. Β' Τροπάριον Ἑσπερινοῦ Νοεμβρίου.

Ἀρωγός ψυχῶν καὶ σωμάτων. Γ' Τροπάριον Μικροῦ Ἑσπερινοῦ.

Ἀσθενούντων ἱατρός. Ἀπολυτίκιον.

Ἀστὴρ ἑσπέρου. Γ' Τροπάριον Δ' ᾠδῆς τοῦ Β' Κανόνος.

Ἀστὴρ πολύφωτος. Ε' Τροπάριον Μεγάλου Ἑσπερινοῦ.

Ἀστὴρ φαινότατος. Γ' Τροπάριον Δ' ᾠδῆς τοῦ Α' Κανόνος.

Ἀστὴρ φωτίζων τοὺς πλεόντας. Οἶκος Νοεμβρίου.

(Συνεχίζεται) † Ὁ Θεομακοῦ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Σάββατον ἐπὶ δίωρον, εἶχον πολυτίμους, μοναδικὰς θὰ ἔλεγον, ἐδκαιρίας: νὰ διδαχθοῦν κατὰ τρόπον ἀπλοῦν καὶ ἐπαγωγικὸν τὰς ἀπαραιτήτους θεωρητικὰς καὶ πρακτικὰς περὶ τὴν κατήχησιν τῶν παιδῶν γνώσεις· νὰ ἀσκηθοῦν πρακτικῶς εἰς τὴν Κατηχητικὴν διδασκαλίαν καὶ νὰ γνωρίσουν, διὰ τῆς γινομένης κατὰ τὰς ἀσκήσεις κριτικῆς, πολλὰς λεπτομερεῖας τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου· νὰ ζήσουν, ἔστω καὶ ὀλίγας ὥρας καθ' ἑβδομάδα, εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν ὀρθοδόξου πνευματικότητος· ν' ἀντιληφθοῦν ἐν τῇ πράξει τὴν μητρικὴν στοργὴν καὶ τὸ ἀμέριστον ἐνδιαφέρον τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῶν ἀνίων τοῦ Χριστοῦ· νὰ λάβουν συνείδησιν ὅτι εἶναι ζῶντα μέλη τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς ὁποίας δέον νὰ ἐργασθῶν καὶ νὰ κοπιᾶσιν· νὰ προετοιμασθῶν καταλλήλως διὰ τὴν μεγάλην των ἐξόρμησιν εἰς τὸ πολύβορον πέλαγος τῆς κοινωνίας, ὅπου θὰ διακονήσουν καὶ θὰ ἀναδειχθοῦν κοινωνικοὶ παράγοντες.

Διότι, τὸ Φροντιστήριον τοῦτο δὲν συνεστήθη καὶ δὲν ἐλειτούργησεν διὰ νὰ ἔχη χαρακτῆρα καθαρῶς νοσηριακόν. Προσφέρονται, βεβαίως, ἐν αὐτῷ αἱ ἀναγκαῖαι θεωρητικαὶ καὶ πρακτικαὶ γνώσεις. Τὸ κύριον ὅμως βάρος ἐρρίφθη εἰς τὴν συνειδητοποίησιν τῆς εὐθύνης τοῦ ἔργου καὶ εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τῆς σημασίας τῆς προσωπικότητος τοῦ Κατηχητοῦ, ἐξ ὧν κατὰ μέγιστον μέρος, ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχία τῆς Κατηχητικῆς προσπάθειας. Τοιούτοτρόπως, τόσον κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν θεωρητικῶν μαθημάτων, ὅσον καὶ κατὰ τὰς πρακτικὰς ἀσκήσεις, παρῆγοντο ἐμμέσως ἢ ἀμέσως, πάντοτε δὲ εὐκαίρως καὶ καταλλήλως, ὅλα τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἐνίσχουν τὸν παλμὸν τῆς καρδίας, ἐτόνωνον τὴν πίστιν, ἐκαλλιέργουν τὴν πνευματικότητα καὶ ἀνέπτυσσον τὴν εὐσέβειαν. Ἐπομένως, ἐγένετο, μία ἐργασία εἰς βάθος, ἥτις καὶ προσδίδει ἰδιάζοντα χαρακτῆρα εἰς τὸ φροντιστήριον τοῦτο.

Ἐπὶ τῆς γραμμῆς ταύτης ἐβάδισαν ὅλοι οἱ διδάξαντες ἐν τῷ Φροντιστηρίῳ, κληρικοὶ τε καὶ λαϊκοὶ καὶ δὴ οἱ Πανος. Ἀρχιμανδριτῆς κ.κ. Χριστοφόρος Παπουτσόπουλος, Ἀλέξανδρος Καντώνης, Χρυσόστομος Γιαλούρης, Σπυρίδων Μπιλάλης, Χριστόδουλος Παπαγιάννης, Παῦλος Πολυμερόπουλος, οἱ αἰδουσιμολ. Πρωτοπρ. κ.κ. Ἄγγελος Νησιώτης, καὶ Κων/νος Ἀνδρουλάκης, ὁ ἱερολογιώτ. διάκονος Ἀναστάσιος Γιαννουλάτος, οἱ ἐλλογιμώτατοι κ.κ. Δημ. Μωραΐτης, Καθηγ. Παν/μίου, Ἀρ. Ἀσπιώτης, ἱατρός, Ἰωάννης Τιμαγιάνης, Καθηγητῆς Ἀνωτ. Ἐκκλ. Φροντιστ. Ριζαρείου Σχολῆς, ὡς καὶ ὁ ὁμιλῶν. Ἄπαντες οὗτοι, ἐργάται καὶ συνεργάται τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἐργασθέντες, οὐχὶ ὡς μισθοτοὶ ἢ ἐξ ἀνάγκης, κατέβαλον πᾶσαν φιλότιμον προσπάθειαν διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν ἀνωτέρω εὐγενῶν ἐπιδιώξεων καὶ τὴν ἀνύψωσιν τῆς πνευματικῆς στάθμης τῶν ἀγαπητῶν νέων κατηχητῶν, διὸ καὶ ἐγκάρδιον εὐχαριστοῖαι ἀπευθύνονται πρὸς αὐτούς. Ἄς εἶναι δὲ βέβαιαι, ὅτι κοῦκ εἰς κενὸν ἔδραμαν οὐδὲ εἰς κενὸν

ἐκοπίασαν» (Φιλιπ. 2, 16). Διότι, νέαι δυνάμεις σφριγηλαί και ἀκμαίαι τίθενται ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὰ ὑπηρετήσουσιν εἰς τὸ Κατηχητικὸν ἔργον αὐτῆς και νέον αἷμα μεταγγίζεται διὰ τὴν ἐνθάρρυνσιν και ἀναζωογόνησιν τοῦ σφοδρῶς βαλλομένου, μάλιστα δὲ ἐπ' ἐσχάτων, θεσμοῦ τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου.

Ἀγαλλιασώμεθα, λοιπόν, και εὐφρανθῶμεν πάντες ἐπὶ τούτῳ. Και μεταξύ ὄλων ἡμῶν ὁ πολλὰ κοπιήσας ἐπὶ ὀλόκληρον τετραετίαν Γεν. Δ|ντῆς τῆς Ἀποστ. Διακονίας Καθηγητῆς κ. Ἀ. Φυτράκης. Τὸ Κατηχητικὸν ἔργον θὰ εἶναι δι' αὐτὸν μία ἀπὸ τὰς γλυκύτερας του ἱκανοποιήσεις. Διότι γνωρίζομεν ὅλοι, και οἱ ἐγγυῆς και οἱ μακρὰν, εἰς ποίας θυσίας ὑπεβλήθη προκειμένου νὰ δημιουργηθῶσιν αἱ κατάλληλοι προϋποθέσεις διὰ τὰ ἀχθῆ ὁ βαρύτατα κλονισθεὶς θεσμὸς τοῦ Κατηχ. Σχολείου εἰς περαιοπὴν και νὰ τεθῆ ἐπὶ τῆς ὀγιοῦς Ἐκκλησιαστικῆς γραμμῆς τὸ ὄλον Κατηχ. ἔργον, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου, εἴμεθα βέβαιοι, δὲν θὰ παύσῃ νὰ ἐνδιαφέρεται ζωηρῶς και εἰς τὸ μέλλον.

Γνωρίζομεν ὅλοι ἀσφαλῶς εἰς ποίους καιροὺς ζῶμεν. Και ἀντιλαμβανόμεθα πολὺ καλῶς πόσον κρίσιμος εἶναι ἡ παρούσα κατάσταση. «Θεοστυγεῖς ἐπιβουλαί, κακόβουλοι ἐπιδιώξεις, ἀνεμοστρόβιλοι ἀπιστίας και ἀρνήσεως, ἐπιπίπτουν ἀπειλητικῶς, ἰδία κατὰ τῆς νεότητος, ἐπιζητοῦν νὰ τὴν ξεριζώσουσιν ἀπὸ τὸν λειμῶνα τῆς ἠθικῆς και μυροβόλον ζωῆς, ἀπειλοῦν νὰ τὴν βυθίσουν, εἰς τὰς ἀβυθομετρήτους ἀβύσσους τῆς ἠθικῆς κτηνωδίας και ἐπιχειροῦν νὰ τὴν ὀδηγήσουσιν τοιουτοτρόπως εἰς τὸν ἐκμηδενισμόν». Ποιὸς δὲν ἀνησυχεῖ πρὸ μιᾶς τόσοσιν ζοφερᾶς καταστάσεως; Ποιὸς δὲν πονεῖ και ποιὸς δὲν ὑποφέρει, ὅταν βλέπῃ ἰδίως τὴν χρυσὴν μας ἐλπίδα, τὰ παιδιὰ, νὰ λυγίζουσιν ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν ἀντιθέων και ὀλιστικῶν δυνάμεων;

Σὰς βλέπομεν, προσφιλεῖς κατηχηταί και κατηχητρίαι, νὰ εἰσέρχεσθε, ὡς ἄλλοι ἀπόστολοι, εἰς τὸν ψυχικὸν ἀγρὸν τῶν παιδιῶν διὰ νὰ τὸν καλλιεργήσητε μὲ δημιουργικὸν ἐνθουσιασμόν, μὲ πίστιν εἰς τὸν Θεὸν και εἰς τὸ ἔργον σας τὸ τόσοσιν πολυσχιδές. Ὑπολογίζομεν τοὺς κόπους και ἐκτιμῶμεν τὰς δυσκολίας, τὰς ὁποίας θὰ συναντήσητε. Διότι ὁ ψυχικὸς ἀγρὸς τῶν παιδιῶν ἔπασσε νὰ εἶναι, ὡς μὴ ὤφειλεν, «κίηπος παραδεισένιος». Δὲν ὑπάρχουν ἐντὸς αὐτοῦ μόνον εἶδσμα ἄνθη και εὐγεστοὶ καρποί. Ἔχουν ἤδη φουτρώσει και ἀκανθαὶ και ζιζάνια. Κοσμοῦν βεβαίως τὴν ψυχὴν τοῦ παιδιοῦ ἡ ἀρετὴ, ἡ ἀγαθότης και ἡ καλωσύνη. Ἐμφανίζονται ὅμως και ἀρκεταὶ ἠθικαὶ κηλίδες και κακίαι, μεταξύ τῶν ὁποίων πρωτανεύει ὁ ἐγωϊσμός, αἱ ὁποῖαι καθιστοῦν τὸν κόσμον τῶν παιδιῶν, μυστηριώδη και ἀγνωστον, τὴν δὲ ἐπ' αὐτοῦ πνευματικὴν ἐργασίαν δυσχεροστέτην.

Ὡσαύτως τὸ παιδὶ εἶναι μία μᾶζα, ἡ ὁποία διαρκῶς μεταβάλλεται. Τώρα τὸ παιδὶ φαίνεται ἡρεμον, γαλήριον, πειθαρχικόν, εἰς ἄλλην ὅμως περιπτώσιν παρουσιάζεται θυμῶδες, ὀργίλον και ἀτίθασσον. Ἄλλοτε παρουσιάζει ἀγγελικὴν πνευματικότητα και ἄλλοτε ἐπὶ δεικνύει ὀλιστικὰς τάσεις. Ἴδου διατὶ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἔλεγεν χαρακτηριστικῶς:

«Χαλεπὸν ἢ νεότης, ὅτι ἐδρίπιστον, εὐεξαπάτητον, εὐόλισθον και σφοδρῶτερον δεῖται χαλινοῦ».

Ἄλλὰ εἰς τὰς δυσκολίας αὐτὰς ὁ κατηχητῆς, ὡς τίμιος ἐργάτης τοῦ Πνεύματος, ἀνακαλόπτει τὴν μυστικὴν πηγὴν πνευματικῆς χαρᾶς και ἐνισχύσεως. Και τὸ ἔργον, διὰ τοῦτο γίνεται μέγα και ὕψηλόν. Ἀληθῶς, πόσον ὠραῖον εἶναι τὸ ἀποστολικόν τοῦτο ἔργον! «Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων» τὴν ἀλήθειαν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὰς παιδικὰς ψυχὰς!!!

Ἐπὶ τούτοις, πρέπει νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν και ἡ σκληρὰ πραγματικότης. Ὁ θεσμὸς τοῦ κατηχητικοῦ σχολείου διέρχεται σήμερον σοβαρὰν κρίσιν. Ἡ ἀδιαφορία πολλῶν γονέων τὰ μικρὰ σχόλια μερίδος τοῦ τύπου, ὁ σκεπτικισμὸς ὠρισμένων διδασκάλων ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὴν παρατηρουμένην ἔλλειψιν ἀκμαίων ἱεραποστολικῶ φρονήματος και ἐπαρκῶς παιδαγωγικῆς καταρτίσεως τῶν Κατηχητῶν, συντέλεσαν, ὥστε νὰ κλονισθῆ εἰς μέγαν βαθμὸν ὁ ἱερὸς οὗτος θεσμὸς τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλ' ἀκριβῶς, τὸ δυσάρεστον τοῦτο ἐπιθέτει ἐπὶ τῶν ὤμων σας νέας εὐθύνας και ἐπιβάλλει νὰ ἐξαρθῆτε εἰς τὸ ὕψος τῆς ὠραίας ἀποστολῆς και νὰ ἐπιτελέσητε κατὰ τρόπον διανυγῆ, τὸ ἔργον, ποῦ θὰ σὰς ἀνάθεσῃ ἡ Μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία.

Μετ' ὀλίγον θὰ ἐγκαταλείψετε τὴν αἴθουσαν ταύτην. Ἀπερχόμενοι ὅμως ρίψατε τὸ ζωηρὸν νεανικόν σας βλέμμα εἰς τὴν κοινωνίαν. «Ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν και θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσὶ πρὸς θερισμόν ἤδη» (Ἰωάν. 4,35). Ἐνας ὀλόκληρος κόσμος, διπασμένος και πονεμένος, σὰς περιμένει. Αἱ εὐπλαστοὶ ψυχὰὶ τῶν παιδιῶν, οἱ ἀνήσυχτοι ἔφηβοι, τὰ φλογερὰ νεῖατα ἀναμένουν ἀπὸ σὰς κάποιο μῆνυμα. Ζητοῦν τὸν στοργικὸν φίλον και τὴν εὐκρινῆ συμπαράστασιν. Σὰς προσκαλοῦν νὰ εἰσέλθετε εἰς τὴν ζωὴν των. Και νὰ μεταφέρετε εἰς αὐτοὺς τὸ φῶς και τὴν ἀλήθειαν τοῦ Χριστοῦ. Δὲν θὰ σταθῆτε μακρὰν τῆς συγχρόνου νέας γενεᾶς. Θὰ ἀναζητήσητε μέσα εἰς τὸν παιδικὸν κόσμον, κυρίως ἐκεῖνα τὰ παιδιὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουν καταστήσει «δένδρα φθινοπωρινὰ ἀκαρπα, δις ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα» (Ἰουδα 12). Και εἶναι πολλὰ τὰ μαρμαμένα και πληγωμένα παιδιὰ. Ἀπὸ τὰς θυέλλας τῆς ζωῆς και ἰδία τῆς μεταπολεμικῆς ζωῆς. Ἀπὸ τὰς δυσμενεῖς συνθήκας τοῦ οἰκονομικοῦ τον περιβάλλοντος. Ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν στενοχωρίαν και τὴν ἔλλειψιν ἐργασίας ἀποδοτικῆς. Ἀπὸ τὰ σκανδαλώδη παραδείγματα τῆς κοινωνίας. Ἀπὸ τὰς ἀπατηλὰς, ὅσον και γοητευτικὰς, σκηρὰς τῶν κινηματογραφικῶν προβολῶν. Ἐσεῖς οἱ κατὰ τὴν ἡλικίαν νεώτεροι ἡμῶν, στέκεσθε και φυσιολογικῶς πλησιέστερον πρὸς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. Ἐπομένως ἐσεῖς θὰ μεταδώσητε εἰς τὰ παιδιὰ πνοὴν ἀπὸ τὴν πνοὴν σας. Σεῖς θὰ μεταδώσητε τὸν ἐνθουσιασμόν τῆς ψυχῆς σας και τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς σας. Σεῖς θὰ καταργάσετε μὲ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ τὸ σκότος τῆς ψυχῆς των και θὰ προλάβετε, ὡς ἄλας, τὴν ἠθικὴν των σῆψιν.

Μὴ θεωρεῖτε τὰ παιδιὰ ἀμελητέαν ποσότητα, παράγματα ἄνευ ἀξίας, ὡς ὁ προχριστιανικὸς κόσμος. Μὴ νομίζετε ὅτι ταῦτα, λόγω τοῦ νεαροῦ τῆς

ήλικίας των, δὲν ἔχουν προβλήματα. Διακατέχονται ἀπὸ ζητήματα ζωτικά καὶ πολλάκις συγκλονιστικά. Καὶ διὰ τοῦτο ἔχουν ἀνάγκη τῆς καθοδηγήσεως καὶ τῆς προστασίας τῶν μεγαλυτέρων. Κάθε παιδί εἶναι καὶ ἕνας ὁλόκληρος κόσμος. Εἶναι μία προσωπικότης. Εἶναι εἰκὼν τοῦ Θεοῦ. Σκύψατε ἐνώπιον αὐτῶν εὐλαβικά καὶ θεραπεύσατε, ἐπιμελῶς καὶ κατὰ δύναμιν, τὰς ἀνάγκας των. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἐνθυμηθῆτε τὸν λόγον τοῦ Προφήτου: «Τὸ ἀπολωλὸς ζήτησω καὶ τὸ πλανώμενον ἐπιστρέψω καὶ τὸ συντετριμμένον καταδήσω καὶ τὸ ἐκλείπον ἐνισχύσω καὶ τὸ ἰσχυρὸν φυλάξω». Διαμορφώσατε τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε τὰ παιδιά νὰ αἰσθάνονται ἐντὸς αὐτοῦ τὴν λεπτὴν αἴθρα τῆς ἀγάπης, τὴν καθαρότητα τῆς εὐκρινείας καὶ τὴν ἀνεσιν τοῦ οικογενειακοῦ περιβάλλοντος. Ἀποφεύγετε τὴν ξηρὰν διδασκαλίαν, ἢ ὅποια, ὅπως συνήθως γίνεται, μᾶλλον ἀντίδρασιν προκαλεῖ οὐχὶ δὲ καὶ ὀφέλειαν σημαντικὴν. Ἀποβλέψατε κυρίως εἰς τὴν πρᾶξιν, ἢ ὅποια εἶναι ἄκρως ἐπιβλητικὴ, ἐπὶ τοῦ χαρακτήρος τῶν παιδιῶν. Διὰ τῆς ἀγάπης θὰ γίνετε ψυχοπλάσται, ποιηταὶ τῶν ὠραίων ψυχῶν. Ἐπομένως τὸ Κατηχητικὸν, μόνον κατ' ὄνομα, θὰ εἶναι Σχολεῖον. Δέον νὰ ἀποβῇ τοῦτο «Ἐργαστήριον πολιτισμοῦ καὶ ἀγιότητος», «Κέντρον Νεότητος», «Πνευματικὴ ψυφῆλη», «Ἐσπὴ φωλιά», «Θερμοκήπιον». Ἐδῶ μετὰ τῆς παλμώδους καὶ διὰ παραδειγμάτων διηθησιμένης θρησκευτικῆς διδασκαλίας, ἔχει θέσιν ἡ θερμοτρογὸς πίστις, ἡ πρακτικὴ ἀσκήσις τῆς ἀγάπης, ἡ ἀγνή ψυχαγωγία. Ἐνταῦθα τὰ παιδιά καθοδηγοῦνται, εἰς ἐφαρμογὴν ἐνὸς εὐρυτάτου προγράμματος, πρὸς τὴν ὀρθόδοξον λατρείαν καὶ τὴν μυστηριακὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας καλλιεργεῖται εὐχερῶς κλίμα ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἡ ψυχὴ τοῦ Κατηχητοῦ προσεγγίζει τὴν παιδικὴν ψυχὴν, ἣτις καὶ ἀποκαλύπτει ἐν συνεχείᾳ τὰ δυσεξερευνήτα βάθη αὐτῆς. Τοιοῦτοτρόπως κατορθοῦται ἡ χειραγώγησις τῆς παιδικῆς ψυχῆς καὶ ἡ, κατὰ τὸ δννατὸν, πραγματώσις τοῦ ιδεώδους τοῦ Ὀρθόδοξου Κατηχητικοῦ Σχολείου.

Δὲν θὰ ἀπομακρυνθῇ τὸ παιδί ἀπὸ τὸ φυσικὸν περιβάλλον του. Πολλῶ μᾶλλον δὲν θὰ ἀποξενωθῇ ἀπὸ τὴν κοινωνίαν καὶ τὸν κόσμον. Ἐπιτακτικὸν καθήκον εἶναι νὰ συνεχίσετε τὴν ὠραίαν παράδοσιν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, τὰ ὁποῖα κατὰ τὰ ὀλίγα ἔτη τῆς λειτουργίας των ἀνέδειξαν ἐναρέτους κληρικούς, πιστοὺς ἐπιστήμονας, τιμίους ἐπαγγελματίας, εὐσεβεῖς οικογενειάρχας. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἐν προκειμένῳ ἡ περίπτωσις τοῦ θεραπευθέντος ὑπὸ τοῦ Κυρίου δαιμονισμένου. Εἰς ἐνδειξὴν εὐγνωμοσύνης παρακαλεῖ οὗτος τὸν Σωτῆρα «ἵνα μετ' αὐτοῦ ἦ». Ἡ αἴτησις ὅμως αὕτη ἀπορρίπτεται. Δὲν τὸν θέλει μαζί του. Ἡ θέσις του εἶναι ἄλλοῦ, μέσα εἰς τὸν κόσμον. Τὸν ἀποστέλλει εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους, τὸ καθήκον του εἶναι ἐκεῖ. «Ἀνάγγελον αὐτοῖς, ὅσα σοὶ ὁ Κύριος πεποίηκε καὶ ἤλέησε». (Ματθ. 5, 18-20). Ἐπομένως, τὸ Κατηχητικὸν, δέον νὰ προσλαμβάνῃ ἱεραποστολικὸν καὶ κοινωνικὸν χαρακτήρα. Γίνεται κωματαθραύστῆς καὶ παραθοραύ-

στικόν. Ἐπ' αὐτοῦ θραύονται καὶ διαλύονται τὰ κόμματα τῶν κακῶν, πὸν παρασύρουν τὴν παραπίουσαν νεότητα. Καὶ αὐτὸ πάλιν, διαλύει τοὺς παγετῶνας τῆς θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας, πὸν νεκρώνουν τοὺς εὐγενεῖς δραματισμοὺς καὶ τὰ ἀνώτερα αἰσθήματα τῶν νεανικῶν ψυχῶν.

Ἐχετε λοιπὸν εἰς χεῖρας σας μίαν τεραστίαν δύναμιν. Καὶ δύνασθε νὰ ἐπιτύχετε μεγάλα καὶ ἡρωϊκά. Δύνασθε νὰ μεγαλοουργήσετε. Καὶ νομίζω, ὅτι δὲν ὑπερβάλλω εἰς αἰσιοδοξίαν, ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄφιν τὴν ἐπιγραμματικὴν παρατήρησιν τοῦ ἱ. Χρυσόστομου: «Ἀρκεῖ, εἰς ἄνθρωπος ζήλω πεπυρωμένος ὁλόκληρον διορθώσασθαι δῆμον».

Λάβετε ἐπὶ τοῦτοις ὑπ' ὄφιν, κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου, ὅτι θὰ ὀμιλῆτε πάντοτε στὸ παιδί τῆς συγχρόνου ἐποχῆς, καὶ οὐχὶ τῆς παρωχημένης. Φοβοῦμαι, ὅτι πολλάκις λησμονοῦμεν τὴν θεμελιώδη ταύτην ἀρχήν. Καὶ ὁσάκις ὀμιλοῦμεν εἰς Κατηχητικὸν Σχολεῖον νομίζομεν, ὅτι ἔχομεν ἐνώπιον ἡμῶν παιδιά, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τρόπον τινὰ προέκτασιν τῆς ἰδικῆς μας ψυχῆς, μετὰ τὰς συνηθείας καὶ ἀντιλήψεις, τὰς ὁποίας εἶχομεν πρὸς 15, 20 ἢ 30 ἐτῶν.

Ἐσφαλμένη τακτικὴ. Καὶ ὅπωςδήποτε δι' αὐτῆς κωλύομεν, ἐμποδίζομεν, ἔστω ἀκουσίως, τὰ παιδιά νὰ πλησιάσουν, νὰ γνωρίσουν καὶ νὰ ἀκολουθήσουν τὸν Σωτῆρα. Δὲν εἴμεθα τότε καὶ ἡμεῖς μεταξὺ ἐκείνων, πρὸς τοὺς ὁποίους εἰς τόνον αὐστηρὸν ὁ Κύριος εἶπεν: «Ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ» (Ματθ. 10, 14); Προσοχή. Ὁ ἄνθρωπος σήμερον κινεῖται μετὰ ταχύτητα πυραύλου. Ἐχει διαμορφώσει, ὁπως εἶπεν, διαστρικὴν συνείδησιν καὶ διακοσμικὰς ἀντιλήψεις. Τὸ γεγονός τοῦτο, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν εὐροεῖαν διάδοσιν τοῦ ραδιοφώνου, τοῦ τύπου, τοῦ θεάτρου, τοῦ Κινηματογράφου, συνετέλεσεν, ὥστε τὸ παιδί τοῦ 1962 νὰ ἀπέχη πολὺ ἀπὸ τὸ παιδί τοῦ 1940 καὶ ὡς πρὸς τὰ διαφέροντα καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀντιληπτικὴν ἰκανότητα.

Ἐπομένως, προσβάλλει ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη κάποιας ἀλλαγῆς, κατόπιν ἐπισταμένης ἀσφαλῶς μελέτης, ἐνὸς συγχρονισμοῦ τῆς Κατηχησεως ὡς πρὸς τὴν μορφὴν, τὸ σχῆμα καὶ τὴν μέθοδον προσφορᾶς τῆς διδασκαλίας, ὥστε νὰ εὐρωμεν τὸ σημεῖον ἐπαφῆς μετὰ τὰς παιδικὰς ψυχὰς τῆς ἐποχῆς μας καὶ νὰ ἐπιδράσωμεν ἐπ' αὐτῶν εὐεργετικῶς.

Προσφιλεῖς Κατηχηταὶ καὶ Κατηχήτριαι.

Κατὰ τὴν σεμνὴν ταύτην τελετὴν, ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία σᾶς ἀπονέμει μίαν βεβαίωσιν τῆς μετὰ τῆς προσηκούσης ἐπιμελείας παρακολουθήσεως τῶν μαθημάτων τοῦ Φροντιστηρίου Ὑποψηφίων Κατηχητῶν. Σᾶς προσφέρει ἐπὶ πλέον καὶ τὸ ἐπίχρυσον σῆμα τοῦ Κατηχητοῦ. Καὶ ἐν Κατηχητικῶν Βοήθημα. Μετ' αὐτῶν ὅμως σᾶς μεταδίδει τὸν παλμὸν τῆς. Καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς. Καὶ τὴν ἀγωνίαν τῆς. Σᾶς δίδει καὶ τὴν Ἱερὰν Ἐντολὴν νὰ ἐργασθῆτε μετὰ πυρφόρον ζήλου καὶ ἱεραποστολικῆς πνοῆς ἐπὶ τῶν παιδιῶν, τὰ ὁποῖα θὰ σᾶς ἐμπιστευθῇ, ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα.

Μὴ πτοεῖσθε πρὸ τῶν ἀντιξοοτήτων. Ἡ Ἐκκλησία, θὰ εἶναι πάντοτε παρούσα εἰς τὸ ἔργον σας, καθοδηγοῦσα, ἐδλογοῦσα καὶ ἐνισχύουσα τὰ βήματά σας. Ὁ Μακαριώτατος δὲ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν

Η ΕΝ Ν. ΔΕΛΧΙ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ 18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ — 6 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1961 *

3. Αί προσυκέψεις τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας ἐν Ἀθήναις ἀναχώρησις καὶ ἐγκατάστασις αὐτῆς ἐν Ν. Δελχί· αἱ ἄλλαι Ὁρθόδοξοι Ἀντιπροσωπεῖται ὁ βίος τῶν Ἰνδιῶν καὶ τὰ ἰδιόζοντα γνωρίσματά του.

Ἄφ' οὗ μετὰ πολλὰς ταλαντεύσεις καὶ μεταβολὰς κατηρέσθη ὡς ἄνω ἡ Ἀντιπροσωπεία, συνήλθεν αὕτη πολλάκις ἐν τῷ Θεολ. Σπουδαστηρίῳ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μητροπολίτου Ἐδέσσης κ. Διονυσίου, ἵνα πρῶτον κάμῃ ἀνασκόπησιν τοῦ ἔργου γενικῶς καὶ τῶν καθηκόντων αὐτῆς ἐν τῇ Γεν. Συνελεύσει τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ ρυθμίση συνάμα τὰ τῆς ἀναχωρήσεώς της. Εἰς τινὰς τῶν συνεδριάσεων τούτων ἔλαβον μέρος καὶ οἱ ἐν Ἀθήναις συγκεντρωθέντες Ἀντιπρόσωποι τοῦ Οἴκου. Πατριαρχεῖου, ἦτοι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Ἀθηναγόρας, ὁ Μητροπολίτης Ρόδου κ. Σπυρίδων, ὁ Ἰμβρου καὶ Τενέδου κ. Μελίτων, ὁ Ἐλαίας κ. Ἀθηναγόρας, ὁ Μύρων κ. Χρυσόστομος, ὁ Κισσάμου κ. Εἰρηναῖος, ὅπως, ὅσον ἦτο δυνατόν, συντονισθῆ ἢ στάσις τῶν δύο Ἀντιπροσωπειῶν. Αἱ συζητήσεις ὑπῆρξαν πολὺ ὠφέλιμοι καὶ συνετέλεσαν πολὺ εἰς τὴν ἐνημέρωσιν ἰδίως τῶν Ἀντι-

* Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελ. 170 τοῦ προηγούμενου τεύχους.

καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος, ὅστις διὰ τῆς μέχρι τοῦδε μακροχρονίου Ἀρχιερατικῆς του διακονίας, ἀπὸ τῆς ἡρωϊκῆς καὶ πολυκλαύστου Σμύρνης μέχρι τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου ἀπέδειξεν περιτρώως, ὅτι ὄχι μόνον ἔχει ἐνστερησθῆ τὸν εὐλογημένον θεσμόν τοῦ Κατηχητικοῦ, ἀλλὰ καὶ ὅτι μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐνήργησε διὰ τὴν προαγωγὴν τῶν σκοπῶν αὐτοῦ, μετὰ περισσῆς προθυμίας θὰ στηρίξῃ καὶ θὰ τονώσῃ τὰς μικρὰς ἢ μεγάλας προσπάθειάς σας.

Θαρσεῖτε, λοιπόν, «Ἀδελφοὶ ἀγαπητοί». «Δουλοθέντες τῷ Θεῷ» (Ρωμ. 6,22) καὶ ἐξωπλισμένοι μὲ τὰς εὐλογίας τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπίσκοπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομου, καὶ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων καὶ μὲ τὴν ἀγάπην τῶν παρισταμένων ἐλλογιμοτάτων Καθηγητῶν καὶ τῶν λοιπῶν φίλων τιμώντων τὴν προσπάθειαν ταύτην τῆς Ἀποστ. Διακονίας, ἐργασθῆτε «κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ὑμῖν» (Ρωμ. 12,6) διὰ νὰ δοξάσῃτε τὴν διακονίαν τῆς Κατηχήσεως τῶν παιδιῶν, «αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ» (Β' Κορ. 9,5) καὶ πρὸς δόξαν τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Ἀρχιμ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΜΠΑΡΛΑΚΟΣ

Διευθυντὴς Κατηχητικῶν Σχολείων
παρὰ τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ

προσώπων τῶν λαμβανόντων μέρος διὰ πρῶτην φοράν εἰς τοιαύτας πολυπληθεῖς συνελεύσεις τοῦ Π.Σ.Ε. Ὁ κ. Ἀλιβιζᾶτος κατὰ πρῶτον, ἔπειτα ὁ ὑποφαινόμενος καὶ οἱ ἄλλοι συνάδελφοι τῶν Θεολ. Σχολῶν ἐξεθέσαμεν τὴν προϊστορίαν τῆς Οἴκου. Κινήσεως καὶ τῶν ποικίλων ἐτησίων ἢ κατὰ μακροτέρας χρονικὰς περιόδους συνεδρίων τοῦ Π.Σ.Ε., τὰ περὶ Καταστατικοῦ τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ ἰδίως τὰ περὶ τῶν κυρίων θεμάτων, ἅτινα ἐμελλον νὰ συγκεντρωθῶσιν ἐν τοῖς τμήμασι καὶ ταῖς ἐπιτροπαῖς, ὅπως πάντα ταῦτα περιγράφονται εἰς τὰ προμνημονευθέντα πολῦτιμα καθοδηγητικὰ ἔντυπα καὶ τὰ ὅποια πάντες εἶχον ἤδη παραλάβει τὰ συζητηθῆσόμενα θέματα ἦσαν πολυάριθμα, ἀλλ' ἡμεῖς ἐκάμουμεν λόγον μόνον δι' ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἐνδιαφέρουν τὰς Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας, καὶ τὰ ὅποια ἦσαν: 1) ἡ τροποποίησις τοῦ ἄρθρου, τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὴν βᾶσιν τοῦ Καταστατικοῦ καὶ ὀρίζοντος ποῖαι Ἐκκλησίαι δικαιοῦνται νὰ εἶναι μέλη τοῦ Π.Σ.Ε. Κατὰ τὸ ἰσχύον μέχρι Ν. Δελχί βασικὸν τοῦτο ἄρθρον μέλος ἐγίνετο πᾶσα Ἐκκλησία, ὁμολογοῦσα τὸν Χριστὸν ὡς Θεὸν καὶ Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Ἐπὶ ἔτη αἱ ἑλληνικαὶ Ἀντιπροσωπεῖται ὡς καὶ τινες συντηρητικαὶ ἑτερόδοξοι Ἐκκλησίαι ἐπεδίωκον νὰ δώσωσι τριαδικὴν μορφήν εἰς τὸ ἄρθρον. Τοῦτο ἐπετεύχθη εὐτυχῶς ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς Κεντρ. Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε. ἐν St. Andrews τῆς Σκωτίας τῇ ἐπιμονῇ τῶν Ὁρθόδοξων Ἀντιπροσώπων, ὧν διὰ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος μέλη ἦσαν ὁ κ. Ἀλιβιζᾶτος καὶ ὁ ὑποφαινόμενος. Ἐπεστήσαμεν λοιπὸν τὴν προσοχὴν εἰς τοὺς συναδέλφους κατὰ τὰς προσυκέψεις ταύτας ἐν Ἀθήναις, ὅτι ἔπρεπε νὰ καταβληθῆ κοινὴ προσπάθεια παρὰ πάντων ἵνα ἡ Γεν. Συνέλευσις ἀποδεχθῆ τὴν τριαδικὴν διατύπωσιν τοῦ St. Andrews. 2) Ἡ συγχώνεσις τοῦ Διεθνoῦς Ἰεραποστολικοῦ Συμβουλίου (International Missionary Council) μετὰ τοῦ Π.Σ.Ε., ἣν ἐπίσης οἱ Ὁρθόδοξοι Ἀντιπρόσωποι εἶχον ὑπὸ ἄλλοις τινὰς ἀποδεχθῆ ἐν St. Andrews. 3) τὰ περὶ θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καὶ προσηλυτισμοῦ. 4) Εἰσδοχὴ διὰ πρῶτην φοράν τῆς Ρωσσοικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἄλλων Ὁρθοδ. Ἐκκλησιῶν τῶν πέραν τοῦ παραπετάσματος, αἱ ὅποια εἶχον ἤδη ὑποβάλει αἰτήσιν. 5) τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς Πίστις καὶ Τάξις (Faith and Order), ἣτις ἐπιλαμβάνεται τῶν δογματικῶν διαφορῶν μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν μελῶν τοῦ Π.Σ.Ε. Ταῦτα τὰ θέματα ἀπετέλεσαν τὸ ἀντικείμενον μακρῶν καὶ πολλῶν συζητήσεων καὶ κατὰ τὴν ὡς ἄνω προσύσκεψιν καὶ ἐν Δελχί μετὰ τῶν ἄλλων Ὁρθόδοξων Ἀντιπροσωπειῶν. Ὀλίγας ἡμέρας πρὶν ἀναχωρήσωμεν ἡ Ἰ. Σύνοδος ἀπέστειλεν διὰ τοῦ Προέδρου ἡμῶν εἰς τὴν Ἑλλήν. Ἀντιπροσωπειαν σημεῖωμα, διαλαμβάνον ὁδηγίαν περὶ τῆς τηρητέας στάσεως

παρ' αὐτῆς εἰς τὰ ὡς ἄνω βασικά θέματα. Τὸ σημείωμα ἔχει οὕτω:

«Ἡ πίστις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, παραδοθεῖσα ὡς θεία Ἀποκάλυψις ὑπὸ τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κηρυχθεῖσα θεοπνεύστως εἰς τὸν κόσμον ὑπὸ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ἀναπτυχθεῖσα ὑπὸ τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων Πατέρων καὶ διατυπωθεῖσα ὑπὸ τῶν ἁγίων τοπικῶν καὶ οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἐσφραγίσθη ὑπὸ τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ φυλάσσεται ἀλώβητος μέχρι σήμερον, πᾶσα δὲ οἰαδήποτε παρέκκλισις ἐκ ταύτης πλήττει πολυτρόπως καὶ ἐπικινδύνως τὴν σημασίαν τῆς Ὁρθοδοξίας. Δύναται βεβαίως νὰ διεξάγωνται συνομιλίας μετὰ πάντων ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ διδοῦναι λόγον «παντὶ τῷ αἰτοῦντι περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος» (1 Πέτρ. 3,15), ἐπ' οὐδενὶ ὅμως ἐπιτρέπεται συζήτησις περὶ ἐξευρέσεως νέων θεολογικῶν ὄρων καὶ περὶ δι' «εὐρύσεως» τῆς βάσεως χάριν οἰασδήποτε συνεργασίας, συνδέσμου, ἐνότητος ἢ ἐνώσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν καὶ δι' καὶ τῶν διαφόρων προτεσταντικῶν Ὁμολογιῶν. Ὁθεν α) ὡς πρὸς τὸ θέμα τῆς θεολογικῆς βάσεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἢ Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος θὰ δηλώσῃ, ὅτι μόνη ἱκανοποιητικὴ βᾶσις διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν εἶναι τὸ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος δόγμα, ὡς τοῦτο διευκρίνηται ἐν τῷ Συμβόλῳ τῆς πίστεως, ὑπὸ τῶν Α' καὶ Β' Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἐὰν τοῦτο δὲν γίνῃ δεκτόν, ἢ Ἀντιπροσωπεία θὰ δηλώσῃ, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐπιφυλάσσεται νὰ καθορίσῃ τὴν περαιτέρω θέσιν αὐτῆς ἐν τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν. β) Ὡς πρὸς τὸ θέμα τῆς συγχωνεύσεως τῆς Διεθνoῦς Ἐνώσεως τῶν Ἱεραποστολῶν μετὰ τοῦ Παγκ. Συμβ. τῶν Ἐκκλησιῶν ἢ Ἀντιπροσωπείας θὰ δηλώσῃ, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐμμένει ἀνεκδοκῶς κατὰ τῆς ἐνώσεως ταύτης, θὰ ἐπιμείνῃ δέ, ἵνα ληφθῇ ἀπόφασις ἀπαγορευοῦσα πᾶσαν προσηλυτιστικὴν ἐνέργειαν μετὰ τῶν μετεχουσῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ Ἱεραποστολὴ ἐν τῇ ἀληθεῖ ἐννοίᾳ δέον νὰ ἀπευθύνηται μόνον πρὸς μὴ χριστιανικοὺς λαοὺς, ὅθεν προσηλυτισμός, ἔστω καὶ ὑπὸ τὸν τύπον ἢ τὸν τίτλον «Ἱεραποστολῆς» πρὸς χριστιανικοὺς λαοὺς ἀποκρούεται ἀπολύτως. γ) Ἐπειδὴ αἱ συζητήσεις ἐν τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν γίνονται ὑπὸ πνεῦμα γενικῶς προτεσταντικῶν καὶ αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ συντριπτικὴν πλειοψηφίαν τῶν Προτεσταντικῶν μελῶν, διὰ τοῦτο ἡ Ἀντιπροσωπεία θὰ καταθέσῃ ἐν τέλει κοινὴν γραπτὴν δήλωσιν, ὡς ἐγένετο καὶ εἰς τὰς προγενεστέρους Γεν. Συνελεύσεις, ἐν τῇ ὁποίᾳ θὰ ἐκτίθεται σαφῶς καὶ περιεκτικῶς ἡ πίστις τῆς Ὁρθοδ. Ἐκκλησίας ἐφ' ὅλων τῶν συζητησομένων θεμάτων». Τὸ σημείωμα ὑπογράφει, ἀσθενούντος τοῦ Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου, ὁ προεδρεύων Μαντινείας κ. Γερμανός.

Ἡ Ἱ. Σύνοδος εἶχεν ἤδη πρὸ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας ἀναθέσει εἰς τὴν εἰδικὴν ἐπὶ τῶν σχέσεων μετὰ τῶν ὁμοδόξων καὶ ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν ἐπιτροπὴν τῆς, ἀποτελουμένην ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Κορινθίας κ. Προκοπίου,

Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰακώβου, Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονυσίου, Κίτρους κ. Βαρνάβα, Ξάνθης κ. Ἰωαννίδου, ὅπως μελετήσῃ τὰ θέματα τῆς Γεν. Συνελεύσεως τοῦ Π.Σ.Ε. ἐν Ν. Δελχί καὶ ὑποβάλλῃ τὸ πόρισμά της. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πορίσματος τῆς Συνοδικῆς ταύτης Ἐπιτροπῆς ἢ Ἱ. Σύνοδος συνέταξε καὶ ἀπέστειλε τὰς ἀνωτέρω ὁδηγίας της πρὸς τὴν Ἑλλην. Ἀντιπροσωπείαν πρὶν ἀναχωρήσῃ διὰ τὸ Ν. Δελχί, αἱ ὁποῖαι ὅμως προῦκάλεσαν δυσφορίαν τινὰ μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἀντιπροσωπείας, διότι ἦσαν λίαν δεσμευτικαὶ διὰ μίαν Ἀντιπροσωπείαν, ἐν ἣ μετέχουν Ἱεράρχαι καὶ Καθηγηταὶ τῶν θεολογικῶν Σχολῶν, ἀλλὰ πρωτίστως, διότι δὲν ἀφήνετο χῶρος, ὅπως κινῶνται καὶ κανονίζωσι τὴν στάσιν των οἱ Ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς πᾶν θέμα ἐν συνεργασίᾳ στενῇ καὶ ὁμοφωνίᾳ μετὰ τῶν Ἀντιπροσωπειῶν τῶν ἄλλων Ὁρθοδ. Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Πᾶς Ὁρθόδοξος Ἀντιπρόσωπος, οἰανδήποτε Ἐκκλησίαν καὶ ἂν ἀντιπροσωπεύῃ, ἐκφράζει ἐπὶ βασικῶν θεμάτων κατὰ τὰ συνέδρια τοῦ Π.Σ.Ε. τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας οὐχὶ δὲ τῆς ἰδικῆς τοῦ Ἐκκλησίας μόνον. Καὶ οἱ ἑτεροδόξοι γνωρίζουσι βεβαίως, ὅτι ἡ διδασκαλία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι ἐνιαία καὶ ἡ αὐτή, οὐδεμίαν ἐπίδρασιν καὶ σημασίαν ἐχούσης τῆς εἰς πολλὰς Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας διαιρέσεώς της. Τοῦτο κατεδείχθη πασιφανῶς καὶ ἐν τῷ Πανορθόδοξῳ Συνεδρίῳ τῆς Ρόδου, ὅτε ἡ ἐκδηλωθεῖσα ἀγάπη καὶ ἐνότης εἰς πάντα τὰ σημεῖα μετὰ τῶν Ἀντιπροσώπων ὄλων τῶν Ὁρθ. Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν κατέπληξεν οὐ μόνον τοὺς ξενόδοξους, ἀλλ' ἐν μέρει καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς, διότι πολλοὶ ἐφοβούμεθα μήπως ὁ δαίμων ἐπιτύχῃ ρωγμὴν τινα εἰς τὴν ἀξιάγαστον καὶ θεάρεστον συνοχὴν μας καὶ ὁμοφωνίαν. Διὰ τοῦτο ἐζητήσαμεν ἀπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ὅπως ἀποστείλῃ καὶ ἄλλο σημείωμα, δι' οὗ νὰ ἐξουσιοδοτήσῃ ἡμᾶς, ὅπως εἰς ὅλα τὰ θέματα φροντίσωμεν ἵνα παρουσιάζηται ἡ Ὁρθοδοξία ἐνιαία καὶ ὁμόγνωμος κατὰ τὰς συζητήσεις μετὰ τῶν πολυαριθμῶν ἑτεροδόξων Ὁμολογιῶν τῶν Προτεσταντῶν. Ἐντὸς τοῦ πλήθους τῶν Προτεσταντικῶν Ἐκκλησιῶν ἐν τῷ Π.Σ.Ε. μόνον αἱ Ὁρθόδοξοι Ἀντιπροσωπεῖαι ὁμιλοῦσιν ὡς ἐν στόμα καὶ προβάλλουσι τὰς ἀπόψεις αὐτῶν συμφώνως πρὸς τὴν Ἀγ. Γραφὴν καὶ τὴν ἱερὰν παράδοσιν, διαφυλαχθεῖσαν ἀνόθευτον ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν των. Τὴν ἐπιβλητικὴν ταύτην ἐνότητα καὶ ἐνιαίαν ἐμφάνισιν δὲν ἔπρεπεν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ μειώσωμεν ἐν Ν. Δελχί, διότι ἐν ταύτῃ ἔγκειται κατ' ἐξοχὴν ἡ δύναμις καὶ ἡ αἴγλη τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἡ ἀξίωσίς της, ὅτι κατέχει ἀκεραίαν καὶ ἀναλλοίωτον τὴν ἀλήθειαν τῆς θείας Ἀποκαλύψεως, ἐπαγωνιζομένη διαρκῶς «τῇ ἀπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει» (Ἰουδ. 4) ἐναντίον τῶν ποικίλων ἑτεροδιδασκαλιῶν. Καὶ τοιοῦτο μὲν συμπληρωματικὸν σημείωμα δὲν ἀπεστάλη, ἀλλὰ προφορικῶς καὶ ὁ Μητροπολίτης Μαντινείας, ὁ προεδρεύων τῆς Ἱ. Συνόδου, καὶ ἄλλοι Συνοδικοὶ εἶπον εἰς ἡμᾶς ὅτι ἦτο αὐτονόητον, ὅτι ὑφείλομεν ἐν παντὶ νὰ συνεργαζώμεθα μετὰ τῶν ἄλλων Ὁρθ. Ἀντιπροσωπειῶν καὶ νὰ προσυνενοώ-

μεθα και διασχεφθῶμεν ἐν ἰδιαιτέροις συσκέφεσι μετ' αὐτῶν διὰ τὴν ὁμόφωνον προβολὴν τῶν Ὁρθοδόξων ἀπόψεων ἐν παντὶ ζητήματι. Τὸ σημεῖον τοῦτο τονίζω ἐνταῦθα ἰδιαιτέρως, διότι παρουσιάσθησαν περιπτώσεις καθ' ἃς ὑπεστηρίχθη, ὡς θὰ ἴδωμεν, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ παρεκκλίνωμεν ἀπὸ τὴν γραμμὴν τῶν ὁδηγῶν τῆς Ἱ. Συνόδου, ἀδιαφοροῦντες πρὸς τὰς ὑπὸ τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἀντιπροσωπειῶν ὑποστηριζόμενας ἀπόψεις. Τοιαῦται περιπτώσεις ὑπῆρξαν πρῶτον τὸ θέμα τῆς συγχωνεύσεως τοῦ Διεθνoῦς Συμβουλίου τῶν Ἱεραποστολῶν μετὰ τοῦ Π.Σ.Ε., δι' ἣν εἶναι σαφὴς ἡ ἀρνητικὴ θέσις τῆς Ἱ. Συνόδου, ἐν ᾧ ἐν St. Andrews ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τῶν Ἀντιπροσωπῶν τῆς, ὅτι ἐφ' ὅσον αἱ Ἱεραποστολαὶ δὲν εἶναι Ἐκκλησίαι, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνωσι μέλη τοῦ Π.Σ.Ε. ἕπερ εἶναι Συμβούλιον μόνον Ἐκκλησιῶν ἀνεξαρτήτων καὶ διοικητικῶς καὶ οἰκονομικῶς, ἀλλ' ἠδύνατο νὰ συγχωνευθῶσι μετὰ τοῦ ὑπάρχοντος ἤδη τμήματος ἐν τῷ Π.Σ.Ε. περὶ τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ καὶ Ἱεραποστολῆς». Δευτέρα τοιαύτη περίπτωσις παρουσιάσθη, ὅτε συνεζητήθη ἡ ἀνάγκη τῆς συντάξεως ἰδιαιτέρας χωριστῆς Δηλώσεως τῶν Ὁρθοδ. Ἀντιπροσωπειῶν ἐν τῷ τέλει τῶν ἐργασιῶν τῆς Γεν. Συνελεύσεως κατὰ τὴν κρατήσασαν μέχρι τοῦδε συνήθειαν εἰς τὰς Γεν. Συνελεύσεις. Καὶ περὶ τοῦ ὁποίου ὡσαύτως εἶναι ρητὴ ἡ ἐντολὴ τῆς Ἱ. Συνόδου, ὅπως συνταχθῆ μία τοιαύτη Δήλωσις. Καὶ ἐνταῦθα κατὰ τὰς προσυσκέψεις καὶ ἐν Ν. Δελχί ὑπεστηρίχθη παρὰ πολλῶν ὅτι μόνον ἐὰν παρίστατο σαφὴς καὶ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ συνταχθῆ χωριστὴ Δήλωσις, ἐκθέτουσα ἐν συντομίᾳ τὰς ὀρθοδόξους ἀπόψεις ἐπὶ τῶν συζητηθέντων βασικῶν θεμάτων τῆς Γεν. Συνελεύσεως. Καὶ περὶ τῶν δύο τούτων περιπτώσεων. ὡς θὰ ἴδωμεν, ἐγίναν μακρὰ συζητήσεις καὶ προσυσκέψεις ἐν Ν. Δελχί μετὰ τῶν Ὁρθοδ. Ἀντιπροσωπῶν. Πάντως καὶ ἐπ' αὐτῶν εὐτυχῶς παρουσιάσθη ἐνιαία ἡ στάσις τῶν Ὁρθοδόξων κατὰ τὰς συζητήσεις εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς ὀλομελείας τῆς Γεν. Συνελεύσεως.

Κατὰ τὰς ἐνταῦθα προετοιμασίας τῆς Ἑλλην. Ἀντιπροσωπείας μεγάλως ἀπασχόλησε ταύτην καὶ τὸ ζήτημα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν καὶ τὸ οἰκονομικὸν ἦτοι τὸ τῶν δαπανῶν αὐτῆς. Ἐπειδὴ ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀτυχῶς ἀπ' ἀρχῆς ἔδειξεν ἀδυναμίαν καὶ ἠρνήθη νὰ συνεισφέρῃ καὶ ὀβολὸν διὰ τὰ ἐξόδα τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς, ἔκαμεν ἐγγραφοὺς καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως ἐπωμισθῆ ταῦτα. Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, δεχθὲν κατ' ἀρχὴν τὸ βῆρος τοῦτο, κατεπλάγη μὲ τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῆς Ἀντιπροσωπείας καὶ ἐζήτησεν, ὅπως τὰ μέλη αὐτῆς ἀντὶ 17, ὅπως ὄριζεν ἡ ἀπόφασις τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε. ἐν St. Andrews, περιορισθῶσιν εἰς πέντε. Παρέστη τότε ἀνάγκη νὰ ἀναπτύξωμεν δι' ἀδρῶν ἐπιχειρημάτων, ὅτι ἀπετέλει τιμὴν καὶ προνόμιον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἡ ἐκπροσώπησις διὰ 17 ἀντιπροσωπῶν διότι οὕτως οἱ ἐν τῷ Π.Σ.Ε. ἐξεδήλουσαν τὴν πρὸς αὐτὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν σπουδαίαν θέσιν, ἣν ἔχει μετὰ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ Ἐκκλησιῶν. Ἐτονίσθη ἐπὶ πλέον ὅτι ἐγένετο μεγάλη διαμάχη καὶ ἀνταγωνισμὸς μετὰ τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν ἐν τῷ Π.Σ.Ε. διὰ

τὴν ἀποστολὴν ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλειτέρου ἀριθμοῦ ἀντιπροσωπῶν καὶ διὰ τὴν κατάληψιν ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρων θέσεων εἰς τὰ διάφορα τμήματα καὶ τὰς Ἐπιτροπὰς τοῦ Π.Σ.Ε. Ἄλλως τε αἱ ταῦτοχρόνως ἐργαζόμεναι Ἐπιτροπαὶ ἦσαν τόσον πολλαί, ὥστε ἵνα παραστῆ εἰς ἐκάστην ἐξ αὐτῶν καὶ Ἑλλην ἔπρεπε νὰ εἴχωμεν διαθεσίμους πολλοὺς Ἀντιπροσώπους. Παραλείπω νὰ σημειώσω, ὅτι ἡ παρουσία μεγάλου ἀριθμοῦ Ἱεραρχῶν καὶ θεολόγων Καθηγητῶν ἐκ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καθίστα ἀφ' ἑαυτῆς ἐπιβλητικὴν καὶ σημαίνουσαν τὴν θέσιν αὐτῆς καὶ μετὰ τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθ. Ἐκκλησιῶν καὶ ἐναντι τῶν ἑτεροδόξων. Μόνον ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως (μετὰ τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ εἰς αὐτὴν ὑπαγομένων Ἑλληνικῶν καὶ Ρωσικῶν παροικιῶν) καὶ ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία καὶ ἐλάχισται Προτεσταντικαὶ Ἐκκλησίαι ἐξπροσωποῦντο δι' ἰσαριθμῶν πρὸς τοὺς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀντιπροσώπους. Ἐν τέλει κατενοήθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν εὐτυχῶς ἡ ἀνάγκη τῆς ἀποστολῆς τοῦ καθορισθέντος ἀριθμοῦ καὶ τελικῶς ἀνελήφθησαν προθύμως αἱ δαπάναι τῆς Ἀντιπροσωπείας παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Μετὰ τὴν προπαρασκευαστικὴν ταύτην ἐργασίαν ἡ Ἑλλην. Ἀντιπροσωπεία καὶ τινὰ μέλη τῆς Πατριαρχικῆς ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀθηνῶν τὴν 16ην Νοεμβρίου ἡμέραν Πέμπτην ἀεροπορικῶς διὰ ἀεροπλάνου τῆς «Μέσης Ἀνατολῆς» (Middle East) καὶ ἐφθασεν ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα εἰς Βηρυττόν, ἐν ἧ καὶ διενυκτέρευσε. Τὴν ἐπομένην ἐπεσεκέφθημεν τὴν Ἑλλην. Πρεσβείαν, τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Βυρυττοῦ κ. Ἡλίαν, συνοδευόμενοι ἀπὸ τὸν πτυχιούχον τῆς Σχολῆς μας Ἀρχιμ. Γρηγόριον Σαλίμπην καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐπεσεκέφθημεν τὰ περὶ τὰ 75 χιλμ. ἀπέχοντα ἐκ Βηρυττοῦ περίφημα μνημεῖα τῆς ἀρχαίας Ἡλιουπόλεως (Baalbeck). Τὸ ἀπόγευμα ἀναχωροῦμεν μὲ ἄλλο ἀεροπλάνον τῆς Ἰνδικῆς Ἀεροπορικῆς γραμμῆς (Indian Air-lines) καὶ φθάνομεν περὶ τὸ μεσονύκτιον εἰς Μπαχερίν, λιμένα τῆς πετρελαιοπαραγωγῆς ἡγεμονίας ἡ Ἐμιράτου τοῦ Κοβέιτ ἐντὸς τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Μετὰ ἡμῶν ἰσχυρῶν ἐξεινήσαμεν καὶ μετὰ τετράωρον πτήσιν ἄνωθεν τῆς Περσίας καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ φθάνομεν περὶ τὴν πρωτὴν τοῦ Σαββάτου εἰς Καραάτσι, πρωτεύουσαν τοῦ Πακιστάν. Τοῦτο ἀπετέλεσεν ἰδιαιτέρον ἐξ 90 ἑκατομμ. κατοίκων Μουσουλμανικῶν Ἰνδικῶν κράτος, ἀποχωρισθὲν ἀπὸ τὰς Ἰνδίας. Μετὰ ἡμῶν καὶ ἐνταῦθα στάθμευσιν ἐκινήσαντες φθάνομεν εἰς Βομβάην. Ἐνταῦθα εἴχομεν μίαν δυσάρεστον περιπέτειαν, ὀφειλομένην εἰς κακὴν συνεννόησιν μετὰ τῶν πρακτορείων τῶν ἀεροπορικῶν γραμμῶν. Ἡ πρόθεσις ἡμῶν ἦτο, συμφώνως ἄλλως τε καὶ πρὸς τὰ εἰσιτήριά μας, νὰ ἀναχωρήσωμεν ἀμέσως ἐκ Βομβάης διὰ Ν. Δελχί, ὥστε νὰ φθάσωμεν ἐγκαίρως τὸ Σάββατον, καθ' ὃ ἐγένετο ἐγκατάστασις εἰς τὰ ξενοδοχεῖα τῶν ἀφικνουμένων Ἀντιπροσωπῶν. Ἄλλ' ἐκ Βομβάης οὐδένα ἀεροπλάνον ὑπῆρχεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν διὰ Ν. Δελχί, αἱ δὲ θέσεις εἰς τὰ ἀεροπλάνα τῶν ἐπομένων δύο ἡμερῶν ἦσαν πρὸ πολλοῦ κατεληγμέναι. Τὸ ἐν Καραάτσι πρακτορεῖον τοῦ ἀεροπλάνου μας εἶχεν εἰδοποιηθῆ

ὅπως μὴ ἀφήσῃ ἡμᾶς νὰ ἀναχωρήσωμεν διὰ Βομβάην, ἀλλ' ὁ ἀρμόδιος ὑπάλληλος ἀδιαφορήσας δὲν ἐκινήθη νὰ πράξῃ τι, εἰ μὴ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἀεροπλάνου μας ἐκ Καράτσι. Ἀναγκάζομεθα λοιπὸν μὲ τὸ ἴδιον ἀεροπλάνον, τὸ ὁποῖον ἐπέστρεψεν διὰ τῆς ἰδίας γραμμῆς νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς Καράτσι πάλιν, καὶ ἐκεῖθεν δι' ἄλλου ἀεροπλάνου τῶν ἐσωτερικῶν συγκοινωνιῶν τῶν Ἰνδιῶν ἰπτάμεθα διὰ Ν. Δελχί, ὅπου φθάνομεν περὶ τὰ μεσάνυκτα τοῦ Σαββάτου πρὸς τὴν Κυριακὴν. Ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ ἀνέμενον τὴν Ἑλλην. Ἀντιπροσωπεῖαν πολλοὶ φίλοι, οἱ ὁποῖοι ἐδεινοπάθησαν οὐκ ὀλίγον καὶ αὐτοὶ διὰ τὴν παρουσιασθεῖσαν καθυστέρησιν ἐξ αἰτίας τοῦ προσθέτου ταξειδίου ἡμῶν ἀπὸ Καράτσι εἰς Βομβάην καὶ ἀντιστρόφως. Ὁ κ. Νομικός, γραμματεὺς τῆς ἐν Ν. Δελχί πρεσβείας μας, κατ' ἐντολὴν τοῦ πρέσβους κ. Παπαβασιλείου ὑπεδέχθη ἡμᾶς μετὰ τοῦ Ἐπισκόπου Μελόης κ. Αἰμιλιανοῦ Τιμιάδου καὶ ἐβόηθησεν εἰς τὴν ταχεῖαν διεκπεραίωσιν τῶν τελωνειακῶν διατυπώσεων. Ἐκ τοῦ ἀεροδρομίου δ' οἱ ἐπ' αὐτοκινήτων πλέον κατευθυνόμεθα εἰς τὴν πόλιν Ν. Δελχί καὶ καταλαμβάνει ἑκαστος τὸ ἐκ τῶν προτέρων ὀρισθὲν δωμάτιον του εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Ἀσόκα, ἓν τεράστιον καὶ μεγαλοπρεπέστατον κτίριον, ὅπου εἶχον καταλύσει πάντες σχεδὸν οἱ Σύνεδροι τῆς Γ' Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Π.Σ.Ε. Τὰ δωμάτια ἑκάστου ἦσαν εὐρύχωρα καὶ εἶχον ὅλας τὰς ἀνάσεις, ἀλλὰ λίαν δαπανηρά, διότι μετὰ τῆς τροφῆς ἐπληρώσαμεν 15 δολλάρια περίπου τὴν ἡμέραν. Ὅλοι οἱ ἀντιπρόσωποι συνετρώγαμεν εἰς τὸ ἴδιον πελῶριον ἐστιατόριον τοῦ ξενοδοχείου καὶ οὕτω παρεῖχτο ἡ εὐκαρία διὰ τὴν ἀλληλογνωριμίαν καὶ συζητήσεις. Ἐπειδὴ εἶχομεν φθάσει πολὺ ἄργά, μόνον τὴν ἐπομένην συνηγήσαμεν καὶ ἐγνωρίσαμεν τοὺς Ἀντιπροσώπους ὅλων τῶν Ὁρθοδ. Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ὅσαι ἀπέστειλαν ἀντιπροσώπους. Ἦσαν δὲ οὗτοι 1) τῆς Ἐκκλησίας Κων)πόλεως: ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Ἀθηναγόρας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβος, ὁ Ἰμβρου καὶ Τενέδου κ. Μελίτων, ὁ Ρόδου κ. Σπυρίδων, ὁ Ἐλαίας κ. Ἀθηναγόρας, ὁ Μύρων κ. Χρυσόστομος, ὁ Κισάμου κ. Εἰρηναῖος, ὁ Μελόης κ. Αἰμιλιανός, ὁ ἱερεὺς κ. Μπακόπουλος, ὁ καθηγητῆς Αἰδес. Φλορόφσκι, ὁ Φιλλανδὸς κ. Κίρκινεν, ὁ κ. Ραφαήλ καὶ ὁ κ. Κουρίδης· 2) τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας: ὁ Καρθαγένης κ. Παρθένιος καὶ ὁ Ἀρχιμ. Γαλιατσάτος· 3) τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας ὁ Ἀρχιμανδρ. κ. Ἰγνάτιος Χαζίμ (νῦν βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Θεοδοσίου)· 4) τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ὁ καθηγητῆς κ. Μητσιδης, 5) τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἦσαν 17 ἀντιπρόσωποι ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ. Νικοδήμου, Ἀρχιεπισκόπου Ἰάροσλαβ καὶ Ροστώβ· 6) τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας ὁ Μητροπολίτης Μολδαβίας κ. Ἰουστίνος καὶ ὁ Αἰδес. Ἀλέξανδρος Ἰονέσκο· 7) τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας ὁ Μητροπολίτης τοῦ Σλίβεν κ. Νικοδήμος 8) τῆς Πολωνίας ὁ Αἰδес. κ. Ἀλέξανδρος Ζνόςκω· καὶ 9) τῶν ἐν Ἀμερικῇ ἐξορίστων Ρώσων ὁ Μητροπολίτης Ἀγ. Φραγκίσκου κ. Ἰωάννης, ὁ καθηγητῆς Αἰδес. Μέγιεντωρφ, ὁ κ. Ἰβάν Τσάπ, ὁ κ. Κρουνέ,

Πάντες δηλονότι οἱ Ὁρθόδοξοι Ἀντιπρόσωποι ἀνῆρχοντο εἰς 60 περίπου.

Τὸ Ν. Δελχί εἶναι ἡ ὠραία πρωτεύουσα τῶν Ἰνδιῶν, ἡ ὁποία ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τούτων ὡς ἀνεξαρτήτου κράτους, ἦτοι ἀπὸ δεκαπενταετίας (1947) ἔχει κάμει ἀλματικὰς προόδους ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ὑπὸ τὴν συνετὴν διακυβέρνησιν τοῦ πρωθυπουργοῦ αὐτῆς κ. Νερού. Τὸ Ν. Δελχί (ἡ δευτέρα συλλαβὴ σημαίνει «φῶς») διαιρεῖται εἰς τὴν παλαιὰν καὶ εἰς τὴν νέαν πόλιν διαφερούσας πολὺ ἀπ' ἀλλήλων, διότι ἡ μὲν νέα πόλις εἶναι ἐντελὴς εὐρωπαϊκῆ, ἀνεπτυγμένη μὲ λεωφόρους εὐρυτάτας δενδροφυτευμένας, μὲ πάρκα καὶ μὲ τὰς μεγαλοπρεπεῖς ἐπαύλους τῶν ξένων πρεσβειῶν καὶ τῶν κυβερνητικῶν κτιρίων καὶ καθιδρυμάτων, ἡ δὲ παλαιὰ εὐρίσκεται εἰς πρωτόγονον, ἀθλίαν καὶ ρυπαρὰν κατάστασιν, βρῖθουσαν πτωχῶν καὶ ἀσθενῶν εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε χρειάζεται μεγάλη ἀντοχὴ διὰ νὰ βαδίσῃ τις διὰ μέσου τῶν ὁδῶν τῆς. Ἄλλ' ὡς πρωτεύουσα τῶν Ἰνδιῶν τὸ Ν. Δελχί ἔχει καταστῆ πνευματικὸν καὶ οἰκονομικὸν κέντρον τῆς χώρας καὶ προσελκύει καὶ τοῦτο καὶ ὅλη ἡ χώρα τῶν Ἰνδιῶν πολλοὺς περιηγητάς. Τὸ κλίμα τῶν Ἰνδιῶν—ὡς καὶ τῆς πρωτεύουσας τῶν εἶναι τὴν μὲν νύκτα ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν, τὴν δὲ ἡμέραν θερμὸν καὶ εὐχάριστον, ἐπηρεαζόμενον ἀπὸ τοὺς πνέοντας ἀνέμους ἐκ τῶν ὑψηλῶν καὶ χιονοσκεπῶν Ἰμαλαίων καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸν ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ πνέοντα περίφημον ἀνεμον Μονσούν, ὅστις, κεκορημένος μὲ ὕδρατμοὺς, προκαλεῖ ἀδιακόπως βροχὰς ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου. Ἐντεῖθεν ἡ μόνη κατάλληλος καὶ εὐχάριστος ἐποχὴ δι' ἐπίσκεψιν τῶν Ἰνδιῶν εἶναι ὁ χειμὼν ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου μέχρι τοῦ Ἰουνίου. Οὗτος εἶναι ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον καὶ τὸ συνέδριον τοῦ Π.Σ.Ε. συνῆλθε Νοέμβριον καὶ Δεκεμβρίου, ἐν ᾧ συνήθως ταῦτα συγχαλοῦνται κατὰ τὰς θερινὰς διακοπὰς, κατὰ Αὐγούστον μῆνα, ὅτε πᾶς τις ἔχει καιρὸν ἵνα λάβῃ μέρος εἰς αὐτὰ.

Ἀλλὰ τὰ πάντα ἐν Ν. Δελχί καὶ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἰνδιῶν δι' ἓνα ξένον ἀποτελοῦν ἄλλον νέον διάφορον κόσμον καὶ ὡς πρὸς τὰ ἔθιμα καὶ ὡς πρὸς τὴν νοοτροπίαν. Τὸ πρότιστον πράγμα, τὸ ὁποῖον προκαλεῖ ἀμέσως τὴν προσοχὴν τοῦ ξένου καὶ προξενεῖ χειρίστην ἐντύπωσιν εἶναι, ὅτι αἱ πλατεῖαι, αἱ λεωφόροι, τὰ πάρκα, οἱ περὶ τὰς πόλεις ἀγροὶ βρῖθουσιν ἀπὸ σκελετωμένους καὶ κακῶς ἐνδεδυμένους πτωχοὺς, ἐξαπλουμένους μακαρίως κατὰ ομάδας ἢ κατὰ μόνους τῆδε κακῆσε ναχελῶς καὶ ἀμερίμνω, οὐδεμίαν προσοχὴν δίδοντες εἰς τοὺς περιεργαζόμενους αὐτοὺς ξένους. Ἦδη ἀπὸ τοῦ ἀεροπλάνου ἐβλέπομεν παρὰ τοὺς κήπους καὶ τοὺς ἀγρούς περὶ τὴν Βομβάην τοιαύτας ομάδας καὶ δὲν ἐπιστεῖομεν, ὅταν ἐπληροφόρου ἡμᾶς, ὅτι εἶναι παρῆαι, πτωχοὶ Ἰνδοί, οἱ ὁποῖοι ζῶσιν ἐν παντελεῖ ἀδιαφορίᾳ πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ κόσμου, ὅπως ὁ Διογένης καὶ οἱ ἀρχαῖοι Κυνικοὶ φιλόσοφοι. Καὶ ὡς λέγουσιν, περὶ τὰ 150 ἑκατομμ. Ἰνδιῶν ἐκ τῶν 360 ἑκατομμ. κατοίκων τῆς χώρας ζῶσι τοιοῦτον βίον. Δὲν εἶναι δὲ εὐκαλὸς ἡ μεταβολὴ εἰς τὴν ζωὴν των, διότι καὶ οἱ ἴδιοι δὲν ἐπιδιώκουν τοῦτο, ἐπειδὴ στηρίζεται εἰς τὰς θρησκευτικὰς καὶ φιλοσοφικὰς δοξασίας των. Οἱ Ἰνδοὶ πιστεῖον εἰς τὴν μετε-

ΙΕΡΑΡΧΑΙ ΑΘΗΝΩΝ ΕΞ ΗΠΕΙΡΟΥ ΟΡΜΩΜΕΝΟΙ *

Γ) ΑΝΘΙΜΟΣ

Ο ΑΠΟ πρ. ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΚΑΙ ΑΡΤΗΣ

Ουτός ἐγενήθη ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἐν ἣ ἀσφαλῶς ἐμαθήτευσε καὶ ἐμορφώθη, ἐδέχθη δὲ πιθανῶς καὶ τὴν χάριν τοῦ μοναχικοῦ ιδεώδους ἀσπασθεὶς τὸν μοναχικὸν βίον, πρὸς δὲ ἀνελθὼν καὶ τῆς ἱεροσύνης τὰς δύο πρῶτας βαθμίδας.

Κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 1820, τοῦ Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης Πορφύριου «παυθέντος καὶ ἐξωσθέντος τῆς ἐπαρχίας καὶ ἀπομακρυνθέντος δι' αὐτὸ τοῦτο ἀπαιτούσα καὶ τὴν τελείαν ἀπὸ αὐτῆς παραίτησιν αὐτοῦ ὑπαγορευούσας,⁴⁵ ἐξελέγη ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κανονικὸς ποιμενάρχης τῆς οὐτωσὶ χηρευσάσης ἐπαρχίας ὁ ὀσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κύρ Ἄνθιμος»⁴⁶, ὅστις ἤσκησε τὰ ποιμαντορικὰ αὐτοῦ καθήκοντα μέχρι τοῦ ἔτους 1823.

Δέον ἐνταῦθα νὰ σημειωθῇ, ὅτι ὁ τέως Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης Πορφύριος, ὁ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐκ τοῦ θρόνου ἐκβληθεὶς καὶ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως εἰς Ἄγιον Ὅρος ἐξορισθεὶς, ἐπέτυχεν ἐκεῖθεν νὰ δραπετεύσῃ καὶ νὰ ἐπανέλθῃ ἐν τῇ ἐπαναστατημένῃ περιοχῇ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ἦτοι ἐν Ναυπάκτῳ καὶ Μεσολογγίῳ, ἐνθα, δι'

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 173.

45. Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 16, Τσακοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 438.

46. Κ. Οἰκονόμου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 21, ὑποσ. α'.

ἀποφάσεως τῆς Γερουσίας Δυτικῆς Ἑλλάδος (25 Φεβρ. 1822), ἐπεκράτησεν ὡς νόμιμος Ἀρχιερεὺς. Ἄλλ' ἡ διαληφθεῖσα ἀπόφασις ἐθεώρησε χηρεύσαν τὴν ἐν λόγῳ παροικίαν, διότι «ὁ ἄγιος Ἄρτης Κύριος Ἄνθιμος ἐδιορίσθη κατὰ προσταγὴν τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος, ἐναντίον τῆς θελήσεως τοῦ ποιμνίου του». Ἐν τούτοις ὅμως ἡ ἐκλογή αὐτοῦ ὑπῆρξε καὶ κανονικὴ καὶ μᾶλλον ἀνεπηρέαστος ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος, ὅπερ καταδείκνυται ἐκ τῆς μετὰ ταῦτα τύχης αὐτοῦ. Πάντως, κατὰ τὴν ρηθεῖσαν ἀπόφασιν, α') Ὁ Πανιερώτατος Κύριος Ἄνθιμος παύει ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης τοῦ νὰ εἶναι τῆς Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης ἀρχιεπίσκοπος. β) Ὁ Πανιερώτατος πρῶτην Ἄρτης Κύριος Πορφύριος ψηφίζεται προσωρινῶς ἀρχιεπίσκοπος τῆς ἕως τοῦ νῦν ἐλευθέρας Δυτικῆς χέρσου Ἑλλάδος, ἐξηρημένων μόνον ἐκείνων τῶν μερῶν, τὰ ὅποια ἀνήκουσιν εἰς ἄλλους σωζομένους Ἀρχιερεῖς. γ) Ὁ τίτλος, τὸν ὁποῖον εἰς τὸ ἐξῆς θέλει φέρει ἡ Πανιερότης του εἶναι Πορφύριος θείῳ ἐλέῳ ἀρχιεπίσκοπος τῆς ἐλευθέρας Δ. Ἑλλάδος. δ) Ἡ Πανιερότης του θέλει γνωρισθῇ παρὰ πάντων καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἐπίσκοποι, ἡγούμενοι, ἱερομόναχοι, ἱερεῖς καὶ ἅπας ὁ κλήρος θέλουν τὸν μνημονεῦει παρρησίᾳ κατὰ τὸ σῆνηθες...»⁴⁷ Πάντα δὲ ταῦτα πόρρω ἀπέχουσι τῆς κανονικότητος. Ἄλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ Πορφύριος ἐθεώρησεν ἑαυτὸν νομίμως καὶ κανονικῶς ἀποκαταστη-

47. Παπαδοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 23.

σάρκωσιν καὶ εἶναι διηρημένοι εἰς πολλὰς κοινωνικὰς τάξεις, ἐντελῶς διακεκριμέναις καὶ διὰ σινικοῦ τείχους χωρισμέναις ἀπ' ἀλλήλων, χωρὶς νὰ ἐνδιαφέρηται ἐκάστη νὰ μεταπηδήσῃ εἰς τὴν ἀνωτέραν καὶ μᾶλλον προηγμένην. Μόνον μετὰ θάνατον καὶ διὰ μετενσαρκώσεως ἀναλόγως τοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ βίου βελτιῶναι ἐκαστος τὴν κοινωνικὴν του τάξιν καὶ κατάστασιν. Διὰ τοῦτο τὰ ἄπειρα ταῦτα πλήθη τῶν ἰσχνῶν καὶ πτωχῶν Ἰνδῶν εὐχαρίστως καὶ ἐν ὑπομονῇ καὶ ἀδιαφορίᾳ ἀτενίζουσι καὶ τὰς ἀνέσεις καὶ τὴν εὐζωίαν τῶν ἄλλων καὶ τὴν ἰδίαν ἀθλιότητα, ἀναμένοντες μετὰ θάνατον διὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων μετενσαρκώσεων τὴν ἄνοδον πρὸς ἀνωτέραν καὶ φιλοσοφικωτέραν ζωὴν. Ἡκουσα, ὅτι ὁ ἀντιπρόεδρος τῶν Ἰνδῶν, ὁ ὑποδεχθεὶς τοὺς Συνέδρους εἰς τοὺς ὠραιότατους κήπους τοῦ προεδρικοῦ μεγάρου εἶπε περὶ ἡμῶν τῶν χριστιανῶν: «Οἱ χριστιανοὶ εἶναι μέτριοι ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ὁμιλοῦν περὶ ὑψηλῶν πραγμάτων καὶ ιδεῶδους βίου, τιμῶντες τοὺς ἐν τῷ παρελθόντι καλῶς διαβιώσαντας ἀγίους των, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἔχομεν κατὰ ἐκατομύρια τοὺς ἀγίους εἰς τοὺς δρόμους, καὶ τὰς πλατείας καθ' ἐκάστην ἐνώπιόν μας». Ὁ Βουδδισμὸς ἢ δεσπόζουσα ἐν Ἰνδίας φιλοσοφία καὶ θρησκεία

διδάσκει τὴν ἄρνησιν πρὸς τὸ εἶναι καὶ ἐξυψώνει τὴν ἀπάθειαν περὶ πάντων εἰς ἐντονώτερον καὶ ὑψηλότερον βαθμὸν ἢ οἱ ἀρχαῖοι Στωϊκοί. Ὁ βυθισμὸς εἰς τὴν ἀνυπαρξίαν διὰ τῆς ἐκρίζωσεως πάσης ἐπιθυμίας καὶ κινήσεως (Νιρβάνα) ἀποτελεῖ τὸ ιδεῶδες των. Κατὰ τὰ ἄλλα οἱ Ἰνδοὶ εἶναι πολὺ ἀγαθοί, ὑπομονητικοί, ἀνεκτικοί, πρόθυμοι καὶ εὐγενέστατοι καὶ πρὸς τοὺς ξένους καὶ πρὸς ἀλλήλους. Ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ λιτότης εἶναι συνήθως βασικαὶ ἀρεταὶ των. Τὰ οἰνοπνευματώδη ποτὰ ἀπαγορεύονται ἀπὸ τὰ ἐστιατόρια καὶ τὰ μπάρ καὶ μόνον κατ' οἶκον δύναται τις νὰ ἔχῃ ποτὰ. Εἰς τὰ ξενοδοχεῖα καὶ εἰς τὰ ἐστιατόρια ὑπηρετοῦσι μόνον ἄνδρες, καὶ μόνον εἰς τινα μεγάλα καταστήματα συναντᾷ τις ὑπαλλήλους ἐκ τοῦ γυναικείου φύλου. Ἡ γλώσσά των εἶναι δύσκολος, διακρινομένη εἰς ἀναριθμήτους ἀνὰ τὴν ἀπέραντον χώραν των διαλέκτους. Ὅλοι ὅμως ἐμάθομεν τὸν λαμπρὸν χαιρετισμὸν διὰ συνδέσεως τῶν παλαμῶν ἐπὶ τοῦ στήθους ἐκφέροντες τὴν λέξιν «*νάμαστε*» σημαίνουσαν «*χαιρετῶ τὸ ἐν σοὶ πνεῦμα*»!

(Ἐπεταὶ συνέχεια)

ΒΑΣ. Χ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

θέντα εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ Μητρόπολιν Ναυπάκτου καὶ Ἀρτης⁴⁸.

Ἐξ ἀντιθέτου ὁ Ἀνθιμος παρέμεινεν ἐν Ἀρτῇ ἀρχιερατεύων μέχρι οὗ συνελήφθη ὑπὸ τῶν Τούρκων, προφανῶς δι' ἔθνικὴν δρᾶσιν, καὶ καθείρχθη εἰς τὸ τῆς Ἀρτης Φρούριον⁴⁹, εἰς δ' ὑπέστη τὰ πάνδεινα, ἐνῶ κατέσχον τὸν μητροπολιτικὸν οἶκον, ὃν μετέβαλον εἰς διοικητήριον, καὶ τὸν ἐν τῷ περιβόλῳ τούτου ἱερὸν Ναὸν τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου εἰς σιταποθήκην καὶ πυριτιδαποθήκην⁵⁰.

Παρὰ ταῦτα ὅμως, κατὰ τὸν Σεραφεῖμ, αὐτὸς ἐθεωρεῖτο νόμιμος καὶ κανονικὸς Ἀρχιερεὺς τῆς Ἀρτης, διότι γράφει «μετὰ 5ετῆ τυραννικῆν ζωὴν, καταδυναστείαν, ἕκπτωτος τοῦ θρόνου ἐγένετο, συνεπεία ἀποφάσεως τυραννικῆς»⁵¹. Ἄρα τῷ 1825 ἐξεδιώχθη τοῦ θρόνου ὑπὸ τῶν Τούρκων, ὅτινες δὲν ἠθ' ἐπράττον τοῦτο καὶ τὰ συναφῆ δεινοπαθήματα, ἃν ἦτο ἰδικὸς των καὶ ταῖς προσταγαῖς αὐτῶν συνεμμορφουτο, ἦτοι ἐγένετο «προδότης τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος», κατὰ τὰς μηχανορραφίας καὶ συκοφαντίας τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ.

Ὅπως ποτ' ἂν ἦ, ἐξόριστος ὁ Ἀνθιμος μετενήχθη εἰς τὰ Μετέωρα καὶ ἐτέθη ὑπὸ περιορισμόν. Ἀργότερον φαίνεται ὅτι ἐξηναγκάσθη καὶ ὑπέβαλε τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ παραίτησιν ἀπὸ τοῦ μητροπολιτικοῦ θρόνου Ἀρτης, εἰς δὲν ἐξελέγη νόμιμος καὶ κανονικὸς Ἀρχιερεὺς ὁ ἀπὸ Παραμυθίας Νεόφυτος Β', κατ' Ὀκτώβριον τοῦ ἔτους 1826⁵².

Κατὰ Μάρτιον τοῦ 1828, διαφυγὼν εἰς Ἀθήνας, ἐξελέγη προεδρικῶς ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Μητροπολίτης Ἀθηνῶν⁵³, εἰς διαδοχὴν

48. Κατὰ τὸν Κωνσταντινίδην (ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 88), τοῦτο ἐγένετο τὸ 1823, ἐνῶ, κατὰ τὸν Σεραφεῖμ (ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 119) «ἅμα τῇ φωνῇ τῆς Ἐθνεγερσίας» (1821).

49. Ὁ Κυκλαδίτης Ἀρτης Νεόφυτος ὁ Γ' κατάρθρωσε καὶ ἠλευθέρωσε ταῦτα, τῷ ἔτει, 1823 (βλ. Βιτὰ λη Φιλαρέτου, Ἀρχιμανδρίτου, Νεόφυτος Γ', Μητροπολίτης Ἀρτης καὶ Πρεβέζης, ὁ ἐκ τῶν Κυκλάδων, ἐν «Κυκλαδικὸν Φῶς», ἔτ. Ζ' (1956) τοῦ αὐτοῦ, Κυκλαδίται Ἱεράρχαι, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 863-864. Σεραφεῖμ, Δοκίμιον, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 123.

50. Δοκίμιον, ἐνθ' ἄνωτέρω, σελ. 119.

51. Αὐτόθι, σελ. 120, Ἦσα κ ο π ο ὕ λ ο υ, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 449. Ὁ Σάρδεων Γερμανὸς παραθέτει (ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 16) τὸ δικαιολογητικὸν τῆς ἐκλογῆς τοῦ θεοφ. ἐπισκόπου Παραμυθίας κὺρ Νεοφύτου, περιληφθὲν εἰς τὸ Ἰπόμνημα ἐκλογῆς αὐτοῦ, ἔχον οὕτω Ἀνθίμου δι' «εὐλόγους καὶ δικαίας κανονικὰς αἰτίας ἀπελαθέντος καὶ ἐξωσθέντος ἀπ' αὐτῆς δι' ὑψηλοῦ βασιλικοῦ προσκυνητοῦ ὀρισμοῦ» ἐξελέγη κτλ. Πάντως τὸ ὅτι καὶ ταῦτα ἀπετέλουν πρόσχημα κατὰ τοῦ κρατοῦντος ἀποδείκνυται ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἀρτης Ἀνθιμος παρητήθη οὐχὶ ἐπαύθη ἢ ἐξεβλήθη ἐκκλησιαστικῶς τοῦ θρόνου τῇ 7 Νοεμβρίου 1826 (Κῶ δ ι ξ Πατρ. Ἀρχιεοφ. ΙΔ', σελ. 103) ἦτοι μετὰ παρέλευσιν περίπου μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Νεοφύτου καὶ τοῦτο διότι ἡ συνείδησις αὐτοῦ διησθάνετο, ὅτι οὐδὲν τὸ ἄτοπον ἐπραξεν, ἀρα δὲ μόνον διὰ τῆς παραίτησεως αὐτοῦ, γενομένης ἀποδεικτῆς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, θὰ ἐθεωρεῖτο χρεούσα ἢ παροικία αὐτοῦ.

52. Ἀ τ ἔ σ η, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 27, Κῶ δ ι ξ Πατρ. Ἀρχιεοφ. ΙΔ', σελ. 141, Κ. Οἰκονόμου, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 19-21, Ἦσα κ ο π ο ὕ λ ο υ, ἐνθ' ἄνωτ. «Ὁρθοδοξία» ἔτ. ΛΒ' (1957), σελ. 77. Ὁ Κωνσταντινίδης γράφει, ὅτι «αδιωρίσθη Μητροπολίτης Ἀθηνῶν κατ' αἴτησιν τοῦ πορθητοῦ τῆς Ἀκροπόλεως Κιουταχῆ πασᾶ, μεθ' οὗ εἶχε φιλικὰς σχέσεις» (ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 88).

53. Ἐγεννήθη ἐν Ἀνδριανουπόλει ἐκ Βουλγάρων γονέων, καὶ ἠπῆρξε λίαν πεπαιδευμένος ἐν τε τῇ ἐκκλησιαστικῇ καὶ

τοῦ ἀποθανόντος Γρηγορίου, ὅπερ ἀνεκοινώθη αὐτῷ διὰ πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ γράμματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀγαθαγγέλου⁵⁴.

Οὕτω πῶς ἀνέλαβε τὰ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀθηνῶν ἀρχιερατικὰ αὐτοῦ καθήκοντα, ἅτινα ἐξήσκησε μέχρι τοῦ ἔτους 1830, διότι τότε καταγγελλεῖς τῷ στρατηγῷ τῆς Δ. Ἑλλάδος Δημητρίῳ Ὑψηλάντῃ, διαταγῇ τοῦ ὁποῦο μετενήχθη εἰς Ναύπλιον.

Ἐν Ἀργεῖ δ' εὐρισκόμενος, διότι μᾶλλον δὲν ἐτέθη ὑπὸ περιορισμόν, καὶ φιλοξενούμενος ὦν τοῦ Τοποτηρητοῦ Ἀργους Ἐπισκόπου Ἡλιουπόλεως Ἀνθίμου (βοηθοῦ τοῦ Μητροπολίτου Ἐφέσου), τοῦ μετέπειτα γενομένου Κυκλάδων (Σύρου)⁵⁵, ἐπεμψε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννην Καποδίστριαν, μὴ διακείμενον συμπαθῶς πρὸς αὐτόν, ἴσως ἕνεκα τῶν ἀποδοθεισῶν αὐτῷ κατηγοριῶν.

«Ἐξοχώτατε!

Διαβεβλημένος, κατατεταραγμένος, ἐρήμην κατα-

τῇ θύραθεν παιδεία, κάτοχος δὲ τῆς ἐλληνικῆς, βουλγαρικῆς, ρωσικῆς, γαλλικῆς καὶ τουρκικῆς γλώσσης. Μοναχὸς ἐκάρη τῶν Ἰβήρων, τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἑλληνικῆ Μονῆ. Ἰππρῆτης δὲ ὡς ἐφημέριος καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ ἐν Μόσχᾳ Ἰβηρικικοῦ Μετοχίου τῆς Πορταίτισης. Κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1815 ἐξελέγη Μητροπολίτης Βελιγραδίου, τὸν Αὐγουστον τοῦ 1825 μετετέθη εἰς τὴν Μητρόπολιν Χαλκηδόνος καὶ τῷ 1826, Σεπτεμβρίου 25, ἀνεδείχθη Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, παυθεὶς τῇ 5 Ἰουλίου 1830, ἐξορισθεὶς εἰς Καισάρειαν, ἐξ ἧς ἐπανέβη ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ ἐτελεύτησε τὸν βίον (βλ. Μ α θ ᾶ Ζαχαρίου, Ἐπισκόπου Ἐθρῶν, Κατάλογοις ἱστορικῶν τῶν πρώτων ἐπισκόπων καὶ τῶν ἐφεξῆς Πατριαρχῶν τῆς ἐν ΚΠόλει Ἀγίας καὶ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐκδ. β', ἐν Ἀθήναις 1884, σελ. 172-173, Π.Ε.Σ., Ἀγαθαγγέλος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἐν «Μεγ. Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαίδειᾳ», τόμ. Α', σελ. 111).

54. Ὁ Ἀνθιμος Κομνηνὸς φοβηθεὶς μήπως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως παραξηγηθῆ, διότι ἐδέχθη εὐχαρίστως εἰς φιλοξενίαν τὸν ὑπὸ κατηγορίαν Ἀρχιερέα Ἀθηνῶν Ἀνθίμον, γινώριμον καὶ φίλον αὐτοῦ ὄντα, ἔγραψε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν:

«Πρὸς τὴν Σεβαστὴν Γραμματείαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Παιδείας.

Σπεύδω νὰ πληροφορησῶ τὴν Σ. ταύτην Γραμματείαν, ὅτι χθὲς ἦλθε κατ' εὐθείαν εἰς τὴν οἰκίαν μου ὁ Ἅγιος Ἀθηνῶν Κύριος Ἀνθιμος ἐπὶ σκοπῷ διατριβῆς δι' ἀδείας ταύτης, τὸν ὁποῖον οἶδα ὄντα ὑπ' εὐθύνῃ. Ἰποχρεοῦμαι τῷ ὄντι ὑπὸ φιλαδελφίας καὶ φιλανθρωπίας μᾶλλον νὰ ὑποδεχθῶ φιλαδέλφως τὸν δυστυχῆ τούτον Ἀρχιερέα, ὑποχρεοῦμαι ὅμως πολλὰ περισσότερον νὰ ὑπακούσω εἰς τὴν ἀπόφασιν καὶ εὐχαρίστησιν τῆς Σεβαστῆς ἡμῶν Κυβερνήσεως.

Ἐν μέσῳ τούτων εὐρισκόμενος εἰδοποιῶν αὐτὸ τοῦτο ζητῶ παρὰ τῆς Σεβ. ταύτης Γραμματείας τὴν ὁδηγίαν τοῦ καθήκοντος μου χρέους, ἧς εἰμι.

1830 Μαΐου 20 ἐν Ἀργεῖ.

ταπεινότητος εὐχέτης

† Ὁ Ἡλιουπόλεως Ἀνθιμος

καὶ Τοποτηρητῆς

Ἀργους καὶ Κάτω Ναχαγιῆν.

Εἰς τὴν τοιαύτην ἐπιστολὴν ἀπάντησεν ἡ διαληφθεῖσα Γραμματεία, ὡς ἐλέγετο τότε τὸ ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ Ἐκπαιδεύσεως, τῇ 25 Μαΐου, διαμηνύσασα ἐν τῷ ἐγγράφῳ αὐτῆς πρὸς τὸν Τοποτηρητὴν Ἀργους, ὅτι ὁ συνάδελφός σας Κύριος Ἀνθιμος δὲν ἐμποδίζεται ν' ἀπέλθῃ ὅπου θέλει (βλ. Ἀ τ ἔ σ η Βασιλείου, Μητροπολίτου περ. Ἀθηνῶν, Ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι σήμερον, Ἀθῆναι (Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περ. Ἀναμόρφωσης ἔτ. 1955, 1956, 1957), σελ. 4, ὑποσ. 4)

55. Αὐτόθι.

δεδικασμένοι χρόνον σχεδὸν μακρὰν τῆς θεόθεν λαχούσης μοι παροικίας, ἐξωρισμένοι, τέλος πάντων, εὐρίσκομαι εὐτυχῶς ὑπὸ τὴν ἄμεσον σκιάν τῆς Σ. Ἑλληνικῆς Κοβερνήσεως καθ' εὐμένειαν τῆς ὑμετέρας θεοφρουρήτου Ἐξοχότητος ἔτοιμος νὰ δώσω λόγον εἰς τὴν ἀδίκως γενομένην μοι κατηγορίαν, ἐρχομαι νὰ ζητήσω συγχρόνως καὶ τὴν ἐπιείκειαν τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος, πρὸ παντὸς ὅμως ἐξαιτούμαι, ἐν ὄνοματι τοῦ παντεπότου Θεοῦ νὰ μοὶ δοθῇ ἡ ἀδεια νὰ παρρησιασθῶ ἐνώπιόν τῆς διὰ νὰ ἐκτραγωδήσω τὰ δεινά μου καὶ νὰ παραστήσω τὰ δικαιολογήματά μου ὡς ἀπὸ ἐπίτροπον αὐτοῦ τοῦ φιλανθρώπου δεσπότη ζητῶ ἔλεος καὶ δικαιοσύνην παρὰ τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος) καὶ αὐτὸν ἐπικαλοῦμαι προστάτην τῆς ἀθωότητός μου καὶ ἐκδικητὴν τῆς γενομένης μοι ἀδίκου διαβολῆς καὶ εἰς τὴν παρούσαν καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν ἀδέκαστον καὶ φοβεράν αὐτοῦ κρίσιν.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θέλω ἀπαξιωθῆ τῆς εὐμενοῦς ὑμετέρας εὐηχοίας καὶ ἀνυπομόνας περιμένω τὴν ὁποῖαν θέλει μὲ προδιορισθῆ στιγμήν, διὰ νὰ καθησυχάσω τὴν τεθλιμμένην ψυχὴν καὶ συνειδήσιν μου.

Μὲ ὄλην τὴν ὑψηλὴν ὑπόληψιν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποσημειούμαι τῆς ὑμετέρας θεοσυντηρήτου ἐξοχότητος ταπεινότητας καὶ ἔνθερος πρὸς Θεὸν ἰκέτης.

Ἐπισημαίνεται ὅτι δὲν θέλω ἀπαξιωθῆ τῆς εὐμενοῦς ὑμετέρας εὐηχοίας καὶ ἀνυπομόνας περιμένω τὴν ὁποῖαν θέλει μὲ προδιορισθῆ στιγμήν, διὰ νὰ καθησυχάσω τὴν τεθλιμμένην ψυχὴν καὶ συνειδήσιν μου.

Ἐπισημαίνεται ὅτι δὲν θέλω ἀπαξιωθῆ τῆς εὐμενοῦς ὑμετέρας εὐηχοίας καὶ ἀνυπομόνας περιμένω τὴν ὁποῖαν θέλει μὲ προδιορισθῆ στιγμήν, διὰ νὰ καθησυχάσω τὴν τεθλιμμένην ψυχὴν καὶ συνειδήσιν μου.

Ἐπισημαίνεται ὅτι δὲν θέλω ἀπαξιωθῆ τῆς εὐμενοῦς ὑμετέρας εὐηχοίας καὶ ἀνυπομόνας περιμένω τὴν ὁποῖαν θέλει μὲ προδιορισθῆ στιγμήν, διὰ νὰ καθησυχάσω τὴν τεθλιμμένην ψυχὴν καὶ συνειδήσιν μου.

Ἐπισημαίνεται ὅτι δὲν θέλω ἀπαξιωθῆ τῆς εὐμενοῦς ὑμετέρας εὐηχοίας καὶ ἀνυπομόνας περιμένω τὴν ὁποῖαν θέλει μὲ προδιορισθῆ στιγμήν, διὰ νὰ καθησυχάσω τὴν τεθλιμμένην ψυχὴν καὶ συνειδήσιν μου.

Δὲν γνωρίζομεν ποία ὑπῆρξεν ἡ ἀπάντησις εἰς τὴν ὡς ἄνω ἐκκλησίαν. Πιθανώτατα δὲν ἐλήφθη ὑπὸ ὄψιν.

Κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα ἡ Κυβέρνησις Καποδίστρια εὐρεθεῖσα πρὸ ἀδιεξόδου διὰ τὸ ζήτημα τῶν δύο ἐν Σύρῳ εὐρισκομένων Ἀρχιερέων τοῦ Μυρρινῆς Σωφρονίου, ἀντιπροσωπεύοντος τὸν κανονικὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἄνδρου καὶ Σύρου Διονύσιον, καὶ τοῦ ἐν Σύρῳ καταφυγόντος μετὰ τῶν Χριστιανῶν προσφύγου Χίου Δανιὴλ Κοντούδη, μετὰ τῶν ὁποίων ἐδημιουργήθησαν παρεξηγήσεις κανονικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας, ἀπετάθη πρὸς τὸν Δαμαλῶν Ἰωάνν, Τοποτηρητὴν Ναυπλίου καὶ τοὺς αὐτόθι παρεπιδημοῦντας Ἀθηνῶν Ἀνθιμὸν καὶ Μετρών Μελέτιον, οἵτινες συσχεφθέντες, κατήρτισαν ἰδίαν ἔκθεσιν, δι' ἧς καθωρίζοντο ἐκάστου τὰ καθήκοντα καὶ πνευματικὰ δικαιώματα καὶ ἐπὶ ἡλθεν ἄριστος τῶν παρεξηγήσεων καὶ ἡ εἰρήνευσις⁵⁷.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀνθιμὸς φαίνεται δικασθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Θρησκείας καὶ καταδικασθεὶς

56. Ἀτέσση Βασιλείου, Μητροπολίτου πρ. Λήμνου, Ἐπισημαίνεται ὅτι δὲν θέλω ἀπαξιωθῆ τῆς εὐμενοῦς ὑμετέρας εὐηχοίας καὶ ἀνυπομόνας περιμένω τὴν ὁποῖαν θέλει μὲ προδιορισθῆ στιγμήν, διὰ νὰ καθησυχάσω τὴν τεθλιμμένην ψυχὴν καὶ συνειδήσιν μου.

57. Κατὰ τὸν Κωνσταντινίδην ὁ Ἀνθιμὸς παρουσιάζεται ὡς προδότης τῶν ἐν τῇ Στερεῇ Ἑλλάδι κινήσεων τοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ καὶ τῆς τουρκικῆς ἐξουσίας φίλος καὶ θιασώτης θερμότητας. Ἄλλ' ὁ Ἄρτης Σεραφεὶμ ἕτερα σημεῖοι, ἐνῶ φαίνεται ἀγνοῶν τὴν εἰς Ἀθήνας πρώτην τοποθέτησιν αὐτοῦ, γράφων «ἀφ' ὧν (Μετεώρων) δραπετεύσας δι' ἐπιτηδείου τρόπου μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου εὐνοηθεὶς παρὰ τοῦ Καποδίστρια διωρίσθη Ναυπάκτου καὶ Μεσολογγίου (;) Μητροπολίτης, ἀλλὰ παυθεὶς ὡς προδιορισθέντος ὑπὸ τῆς προσωρινῆς διοικ. Γερουσίας καὶ ἀρχιερατεύοντος τοῦ πρ. Ἄρτης Πορφυρίου, ἐφυσάχεν εἰς τὴν Μοῆν τοῦ Μ. Σπη-

δι' ἀντικανονικὰς πράξεις καὶ δὴ ὡς προδότης»⁵⁸ εἰς ἀργίαν καὶ προσωπικὸν περιορισμὸν ἐν τῇ ἱερᾷ Μοῆν τοῦ Μ. Σπηλαίου. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Καποδίστρια ἀπαλλαγεί τῆς ποινῆς, ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας, συνεχίσας αὐτόθι ἀρχιερατεῦων μέχρι τοῦ ἔτους 1833.

Κατὰ τὴν γενομένην συνέλευσιν τῶν Ἀρχιερέων ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 15ῃ Ἰουλίου 1833, πρὸς ὑπογραφήν τοῦ γνωστοῦ πρωτοκόλλου πρὸς ἀνακήρυξιν ὡς αὐτοκεφάλου, κατ' αὐθαίρετον τρόπον, τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ συνεδρίᾳ ἐτέθη ἐν αὐτῷ παραδόξως ἡ ὑπογραφή μετὰ τῶν ἄλλων, ὁ Ταλαντίου Νεόφυτος, Τοποτηρητῆς Ἀθηνῶν⁵⁹. Τῇ δ' ἐπαύριον, ἐν τῇ δευτέρᾳ συνεδρίᾳ, παρέστη καὶ ὑπέγραψεν «τ' Ὁ Ἀθηνῶν καὶ Λεβαδείας Ἀνθιμὸς»⁶⁰.

Γενομένης δ' ἐν τῷ μετὰ τῶν νέας διαιρέσεως τῶν ἐπισκοπικῶν θρόνων τῆς Ἑλλάδος ὁ Ἀθηνῶν Ἀνθιμὸς, προτάσει τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἥτις ἐνεκρίθη διὰ Β.Δ. (21 Νοεμβρίου 1833) κατεστάθη Μητροπολίτης Εὐβοίας, ἀντὶ τοῦ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Φθιώτιδος μετατεθέντος Ἰακώβου.

Κύριον καὶ πρώτιστον μέλημα αὐτοῦ, εὐθὺς ὡς ἐγκατεστάθη ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς νέας αὐτοῦ Μητροπόλεως, ὑπῆρξεν ὁ καθορισμὸς τῶν ὁρίων μετὰ τῆς ὁμοῦρου Καρυστίας. Τοῦτου ἕνεκα ἀπέστειλε σχετικὴν ἀναφορὰν τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ, ἥτις ὅμως ἀπήντησεν ὁ μόνον ἀρνητικῶς, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῦτῳ αὐστηρῶς. (Συνεχίζεται) Ἀρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ Α. ΒΙΤΑΛΗΣ

λαίου δεύτερον προσεγείρισθη παρὰ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως τῷ 1833 Ἀθηνῶν καὶ ἐπὶ Ἀντιβασιλείας (1833, Νοεμβρίου 21) Εὐβοίας, κακεῖθεν εἰς Οὐρανοῦς μετέβη 1842 (Δοκίμιον, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 120). Ἄλλ' οὕτως ἔχουν; Ἡμεῖς τοὺς ἀλάστον ἀμφιβάλλομεν.

58. Εἶχεν οὗτος διορισθῆ ὑπὸ τῆς «Προσωρινῆς Διοικήσεως τῆς Ἑλλάδος» τῇ 11 Ὀκτωβρίου 1824 Τοποτηρητῆς Ἀθηνῶν μετὰ τὸν Διάκονον Δανιὴλ Παπαγγελλόπουλον, ἐξάδελφον τοῦ θανόντος (11 Μαΐου 1823) Ἀθηνῶν Διονυσίου. Διὰ διατάγματος δὲ τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ 28 Μαΐου 1830 ὁ αὐτὸς Ταλαντίου ἀνέλαβε «τὴν διοίκησιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ τῆς περιφερείας Λεβαδείας» (βλ. Ἀτέσση, Ἡ Ἐκκλ. τῶν Ἀθηνῶν, ἐνθ' ἄνωτ. τοῦ αὐτοῦ, Ἡ ἐν τῇ Μητροπόλει Θηβῶν ἐκκλησιαστικὴ κατάσταση κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, Ἀθήναι 1958, σελ. 11, Γιαννοπούλου Στεφάνου, Ἀρχιμανδρίτου, Συλλογὴ τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν Ἀθήναις 1901, σελ. 15, 16 Οἰκονόμου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 19 168, 176)

59. Μπούσουλα, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 88, Παπαδόπουλου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 100. Γενικώτερον περὶ τῶν κατὰ τὴν βίαιαν ἀνεξαρτοποίησιν τῆς παρ' ἡμῖν Ἐκκλησίας βλ. καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν ἐργασίαν «Ὁ Μητροπολίτης Τήνου Γαβριήλ, ἐν Ἀθήναις 1957, σελ. 41-43. Ὅτι ἦτο ἀνεγνωρισμένος παρὰ τοῖς πλείστοις Ἀρχιερεῦς Ἀθηνῶν μαρτυρεῖ καὶ τὸ γραφόμενον ὑπὸ τοῦ σοφοῦ καὶ ἐμβριθοῦς περὶ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον Κωνσταντίνου Οἰκονόμου (ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 219) γραφόμενον «31. Εὐβοίας, ὁ μέχρι τοῦδε Ἀθηνῶν καὶ Λεβαδείας Σ. Μητροπολίτης Κ. Ἀνθιμὸς». συμπεριλαμβανομένου καὶ εἰς τὸ Διάταγμα «περὶ διορισμοῦ τοῦ προσωπικοῦ τῶν Ἐπισκοπῶν τοῦ Βασιλείου» (20 Νοεμβρίου 1833), ὅπερ δηλοῖ, ὅτι ἦτο ὁ ἐπισήμως ἀνεγνωρισμένος ὡς Ἀθηνῶν καὶ Λεβαδείας.

60. Ἐσφαλμένως γράφει τόσον ὁ Ἀμβρόσιος Φραντζῆς τὸ ἔτος 1827, ὅσον καὶ ὁ Σεραφεὶμ Ἄρτης, τὸ 1842, ὡς ἔτος θανάτου τοῦ Ἀνθίμου (βλ. Δοκίμιον, ἐνθ' ἄνωτ., Φραντζῆ Ἀμβρόσιου, Πρωτοσυγκέλλου, Ἐπιτομὴ τῆς ἱστορίας τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, τόμ. Δ' ἐν Ἀθήναις 1841, σελ. 104).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ βαθυτέρα θεμελίωσις.

Ἡ ἐκ τῶν εὐτυχῶν καὶ πανηγυρικῶν γάμων τῆς πριγκιπίσσης μας Σοφίας προκληθεῖσα πανελληνίως συγκίνησις ἔχει τὴν βαθυτέραν θεμελίωσιν αὐτῆς, ὄχι μόνον εἰς τὸ γεγονός, ὅτι διὰ τοῦ γάμου τούτου γίνεται εὐτυχῆς μία λαοφιλῆς πριγκιπίσσα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἑλληνοχριστιανικὴν παράδοσιν καὶ τὰ βαθυτέρα βιώματα τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Ἐκεῖθεν ἔχον συσσωρευθῆ εἰς τὸ ὑποσυνειδητόν του, ἀπὸ ἐμπειρίας ὀλοκλήρων αἰώνων, ἡ ἀγάπη καὶ ὁ βαθὺς σεβασμὸς του πρὸς τὸ Βασιλικὸν ἄξιωμα. Διότι ἐπὶ μίαν ὀλοκλήρον χιλιετηρίδα οἱ Βυζαντινοὶ τοῦ Αὐτοκράτορες ἦσαν οἱ ἡρωϊκοὶ προασπιστὰί τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ, μαχόμενοι μὲ τὸν τίμον Στανρόν του εἰς τὰς χεῖρας.

Καὶ ὁ λαὸς πάντοτε μετεῖχε τῆς χαρᾶς τῶν βασιλέων του τοὺς ὁποίους, κατὰ τὰς ἐκφράσεις τῶν λειτουργικῶν κειμένων τῆς Ἐκκλησίας μας, θέλει «πιστοτάτους» καὶ «φιλοχρίστους» φρουροὺς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ «στεφανουμένους ὄπλω ἀληθείας» καὶ «ὄπλω εὐδοκίας».

Ἡ «Ἐκκλησία», συνονοῦσα τὰς εὐχὰς αὐτῆς μετὰ τῶν εὐχῶν ὀλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, εὐχεται, ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς χαρίζῃ εἰς τὴν πριγκιπίσσαν Σοφίαν βίον κατὰ πάντα ἀνθόσπартον καὶ εὐτυχῆ.

Ὁραῖον ἐπιστέγασμα.

Ἡ εἰς Ἀθήνας ἔλευσις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Καντέρμπουρου δρ. Ράμσεϋ καὶ ἡ θερμότητι ὑποδοχῆ, τὴν ὁποῖαν ἐπεφύλαξαν εἰς αὐτὸν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος, οἱ Σεβ. Ἀρχιερεῖς μας καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία, ὑπῆρξαν ἐκδηλώσεις ὀφειλομένης τιμῆς πρὸς τὸν Πριμᾶτον τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ὁποῖου τὸ κύρος, ὡς καλοῦ ποιμένος καὶ διακεκριμένου ἐπιστήμονος, εἶναι παγκοίνως γνωστά, ἀλλὰ καὶ αἱ συμπάθειαι του διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν. Ὑπῆρξαν ἐπίσης τὸ ὠραῖον καὶ φέρελλι ἐπιστέγασμα μακροχρονίων προσπαθειῶν πρὸς σύσφιγξιν τῶν σχέσεων μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἐγκαρδιότης, ἣτις ἐπεκράτησεν εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῶν ἐπισήμων ἐπαφῶν κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην, μᾶς παρέχει τὴν εὐκαρίαν νὰ ὑπογραμμίσωμεν, ὅτι αἱ σχέσεις μεταξὺ τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπῆρξαν πάντοτε φιλικαὶ καὶ ἀγαθαί. Αἱ ἐπαφαὶ μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ἀπὸ τοῦ Κυρίλλου Λουκάρεως καὶ ἰδίως ἀπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Λυκούργου μέχρι σήμερον, διεπνέοντο ὑπὸ Χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ χρηστῆς προαιρέσεως. Καὶ ἀπέβλεπον εὐλικρινῶς πάντοτε, εἰς τὴν

ἀμοιβαίαν γνωριμίαν καὶ προσέγγισιν, καὶ εἰς τὴν τροποποίησιν ἐπ' ἀγαθῶ τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων, μὲ ἀπώτερον σκοπὸν τὴν Ἐνωσιν τῶν Ἀγγλικανῶν μὲ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Σαφῆς καὶ πλήρης φωτεινότητος εἶναι ἡ πρὸς τοῦτο χαραχθεῖσα γραμμὴ ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσοστόμου, ὁ ὁποῖος, προκειμένου περὶ τῶν ἐπαφῶν μετὰ ἑτεροδόξων, ἐτόνισε προσφάτως εἰς τὰ Ἐιρηρικὰ Γράμματα «Ἐπιζητοῦμεν καὶ τὴν μετὰ τῶν ἑτεροδόξων ὁμολογιῶν ἐπαφήν, στοιχοῦντες τῇ θεῖα ἐντολῇ, καὶ προνοοῦμενοι καλὰ ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ ἀδιαλείπτως δεόμενοι ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως».

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία οὐδέποτε ἔπαυσεν ἐνδιαφερομένη διὰ τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν. Καὶ πρόσφατον δείγμα τοῦ ἐνδιαφέροντος αὐτοῦ μᾶς παρέχει, κατ' ἐξοχήν, ἡ Πανορθόδοξος διάσκεψις τῆς Ρόδου, ἡ συνελθούσα ὑπὸ τὴν πεπρωμένην Προεδρίαν τοῦ σεπτοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν κ. Χρυσοστόμου. Αἴτη, ὡς γνωστόν, εἰς τὸν κατάλογον τῶν θεμάτων τῆς μελλούσης Προσυνόδου περιέλαβε ὁμόφωνως καὶ τὴν «μελέτην τῶν δυνατοτήτων καλλιέργειας σχέσεων καὶ περαιτέρω προσεγγίσεως» τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν.

Οὐδεμία δὲ χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντέρβουρίας κ. Ράμσεϋ θὰ προωθήσῃ σπουδαίως τὴν προσέγγισιν μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν μας. Καὶ ὅτι αἱ σχέσεις των εἰς τὸ μέλλον θ' ἀποβαίνουν, ὡς εὐχόμεθα ὀλοφύχως, ὀλοῦν καὶ ἐγκαρδιώτεραι.

Νέος σταθμὸς.

Ἡ κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα γενομένη καὶ εἰς τὰ «Χρονικά» τοῦ προηγουμένου φύλλου τῆς «Ἐκκλησίας» μνημονευθεῖσα τελετὴ ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τοῦ ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας διοργανωθέντος Φροντιστηρίου Ὑποψηφίων Κατηχητῶν, ἀποτελεῖ νέον σταθμὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὁφείλονται πράγματι συγχαρητήρια εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν, ἣτις δὲν ἐμερίμνησε μόνον διὰ τὴν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀναζωογόνησιν καὶ ἐνοποίησιν τοῦ παρ' ἡμῖν Κατηχητικοῦ ἔργου, ἀλλ' εἶχε καὶ τὴν ὠραίαν πρωτοβουλίαν, νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἐκκλησίας ἐκπαίδευσιν καὶ προετοιμασίαν καταλλήλων κατηχητικῶν στελεχῶν.

Ἡ «Ἐκκλησία» εὐχεται ὀλοφύχως, ὅπως οἱ ἀποφοιτήσαντες ἐκ τοῦ Φροντιστηρίου Κατηχηταὶ ἐργασθοῦν μετὰ ζήλου ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου. καὶ συντελέσουν κατὰ δύναμιν εἰς τὴν περαιτέρω προώθησιν τῆς κατηχητικῆς προσπάθειάς, πρὸς δόξαν τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους.

Τὸ δίκαιον αἴτημα τοῦ Θεολογικοῦ κόσμου.

Μετὰ ζωηροτάτου ἐνδιαφέροντος ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς παρακολουθεῖ τὸ προκῶσαν μέγα ζήτημα περὶ τῶν ὡρῶν τοῦ Ὀρθοσκυτικού μαθήματος εἰς τὰ παντὸς τύπον καὶ πάσης κατευθύνσεως Σχολεῖα Μέσης καὶ Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Τὸ αἴτημα τοῦ Θεολογικοῦ κόσμου ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι αἴτημα δίκαιον, καὶ ἔχει κρυσταλλίνην διαύγειαν: Πρέπει ὀριστικῶς νὰ καθιερωθῇ ἡ δίωρος διδασκαλία τοῦ Ὀρθοσκυτικού μαθήματος εἰς τὰ πάσης βαθμίδος, κατευθύνσεως, καὶ παντὸς τύπου σχολεῖα ἐβδομαδιαίως.

Ὅτι ἡ δίωρος αὕτη διδασκαλία δὲν παρέχεται γενικῶς ἀποδεικνύεται ἐν πρώτοις, ἐκ τοῦ ὅτι τὸ Ὀρθοσκυτικὸν μάθημα περιεκόπη εἰς τὴν κατωτάτην βαθμίδα τῶν Κλασσικῶν Ἐσπερινῶν Γυμνασίων, καὶ οὕτω κατέστη ἡ διδασκαλία αὐτοῦ μονώωρος, ἐνῶ αὕτη ἦτο δίωρος. Ἐπειτα ἰδρῶθησαν, ὡς γνωστόν, πλείστα Γυμνάσια τεχνικῆς καὶ οἰκονομικῆς κατευθύνσεως, εἰς βάρος τῶν Κλασσικῶν Γυμνασίων, ἅτινα καὶ περιορίστησαν. Αἱ χιλιάδες τῶν μαθητῶν, οἱ ὅποιοι θὰ ἐφοῦτον εἰς τὰ Κλασσικὰ Γυμνάσια, ἐν τοῖς ὅποιοις τὸ μάθημα ἦτο δίωρον, θὰ φοιτοῦν τώρα εἰς τὰ τεχνικῆς καὶ οἰκονομικῆς κατευθύνσεως Γυμνάσια, εἰς τὰ ὅποια τὸ μάθημα, κατὰ τὴν ἀπαράδεκτον εἰσῆγησιν τοῦ ἀνωτάτου ὀργανοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προγραμματισμοῦ, ὑπάρχει κίνδυνος νὰ διδάσκηται, ἂν ἂ μίαν ὥραν ἐβδομαδιαίως. Ὡσαύτως ἡ Ὀρθοσκυτικὴ διδασκαλία εἰς τὰς Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίας, αἱ ὅποιαί προετοιμαζοῦν τοὺς κατ' ἐξοχὴν διδασκάλους τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, παρέμεινε μονώωρος.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, καθίσταται φανερόν, ὅτι τὸ δίκαιον αἴτημα τοῦ Θεολογικοῦ κόσμου εἶναι καὶ αἴτημα τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ὅστις οὐδέποτε εἶναι δυνατόν νὰ ἀνεχθῇ τὴν διάβρωσιν τῆς ψυχῆς τῶν τέκνων του, διὰ τοῦ ἐξοβελισμοῦ ἢ τοῦ ἀνυποφόρου περιορισμοῦ τῆς ζώσης Ὀρθοσκυτικῆς διδασκαλίας ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις.

Τὸ πρόβλημα τῆς ἐνώσεως τῆς Εὐρώπης.

Μὲ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον ὁ πνευματικὸς κόσμος τῆς πατρίδος μας παρακολούθησε τὸ πρό τινων ἡμερῶν συγκληθὲν ἐν Ἀθήναις Πανελλήνιον Συνέδριον τοῦ Ἑλληνικοῦ Τμήματος τῆς λεγομένης «Εὐρωπαϊκῆς Κινήσεως». Σκοπὸς τοῦ Συνεδρίου ἦτο, ἡ διατύπωσις τῶν ἑλληνικῶν θέσεων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐνώσεως τῆς Εὐρώπης· ἐν ὧρει τοῦ συγκληθησομένου κατὰ τὸν προσεχῆ μῆνα ἐν Μονάχῳ πανευρωπαϊκοῦ συνεδρίου τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Κινήσεως», τὸ ὅποιον πρόκειται νὰ μελετήσῃ τὰς ἀντιδράσεις τῆς εὐρωπαϊκῆς κοινῆς γνώμης ἐπὶ τῶν προτεινομένων λύσεων διὰ τὴν πραγματοποιήσιν τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐνότητος.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, ἡ «Ἐκκλησία» κρίνει σκόπιμον, διὰ μίαν ἀκόμη φοράν νὰ διακηρῶσῃ, ὅτι

τῆς πολιτικῆς ἐνώσεως τῆς Εὐρώπης πρέπει νὰ προηγηθῇ ἡ πνευματικὴ ἐνωσις, αὐτῆς. Διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ πολιτικὴ ἐνωσις, εἴτε ὡς Ὀμοσπονδιακὴ Ἐνωσις, εἴτε ὡς Συνομοσπονδία εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, εἴτε ὡς σταδιακὴ ἐξέλιξις ἀπὸ τῆς Συνομοσπονδίας εἰς τὴν Ὀμοσπονδίαν, πρέπει οἱ εὐρωπαϊκοὶ λαοὶ νὰ συνενωθοῦν διὰ κοινῶν πνευματικῶν δεσμῶν καὶ ἰδεωδῶν. Καὶ τὰ ἰδεώδη ταῦτα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι διάφορα τῶν ἰδεωδῶν τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἑλληνορθόδοξου παραδόσεως. Ἐὰν δὲν τεθοῦν τὰ ἰδεώδη ταῦτα ὡς θεμέλιον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κινήσεως, οὐ μόνον εἰς τὴν θεωρίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πράξιν, ἡ Κίνησις αὕτη, ἡμεῖς τοῦλάχιστον πιστεύομεν, θὰ εἶναι μία χίμαιρα καὶ οὐτοπία.

Ζωηρότερον καὶ εὐρύτερον.

Ὁ προσφάτως κυκλοφορήσας τόμος τοῦ ἐν Γερμανίᾳ ἐκδιδόμενου «Ἀρχεῖον διὰ τὴν λειτουργικὴν ἐπιστήμην» ἀφιερώνει 34 ὀλοκλήρους σελίδας, διὰ νὰ ἀναγγείλῃ ἀπλῶς δεκάδας ὀλοκλήρους ἑτεροδόξων δημοσιευμάτων, ἀναφερομένων εἰς τὴν ἀνατολικὴν λειτουργικὴν πράξιν καὶ ζωὴν. Τὰ δημοσιεύματα ταῦτα, παρουσιασθέντα κατὰ τὰ τελευταῖα πέντε ἔτη, ἀναφέρονται, εἴτε εἰς τὴν μελέτην τοῦ πλοῦτον τῶν λειτουργικῶν χειρογράφων καὶ κωδίκων τῆς Ἀνατολῆς, εἴτε εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ὀρθόδοξου λατρείας, εἴτε εἰς τὴν ἔξαρσιν τῶν πνευματικῶν θησαυρῶν αὐτῆς.

Ὁ Ὀρθόδοξος ἀναγνώστης βλέπων τὰς σελίδας ταύτας αἰσθάνεται συγκίνησιν ἐκ τῆς διαπιστώσεως, ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Δυτικοῦ κόσμου διὰ τὴν μελέτην καὶ προβολὴν τῆς λατρείας μας γίνεται ὀλον ἐν ζωηρότερον καὶ εὐρύτερον. Ἀσφαλῶς ἡ μελέτη αὕτη αἶρει πολλὰς προκαταλήψεις εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας μας. Καὶ ὀδηγεῖ, βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον, εἰς τὴν ὀμολογίαν, ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἢ κατ' ἐξοχὴν Ἐκκλησία τῆς παραδόσεως, περιλαβούσα ἐν ἑαυτῇ καὶ διαφυλάξασα τὸν λειτουργικὸν πλοῦτον τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας.

Ἡ μοναχικὴ ζωὴ κατὰ τοὺς ἁγίους πατέρας.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ ἐπικειμένου ἑορτασμοῦ τῆς χιλιετηρίδος τοῦ Ἁγίου Ὁρους ὁ ἐκδοτικὸς οἶκος «Ἀσίτη» Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου λίαν ἀξιεπαίνως ἐξέδωκεν εἰς ἐπιμελημένην ἑκδοσιν τὸ βιβλίον «Ἡ μοναχικὴ ζωὴ κατὰ τοὺς ἁγίους πατέρας».

Τὸ βιβλίον τοῦτο, γραφὲν ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Γαβριήλ, Καθηγουμένου του ἐν Ἀγ. Ὁρει Ἱ. Κοινοβίου τοῦ Ἁγίου Αἰωνοσίου, παρουσιάζει εἰς νεοελληνικὴν παράφρασιν αὐτονομίας τὰς περὶ τῆς «πνευματικῆς καταρτίσεως, προαγωγῆς καὶ ἐφικτῆς τελειότητος» τῶν μοναχῶν γνώμας καὶ ἀποφάνσεις τῶν ἁγίων Πατέρων ἀπὸ τοῦ Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου μέχρι τοῦ ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου.

Ὡς εἶναι φανερόν, εἰς μίαν ἐποχὴν, καθ' ἣν εὐ-

ρύταται αἱ συζητήσεις διεξάγονται περὶ τὸν θεσμόν τοῦ ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ, τὸ βιβλίον τοῦτο ἀποτελεῖ σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς κατανοήσεως τῆς ἀληθοῦς οὐσίας καὶ ἀποστολῆς τῆς μοναχικῆς ζωῆς.

«Οἱ συνεργοὶ τοῦ Ἐξαγγελίου».

Συγχρόνως ἐγράψαμεν, ὅτι ἔχουν ἄδικον—ἀν βεβαίως δὲν ἐθελοτυφλοῦν—ὄσοι κατηγοροῦν τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τοὺς λειτουργοὺς τῆς, διὰ δῆθεν ἀδιαφορίαν τῆς ἐναντι τῆς δυστυχίας καὶ ἐναντι τῶν ποικιλοτρόπων κοινωνικῶν πληγῶν. Λιότι παραβλέπουν, ὅτι ὄχι μόνον Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι μας, ἀλλὰ καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς ἐργάζονται ἀξιεπαίνως καὶ μὲ ἀθρόμβον καὶ συγκινούντα ζῆλον, πρὸς ἐπούλωσιν τῆς κοινωνικῆς δυστυχίας.

Ἄριστον δὲ παράδειγμα ἀθρόμβου ἐνοριακῆς ὑπὲρ τῆς κοινωνίας ἐργασίας εἶναι ἡ συντελουμένη εἰς τὴν πτωχικὴν συνοικίαν Ταμπουρίων Πειραιῶς, τὴν ὁποίαν ἀπὸ καιροῦ ἐμπνέει καὶ κατευθύνει πνευματικῶς ὁ Παν. Ἀρχιμανδρίτης κ. Παντελεήμων Μπαρδάκος. Ἡ κοινοφελὴς αὕτη προσπάθεια ἐπιτελεῖται σεμνοπρεπῶς ἀπὸ τῆς ἀδελφότητος «οἱ συνεργοὶ τοῦ Ἐξαγγελίου», ἡ ὁποία ὄχι μόνον συντηρεῖ γηροκομεῖον, ἀλλὰ ἔχει καὶ ὁργανώσει συσσίτιον διὰ τὰ παιδιὰ.

Τοιαῦτα ἔργα, εἰς συνοικίας μάλιστα πτωχοτάτις, ὄχι μόνον τιμοῦν τοὺς κατευθύνοντας καὶ ἐμπνέοντας αὐτά, ἀλλὰ καὶ ἐπισχρῶν καὶ θεομαίνον τὴν ἀποσίωσιν τοῦ λαοῦ μας εἰς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν.

Ὅφειλονται χάριτες.

Συμφώνως πρὸς πληροφῶριαν, τὰς ὁποίας προσφάτως μετέδωκεν ἡ Τουρκικὴ Ὑπηρεσία Ἀρχαιοτήτων, ὁ ἱστορικὸς βυζαντινὸς ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας τῆς Τραπεζοῦντος πρόκειται συντόμως νὰ μετατραπῆ εἰς Μουσεῖον καὶ νὰ λειτουργήσῃ, ὡς λειτουργεῖ καὶ ἡ Ἁγία Σοφία Κωνσταντινουπόλεως. Πρὸς τοῦτο, ἤρχισεν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ ναοῦ ἡ ἀπόξεσις τοῦ στρώματος τῶν ἀσβεστομάτων, μὲ τὰ ὁποῖα ἡ τουρκικὴ ἀμάθεια κατὰ τὸ παρελθὸν εἶχε καλύψει τὰς ἐκ μωσαϊκῶν εἰκόνας του, αἵτινες εἶναι θαυμασίας τέχνης, ἐφάμιλλοι σχεδὸν πρὸς τὰς εἰκόνας τῆς Ἁγίας Σοφίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ὅθεν ὀφείλονται χάριτες πρὸς τὸ γνωστὸν ἀγγλικὸν ἴδρυμα ΟΥΩΚΕΡ, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τετραετίας καταβάλλει μεγάλας προσπάθειας καὶ ἐξοδεύει σημαντικὰ χρηματικὰ ποσά, διὰ νὰ ἀποκαλυφθοῦν βυζαντινοὶ καλλιτεχνικοὶ θησαυροὶ καὶ διὰ νὰ ἔλθουν εἰς φῶς τὰ ἀριστουργήματα αὐτὰ τῆς ἑλληνορθοδόξου τέχνης, ἣτις παρουσίασεν, εἰς ιδεώδη σύζευξιν, τὴν ἀξίαν τοῦ Ἁγίου μετὰ τῆς αἰσθητικῆς κατηγορίας τοῦ ὠραίου, ὡς ὑψηλοῦ καὶ ὑπερόχου, πὸν ἀνάγει ἐκ τοῦ κόσμου τούτου εἰς τὰ ὑπερκόσμια.

Κριτικὴ καὶ οὐχὶ δουλικὴ στάσις.

Ὁ θάνατος, τὸ μῖσος, ἡ βία καὶ ὁ παράνομος

ἔρωτας εἶναι οἱ πραγματικοὶ πρωταγωνισταὶ τῶν περισσοτέρων ταινιῶν, πὸν θὰ προβληθοῦν στὸ 15ον Διεθνὲς Κινηματογραφικὸν Φεστιβάλ, πὸν γίνεται στὶς Κάννες καὶ στὸ ὁποῖο συμμετέχουν 33 χῶρες». Αὐτὰ ἐδημοσιεύθησαν πρὸ τινῶν ἡμερῶν εἰς τὰς ἔφημερίδας.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ θέατρον, ἀνάλογα ἐγράφησαν τελευταίως εἰς τὸν τύπον. Οἱ κοινωνιολόγοι τῆς Ἀμερικῆς διακηρύττουν, ὅτι πρέπει «νὰ λήξῃ ἡ δυναστεία τοῦ Τεννεσὴ Οὐίλλιαμς», τὸν ὁποῖον μιμοῦνται οἱ νέοι συγγραφεῖς. Ὅτος, ὡς λέγουν, δηλητηριάζει ἅλην τὴν κοινωνίαν. «Ἐξακολουθεῖ νὰ τροφοδοτῆ τὰ ἔργα του μὲ ὅ,τι εἶναι ὑστερία εἰς ὄλους τοὺς τομεῖς». Τὰ ἔργα του παρονοιάζουν «βιασμούς, νυμφομανίας, ὁμοφυλοφιλίας, καννιβλισμούς» καὶ πλείστας ἄλλας διαστροφάς. Καὶ τὸ συμπέρασμα; Ἴδου πῶς τὸ διατυπώνουν «τὰ Νέα»: «Ἡ ἀμερικανικὴ σκηνὴ δεσπόζεται κυριαρχικᾶ ἀπὸ τὸν Τεννεσὴ Οὐίλλιαμς, ἀλλὰ καὶ θέλει νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τούτη τὴν δυνατείαν. Κάτι καινούργιο, καὶ πρὸ παντὸς ὀγιεινὸ, νὰ τὸ σύνθημα πὸν ὀλοένα περισσότερο κερδίζει ἔδαφος. Ἐν τούτοις, οἱ νέοι συγγραφεῖς, μαγεμένοι ἀπὸ τὴν ἐπιτυχία τοῦ Οὐίλλιαμς, δὲν βρίσκουν τὴν δύναμιν νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὴν ἐπιρροήν του».

Μετὰ τὰς διαπιστώσεις αὐτάς, ποῖος θὰ ἠδύνατο νὰ κατηγορήσῃ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Ἐκκλησίας, ὅταν συνιστοῦν εἰς τοὺς νέους προσοχὴν ἐναντι τοῦ κινηματογράφου καὶ τοῦ θεάτρου; Πράγματι ἐναντι αὐτῶν ἐπιβάλλεται κριτικὴ καὶ οὐχὶ δουλικὴ στάσις.

ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Γνωστοποίησης

Γνωστοποιεῖται ὅτι τὸ Πολυμελὲς Συμβούλιον τῆς Ριζαρείου Ἐκκλ. Σχολῆς, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του ὅπως ἀνακουφίσῃ τὸν χεимаζόμενον ἐφημεριακὸν κλήρον τῆς ὑπαίθρου, παρὰ τὰς δυσχερείας τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει τὸ Ἰδρυμα, ἀπεφάσισεν ὅπως προσλάβῃ ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους 1962-68 κατ' ἔτος πλὴν ἄλλων καὶ ἀνὰ δέκα πέντε ἐσωτερικοῦς ὑποτρόφους, ἀποκλειστικῶς τέκνα ἐφημεριῶν τῆς ὑπαίθρου τῆς Ἑλλάδος ἢ τῶν κομοπόλεων καὶ χωριῶν, καὶ δὴ τὰ ἔχοντα ἐφεσιν πρὸς τὴν ἱεροσύνην καὶ προοριζόμενα ὑπὸ τῶν γονέων των ὅπως τοὺς διαδεχθοῦν εἰς τὸ ἐφημεριακὸν λειτουργήματα.

Οὔτοι ἵνα εἰσαχθοῦν εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῆς Σχολῆς (εἰς τὰ τελειότατα διδακτήρια τοῦ Ἰδρυματος ἐν Χαλανδρίῳ) δέον ὅπως ἔχουν ἐνδεικτικὸν Β' Γυμνασιακῆς τάξεως, βαθμὸν τοῦλάχιστον λίαν καλῶς κλπ. νόμιμα προσόντα, ἐπιτύχουν δὲ νὰ καταταχθοῦν εἰς τοὺς 15 πρώτους τῶν ὑποτρόφων τῆς κατηγορίας αὐτῆς, εἰς τὴν σχετικὴν εἰσιτήριον ἐξέτασιν τοῦ Σ/βρίου ἐκάστου ἔτους.

Σημειοῦται ὅτι αἱ ὑποτροφίαι τῆς ἀνω κατηγορίας θὰ ἀνέλθουν τελικῶς εἰς 90 (6 τάξεις πρὸς 15 ὑποτρόφους κατὰ τάξιν) περιλαμβάνουσιν δὲ πάσας τὰς δαπάνας συντηρήσεως, ἐκπαιδεύσεως, ἐνδύσεως κλπ. τοῦ ὑποτρόφου. Ἐπομένως ὁ γονεὺς-ἐφημέριος, κατὰ τὸ βετέες διάστημα τῆς φοιτήσεως τοῦ τέκνου του, εἰς οὐδεμίαν δαπάνην ὑποβληθήσεται δι' αὐτό, πλὴν βεβαίως τῶν θερινῶν διακοπῶν, καθ' ἃς τοῦτο ἔπανακμάτηται εἰς τὴν ἐστίαν του.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Μαρτίου 1962

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ριζαρείου Σχολῆς

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Ιερά Σύνοδος

'Η 'Ιερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συνελεύθη κατὰ τὰς τακτάς ἡμέρας συνεδριῶν ἡσυχολήθη περὶ διάφορα θέματα ὑπηρεσιακῆς φύσεως.

— Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 12ης Μαΐου ἡ 'Ιερά Σύνοδος ἡσυχολήθη περὶ τὸ θέμα τῆς ἱερολογίας τοῦ γάμου τῆς Α.Β.Υ τῆς Πριγκιπίσσης Σοφίας, ἐκδώσασα τὸ κάτωθι ἀνακοινωθέν:

«'Η 'Ιερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ προσκλήσεως τοῦ Ἀυλαρχείου τῶν Βασιλικῶν Ἀνακτόρων, ἀπεφάσισεν ὅπως παραστῆ ἐν σώματι καὶ τελέσῃ τὸ Μυστήριον τοῦ γάμου τῆς Α.Β.Υ. τῆς Ὀρθοδόξου Πριγκιπίσσης Σοφίας μετὰ τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Πρίγκιπος Δὸν Χουάν Κάρλος ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῶν Ἀθηνῶν, συμφώνως πρὸς τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν, τὴν παραδοσιν καὶ τὴν πράξιν τῆς Ὀρθόδοξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῷ ἄρθρῳ 1367 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος».

'Αρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν δεκαπενθήμερον ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος ἐδέχθη εἰς συνεργασίαν τοὺς παρ' αὐτῷ Θεοφιλεστάτους Βοηθούς Ἐπισκόπους, μετ' ὧν ἐξήτασε διάφορα θέματα ἀναγόμενα εἰς τὴν διοίκησιν τῆς ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τὴν ἐκπροσώπησιν αὐτοῦ εἰς διαφόρους ἐκδηλώσεις, τὸν Ἀρχιεπίσκοπο τῆς ἱεράς Συνόδου, τὸν Πρωτοσύγκελλον τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τοὺς Διευθυντάς διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν καὶ ὑπηρεσιῶν.

Ὡσαύτως προήδρευσε τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν καὶ ἄλλων συμβουλίων τελούντων ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτοῦ.

Κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα ἐδέχθη ἐπίσης διαφόρους ἐπιτροπὰς, Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια, ἱερῶν Ναῶν καὶ Κληρικῶν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

— Τῆς 2ης Μαΐου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος ἐδέχθη τὸν ἐν Ἀθήναις Ἀρμένιον Ἐπίσκοπον.

Αὐθημέρον ἐδέχθη ὡσαύτως τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Δημητριάδος κ. Δαμασκηνὸν μετὰ τοῦ Γερμανοῦ ἱερέως Αἰδεσιμ. Νάουρου Μινχ καὶ τὸν Νομάρχην Ἀττικῆς κ. Παπαρρηγόπουλον.

Τῆς αὐτῆς ἡμέρας προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Ἡγουμένου συμβουλίου τῆς ἱεράς Μονῆς Πετράκης.

— Τῆς 3ης τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ τὸν Ἀρμένιον Ἀρχιεπίσκοπον κ. Σαχάν.

— Τῆς 4ης Μαΐου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χρυσόστομος ἐτέλεσε τὴν Θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ πανηγυρίζοντι Ἱ. Ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας.

— Τῆς 5ης τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν τ. Πρωθυπουργὸν κ. Κων. Τσαλδάρην.

— Τῆς Κυριακῆς 6ης Μαΐου, ὑπεδέχθη εἰς τὸ Ἀεροδρόμιον τοῦ Ἑλληνικοῦ τὴν Α. Χάρिता τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ Πριμᾶτον πάσης Ἀγγλίας Δρ. Μιχαὴλ Ράμσεϋ. Τὰ τῆς ὑποδοχῆς καὶ φιλοξενίας τοῦ Ἀγγλοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἀναγράφονται λεπτομερῶς ἐν τοῖς πρόσθετοις.

— Τῆς 7ης Μαΐου παρεκοιμήθη ἐν τῇ αἰθούσῃ τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν διάλεξις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Δρ Ράμσεϋ με θέμα: «Κωνσταντινούπολις καὶ Κωνσταντία».

— Τῆς 8ης τοῦ αὐτοῦ μηνὸς παρέστη εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

— Τῆς 9ης Μαΐου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὸν Πρόεδρον τοῦ Συλλόγου Ἀθηναίων κ. Μπενάκην.

— Τῆς 10ης τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μακαριώτατος ἐδέχθη τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Σολωμνίδην καὶ τὸν Πρόεδρον τοῦ Συλλόγου Ἀθηναίων κ. Μπενάκην.

Αὐθημέρον ἐδέχθη ὡσαύτως τὸν Βουλευτὴν κ. Κατσαφάδον, τὸν Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Ἀκαδημαϊκὸν κ. Σκάσσην καὶ τὸν Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Ἀκαδημαϊκὸν κ. Παναγιώτην Μπρατσιώτην μετὰ τοῦ καθολικοῦ ἱερέως καὶ καθηγητοῦ κ. J. Gill.

— Τῆς 11ης τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Σιβιτανίδειου Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς.

— Τῆς 12ης ἐδέχθη τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου κ. Τ. Ἀθανασιάδην καὶ τὸν Πρόεδρον τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνικῶν Ὄργανώσεων κ. Λατζούνην.

— Τῆς 13ης τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μακαριώτατος παρέστη ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρασσός» εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς «Ἡμέρας τῆς Μητέρας».

*

— Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Θαυμακοῦ κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον, ἐν Κυριακαῖς, ἐχοροστάτησεν, ἐλειτούργησε καὶ ὡμίλησεν εἰς ἱεροῦς Ναοῦς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς.

— Τῆς 1ης ἐξεπρωσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομον εἰς τὴν ἐν τῷ «Παρνασσῷ» δοθεῖσαν διάλεξιν τοῦ κ. Χρήστου Εὐαγγελάτου, Προέδρου τοῦ Συλλόγου «Οἱ φίλοι τοῦ Παναγίου Τάφου», με θέμα «Τὰ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει ἱεροσάλημ πάνσεπτα προσκυνήματα».

— Τῆς 6ης ἐνώπιον τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως Παύλου, εἰς τὰ Ἀνάκτορα Τατοῖου, ὥρκισε τὸν κ. Ν. Σκαπέσον ὡς Ἀντιπρόεδρον τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν (ΑΣΔΥ).

— Τὸ ἑσπέρας τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐχοροστάτησε καὶ ὡμίλησε κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Χαριτισμῶν (Δ' Στάσις), εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν Νέου Ψυχικοῦ.

— Τῆς 7ης ἐξεπρωσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομον εἰς τελετὴν δεξιώσεως τοῦ Βασιλικῆς Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος τῶν ἐξ Ἀμερικῆς ὁμογενῶν τῆς ΑΧΕΠΑ.

— Τῆς 9ης καὶ ἄλλας ἡμέρας συνεργάσθη μετὰ ἀντιπροσώπων Συλλόγων Φοιτητῶν καὶ Σπουδαστῶν διὰ τὴν ἑορτὴν ἐπὶ τῇ «Ἡμέρᾳ προσευχῆς Ἑλλήνων Σπουδαστῶν».

— Τῆς 11ης συνεργάσθη μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονυσίου καὶ τοῦ Πρωτοπρ. κ. Ἰωάννου Ράμφου διὰ τὸν καθαρτισμὸν καὶ τὴν ἐκδοσιν τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1963».

— Τῆς 13ης μετὰ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομου, καὶ λοιπῶν Σεβασμιωτάτων ἱεραρχῶν, μετέσχε τῆς ἐν τῷ ἀερολιμένῳ τοῦ Ἑλληνικοῦ γενομένης ὑποδοχῆς τοῦ εἰς Ἀθήνας ἀφικθέντος Μακαριωτάτου Πατριάρχου Βουλγαρίας κ. Κυρίλλου.

— Τὸ ἑσπέρας τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐχοροστάτησε καὶ ὡμίλησε, κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου, εἰς τὸν ἱερόν Ναόν τῆς Χρυσοσπηλαιτίσσης Ἀθηνῶν.

— Τῆς 15ης, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομου, ἐλειτούργησε καὶ ἐν συνεχείᾳ ἔλαβε μέρος εἰς τὸ ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ἱερῷ Ναῷ τῶν Καλαμῶν τελεσθὲν ἐτήσιον Μνημόσυνον τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Μεσσηνίας κυροῦ Χρυσόστομου, ὁμοῦ μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Κυπριανοῦ καὶ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Εὐσταθίου, Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μεσσηνίας.

— Τῆς 20ης, ἀπὸ μέρους τοῦ Μακαρ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομου, προέπεμψεν εἰς τὸ ἀεροδρόμιον τοῦ Ἑλληνικοῦ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβον καὶ Σελευκείας κ. Αἰμιλιανόν, ἀναχωρήσαντας διὰ Κωνσταντινούπολιν.

— Τῆς 21ης εἰς τὴν ἐν Τατοῖω Σχολῆν Ἀεροπορίας ὥρκισε, παρούσης τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου, τοὺς ἀποφοίτους Ἀνθυποσημαγούς τῆς 34ης σειράς ἱκάρων,

— Τῆς 22ας, κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Νυμφίου, ἐχοροστάτησε

τησε καὶ ὠμίλησε ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Πειραιῶς.

— Τῆ 23ῃ (Μ. Δευτέρα), κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Νυμφίου, ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησε εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου Νικαίας Πειραιῶς.

— Τῆ 24ῃ (Μ. Τρίτη), κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Νυμφίου, ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησε εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Ὁμοιοίας Ἀθηνῶν.

— Τῆ 25ῃ (Μ. Τετάρτη), κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Νυμφίου, ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησε εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Νέου Ψυχικοῦ.

— Τῆ 29ῃ (Μ. Πέμπτη), τῆ πρώτῃ, ἐλειτούργησεν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν ἱερὸν Ναὸν τῶν Ἀθηνῶν, καὶ τὸ ἑσπέρας κατὰ τὴν ἱερὰν Ἀκολουθίαν τῶν Παθῶν, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Μακαρ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου καὶ τῶν θεοφιλεστάτων Βοηθῶν Ἐπισκόπων Κερνίτης κ. Χρυσοστόμου καὶ Ἀχαΐας κ. Παντελεήμονος, ἔλαβε μέρος εἰς τὴν εἰρημένην ἱερὰν Ἀκολουθίαν τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

— Τῆ 27ῃ (Μ. Παρασκευῆ) ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησε, κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Μ. Ὁρῶν καὶ τοῦ Ἑσπερινοῦ, εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Πειραιῶς.

— Τῆ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ τὸ ἑσπέρας προέστη τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἐπιταφίου εἰς τὸν ἐν Πειραιεὶ ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Σπυριδωνος.

— Τῆ 28ῃ (Μ. Σαββάτῳ) ἐλειτούργησεν εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Νέου Ψυχικοῦ.

— Τῆ 29ῃ (Κυριακῇ τοῦ Πάσχα) ἐλειτούργησεν εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Σπυριδωνος Πειραιῶς.

— Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου, καὶ τῶν θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Κερνίτης κ. Χρυσοστόμου, Ἀχαΐας κ. Παντελεήμονος καὶ Καναδᾶ κ. Ἀνατολίου, ἔλαβε μέρος εἰς τὴν τελετὴν τῆς Ἀγάπης ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ἱερῷ Ναῷ τῶν Ἀθηνῶν. — Τὸ δὲ ἑσπέρας τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐχοροστάτησε, κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν (Ἀγάπην), εἰς τὸν ἐν Νέῳ Ψυχικῷ πανηγυρίζοντα ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

— Τῆ 30ῃ ἐχοροστάτησεν, ἐλειτούργησεν, ὠμίλησε καὶ προέστη τῆς λιτανείας τῆς ἱερᾶς Εἰκόνος εἰς τὸν ὡς εἴρηται ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Νέου Ψυχικοῦ, ἐπὶ τῇ πανηγύρει αὐτοῦ.

Θεολογικὴ Σχολὴ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Τῆ 19ῃ Ἀπριλίου 1962 ἀπεδήμησεν εἰς Κύριον ὁ διατελέσας τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Σχολῆς Ἀρχιμ. Εὐάγγελος Β. Ἀντωνιάδης. Ἡ κηδεὶα τοῦ ἐκλιπόντος διδασκάλου ἐγένετο τῇ ἐπαύριον ἐκ τοῦ Ἱ. Ναοῦ τοῦ Ἀ' Νεκροταφείου Ἀθηνῶν, χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου. Ἐπὶ τῆς σοροῦ αὐτοῦ στεφάνους κατέθεσαν ὁ προπρύτανις κ. Β. Βέλλας ἐκ μέρους τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου, ὁ κοσμήτωρ κ. Ἱ. Καμίρης ἐκ μέρους τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ ἐκπρόσωπος τῶν ἐν Ἀθῆναις ἠγχιπεριωτῶν. Μεθ' ὃ ἐπικήδειον ἐξεφώνησε ὁ καθηγητὴς κ. Β. Ἰωαννίδης καὶ ἐκ μέρους τῶν μαθητῶν τοῦ μεταστάτους ἀπεχαιρέτησεν αὐτὸν ὁ θεολόγος κ. Ἱ. Περαντώνης.

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος.

Τῆ 1ῃ Ἀπριλίου ἐ.ἔ. ἐγένοντο ἐν Βόλῳ ἡ θεμελιώσις τοῦ Κέντρου Νεότητος «Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός» καὶ τὰ ἐγκαίνια λειτουργίας τοῦ Γυμνασιακοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δημητριάδος, ἰδρύματα, ὀφειλόμενα εἰς τὴν ἀκαταπόνητον δραστηριότητα τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Δαμασκηνοῦ.

Πρὸ τῆς τελετῆς τῆς θεμελιώσεως τοῦ Κέντρου Νεότητος ἐμάλῃ εἰς εἰδικὴν ἐξέδραν ἀγιασμός, χοροστατοῦντων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Δημητριάδος κ. Δαμασκηνοῦ καὶ Μαρωνείας κ. Τιμοθέου, παρισταμένων τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν κ. Ἀλιμπράντη, τοῦ Νομάρχου Μαγνησίας, τῶν Δημάρχων Βόλου καὶ Νέας Ἰωνίας, τῶν Βουλευτῶν τοῦ Νομοῦ, τοῦ Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ τῶν λοιπῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ Βόλου. Μετὰ τὸν ἀγιασμόν ὠμίλησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Δαμασκηνός, ἐκφράσας τὴν χαρὰν καὶ τὴν συγκίνησιν του διὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ οἴκηματος, τὸ ὅποσον πρόκειται νὰ

εἶναι τὸ πνευματικόν, κοινωνικὸν καὶ μορφωτικὸν κέντρον, εἰς τὸ ὅποσον θὰ στεγάζεται πᾶσα πνευματικὴ, ἠθικὴ καὶ κοινωνικὴ ἐκδήλωσις τῆς Ἱ. Μητροπόλεως. Ἀκολουθῶς ἐτόνισε τὴν μεγίστην σπουδαιότητα καὶ τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ θεμελιουμένου ἔργου καὶ ἠύχαριστησε τὸν παριστάμενον ὑφυπουργὸν διὰ τὴν παρ' αὐτοῦ παρασχεθεῖσαν βοήθειαν. Μετὰ τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην ὠμίλησεν ὁ Ὑφυπουργὸς Οἰκονομικῶν κ. Ἀλιμπράντης, εἰπὼν μεταξύ ἄλλων ὅτι τὸ θεμελιουμένον ἔργον ἀποτελεῖ προσφορὰν εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν ἰδεῶν διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ ἔθνους.

Τὸ κτίριον εὑρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως. Θὰ περιλαμβάνη δὲ πρὸς τὸ παρὸν σύγχρονον αἰθουσαν διαλέξεων, κινηματογράφον καὶ θέατρον. Βραδύτερον προβλέπεται νὰ περιλάβη ξενῶνα ἱερέων, ἰατρεία διὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἄλλα διαμερίσματα κοινῆς ὠφελείας.

Μετὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ Κέντρου Νεότητος ἐγένοντο μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπισημότητος τὰ ἐγκαίνια τοῦ Γυμνασιακοῦ Οἰκοτροφείου, τὸ ὅποσον ἀνηγέρθη δαπάναις τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως, τῆς ἱερᾶς Μονῆς Ξενίας καὶ κρατικῆς ἀρωγῆς, εἶναι δὲ ἐξωπλισμένον μὲ ὄλας τὰς ἀνεύσεις τοῦ συγχρόνου τεχνικοῦ πολιτισμοῦ. Κατὰ τὰ ἐγκαίνια ὠμίλησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Δαμασκηνός, ὅστις ἀφοῦ δι' ὀλίγων ὑπέμνησε τὸν σκοπὸν τῆς ἰδρύσεως τοῦ Οἰκοτροφείου καὶ τὴν στοργὴν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν νεότητα, ἀνέφερεν τὸ ἱστορικὸν τῆς ἰδρύσεως τοῦ Οἰκοτροφείου, τὰς πρὸς τοῦτο γενομένας ἐνεργείας καὶ τοὺς καθ' οἷον διήποτε τρόπον παρασχόντας τὴν βοήθειαν των διὰ τὴν περάτωσιν τοῦ ἔργου. Ἀκολουθῶς εἶπε, ὅτι στεγάζονται ἤδη 42 ἄποροι μαθηταὶ ἐν αὐτῷ, ὅτι λίαν προσεχῶς θὰ προσληφθοῦν καὶ ἕτεροι 30, προβλέπεται δὲ ὅτι μετὰ τὴν μελετωμένην ἀνεργειαν καὶ δευτέρου ὁρόφου ἢ δύναιμις τῶν τροφίμων θὰ ἀνέλθῃ εἰς 150 ἀπόρους μαθητάς.

Εἶτα τὸν λόγον ἔλαβεν ὁ Νομάρχης Μαγνησίας κ. Γεώργιος Παπαδάκος, ὅστις ἐξήρῃε τὸ ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου ἐκτελούμενον θρησκευτικὸν καὶ κοινωνικὸν ἔργον καὶ τὴν συμβολὴν τούτου διὰ τὸ μέλλον τοῦ τόπου, εἰπὼν ὅτι ἀποτελεῖ καύχημα διὰ τοὺς δημοσίους λειτουργοὺς τοῦ νομοῦ τὸ ὅτι ἴστανται παραπλεύρως ἐνὸς μεγάλου ἱεράρχου καὶ εὐτύχημα διὰ τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα ἢ ὑπαρξίς τοιούτου θρησκευτικοῦ καὶ πνευματικοῦ πατρὸς.

Ἀκολουθῶς ὠμίλησεν εἰς τρόφιμος τοῦ Οἰκοτροφείου ἐκ μέρους τῶν ἐν αὐτῷ στεγαζομένων ἐκφράσας τὴν εὐγνωμοσύνην ὄλων πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην.

Μετὰ ταῦτα ὁ παριστάμενος Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας κ. Τιμοθέος, ὅστις ἀφοῦ πρώτον ἐπέλεξε τὸ ἐγκώμιον τοῦ Μητροπολίτου κ. Δαμασκηνοῦ διὰ τὸ παρ' αὐτοῦ τελούμενον φιλανθρωπικὸν καὶ κοινωνικὸν ἔργον, ἐτόνισε τὴν ἰδιάζουσαν συμβολὴν τῆς Ἐκκλησίας εἰς ἔργα εὐποιίας καὶ κοινωνικῆς καὶ θεάρεστα καὶ ὑπεγράμμισεν τὴν ἰδιαίτην συμβολὴν τοῦ παρισταμένου ὑφυπουργοῦ κ. Ἀλιμπράντη εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν ἰδρυμάτων ἀγάπης, ὡς ἐξαρκητήριον ταῦτα ὁ Σεβασμιώτατος.

Τέλος τὸν λόγον ἔλαβεν ὁ Ὑφυπουργὸς κ. Ἀλιμπράντης ἐκφράσας τὴν βαθυτάτην ἱκανοποίησιν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὰ ἐπιτελούμενα ἐν Βόλῳ ἔργα, ὑποσχεθεὶς ἀμέριστον τὴν βοήθειαν αὐτῆς εἰς τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ ἔργου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Δαμασκηνοῦ.

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικοπόλεως κ. Στυλιανός, κατ' ἀπόφασιν καὶ ἐντολήν τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἠγήθη ὅπως τῆς προσκυνηματικῆς ἐκδρομῆς τῶν ἐξ Ἑλλάδος Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

Ἀφίχθεις ἐκεῖ ἐγένετο λίαν ἐνθουσιωδῶς δεκτοὶ παρά τῆς Α.Θ. Μ. τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἱεροσολύμων κ.κ. Βενεδίκτου, ἀπονειμάντος αὐτῷ τῆ Δευτέρᾳ τοῦ Πάσχα καὶ τὸ παράσημον τοῦ Μ. Ταξιάρχου τοῦ Τάγματος τῶν Ὁρθόδοξων Σταυροφόρων τοῦ Παναγίου Τάφου. Ἐπισκεφθεὶς δ' ἅπαντα τὰ ἱερὰ Προσκυνηματὰ, ἔλαβε μέρος εἰς τὰς ἱερὰς Τελετὰς τῆς Μ. Ἐβδομάδος, ἐξεφώνησε τὸν προσήκοντα λόγον τῇ Ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Παρασκευῇ καὶ ἐτέλεσε τὴν Θείαν Λειτουργίαν τῇ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα εἰς τὸν Πανίερὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως καὶ ἐπὶ τοῦ Ζωοδόχου Τάφου τοῦ Σωτήρος Ἰησοῦ

Χριστοῦ. Κατὰ τὴν ἐπιστροφήν ἐπεσκέφθη καὶ τὴν Α.Θ.Μ. τὸν Πατριάρχην Ἀντιοχείας κ. κ. Θεοδόσιον τὸν ΣΤ'.

Ἡ Α.Σ. ὅμα τῆ ἐπαυδὸς αὐτῆς ἐν Ἑλλάδι, ἔσπευσεν εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Αὐτοῦ κομιζών τὸ Ἅγιον Φῶς. Ἐν πρώτοις ἐπεσκέφθη τὴν ὠραίαν κωμόπολιν Ἀστακοῦ, ἧτις τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς συνενώσεως αὐτῆς— ὑπεδέχθη τὸν σεπτὸν Ποιμενάρχην ἐν μέσῳ ἐνθουσιώδους ἀτμοσφαιρας καὶ θερμότητων ἐκδηλώσεων. Μολοντί δ' ἦτο ἐργάσιμος ἡμέρα οἱ Χριστιανοὶ εὐρίσκοντο ἐξ ὁδοῦ καὶ πλεῖστοι ἐξῆλθον ἐν καὶ πλεόν χιλιάδες ἐξώθεν τῆς κωμοπόλεως πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ Σεβασμιωτάτου, ὅστις κατηνύθη πρὸς τὸν περικαλλῆ Ἱ. Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἐνθα ἐτελέσθη εἰδικὴ τελετὴ καὶ μετεδόθη τὸ Ἅγιον Φῶς.

Ἀκολουθῶς κατηνύθη πρὸς τὴν Πρέβεζαν. Κατὰ τὰ ἐνδιάμεσα, χριστιανικὸς λαὸς πολὺς κωμοπόλεων, ὡς τῆς Φιλιππιάδος καὶ Λούρου κ. ἄ. χωρίων, ἐπὶ κεφαλῆς ἔχων ἱεροφορεμένους ἱερεῖς, ἐδέχτο ἐμπλεως χαρὰς τὸ θεῖον Φῶς, τὸ ἐκ τοῦ Θεοδόσιου Τάφου τοῦ Κυρίου ἐκπηγάσαν.

Ἐν Πρέβεζῃ ἐπεφυλάχθη εἰς τὴν Αὐτοῦ Σεβασμιότητα λαμπρὰ ὑποδοχή. Εἰς τὸν πρὸ τοῦ Δημαρχεῖου χώρον ἐσχηματίσθη ἱερὰ Πουμπή, πλασιοθεῖσα ὑπὸ στρατιωτικῶν μονάδων, κατευθυνθεῖσα πρὸς τὸν Μητροπολιτικὸν Ἱ. Ναὸν Ἁγίου Χαρολάμπους, τοῦ Σεβασμιωτάτου φέροντος ἐπὶ τοῦ ὄμου αὐτοῦ τὸν καθαγιασθέντα ἐπὶ τοῦ φρικτοῦ Γολγοθᾶ Σταυρόν, προπορευομένου τοῦ Παν. Ἱερακῆρυκος μεταφέροντος τὸ Ἅγιον Φῶς.

Μετὰ σχετικὴν ἀναστάσιμον τελετὴν ἡ Α.Σ. ὠμίλησε λίαν συγκινητικῶς, διηγήθη δι' ὀλίγων τὰ ὅσα εἶδε καὶ προσέκρινεν ἐν Ἱεροσολύμοις, πύχθη πατρικῶς καὶ μετέδωκε τὸ Ἅγιον Φῶς, ὡς καὶ Μ. Ἁγιασμόν, τελεσθέντα παρ' Αὐτῆς παρὰ τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν.

Τὴν ἐπομένην ἐπεσκέφθη τὴν κωμόπολιν Βονίτσης-Ξηρομέρου, ἐνθα ἱερούργησε, ἐκήρυξε τὸν θεῖον Λόγον καὶ μετέδωκε τὸ Ἅγιον Φῶς πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς, οἵτινες συνέρρευσαν μετ' ἀσυγκράτητου ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐξεδήλωσαν πολυτρόπως τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῶν πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Ποιμενάρχου αὐτῶν.

Πρὸς μετὰδοσιν τοῦ Ἁγίου Φωτός, ἐπίσκεψιν τῶν Χριστιανῶν καὶ ἐπιθεώρησιν τοῦ ἄρτι ἀνεγειρομένου νέου Ναοῦ μετέβη ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν κωμόπολιν Παλιαμπέλων-Ξηρομέρου, ἐπεσκέφθη ἐπίσης τὸ Σχολεῖον, ὠμίλησας πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ μαθητρίδας, καὶ ἐπεμελήθη πολλαχῶς τῶν ποιμαντορικῶν αὐτοῦ καθηκόντων.

Ἐσαύτως ἐπεσκέφθη ἅπαντα τὰ Φιλανθρωπικὰ Ἰδρυματὰ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ τὴν Ἱεράν Μονὴν Ζαλόγγου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Τὸ ἐπίσημον ὄργανον τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας δημοσιεύει εἰς τὸ τεῦχος τοῦ Ἰανουαρίου 1962 μακρὸν ἄρθρον τοῦ Ἀ. Κάζεμ-Μπέκ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία Ρωσίας κατὰ τὸ ἔτος 1961». Κατὰ τὸ ἄρθρον αὐτό, τὰ σπουδαιότερα γεγονότα εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπῆρξαν: 1) Ἡ ἐνεργὸς συμμετοχὴ τῆς δι' εἰκοσιπενταμελοῦς ἀντιπροσωπείας εἰς τὸ συνελθὸν ἐν Πράγα παγκόσμιον καὶ παγχριστιανικὸν Συνέδριον εἰρήνης· 2) Ἡ συγκλήσις εἰς τὴν πλυσίον τῆς Μόσχας Λαύραν τοῦ ἁγ. Σεργίου τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἤρξθη τὸν ἀριθμὸν τῶν μονίμων μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐτροποποίησε τὸ Καταστατικὸν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐνορίαν καὶ τὴν ὀργανώσιν τῆς καὶ ἐνέκρινε τὴν αἴτησιν περὶ εἰσοδογῆς τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν· 3) Ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν πρωτοβουλία τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμεικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου συγκληθεῖσαν Πανορθόδοξον Διάσκεψιν τῆς Ρόδου· 4) Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Σερβίας κ. Γερμανοῦ εἰς τὴν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ 5-20 Ὀκτωβρίου 1961 καὶ 5) Ἡ εἰσοδογὴ τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἡ συμμετοχὴ τῆς εἰς τὴν Γ' Γενικὴν Συνέλευσιν του, ἡ ὁποία συνήλθεν εἰς Νέον Δελχί.

«Ἡ Διάσκεψις τῆς Ρόδου, παρατηρεῖ ὁ ἀρθρογράφος, ἦτο γεγονός ὑπερβαῖον ὅλα τὰ ἄλλα γεγονότα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ὁρθοδοξίας τῶν τελευταίων αἰώνων. Αὕτη κατέδειξε

πρὸ πάντων ὅτι ἡ πνευματικὴ ἐνότης τῆς Ὁρθοδοξίας δὲν εἶναι ἀφηρημένη εὐσεβῆς ἔννοια, ἀλλὰ εὐλογημένη ζῶσα πραγματικότης δυναμένη νὰ λαμβάνῃ συγκεκριμένας καὶ ἀπτάς μορφὰς καὶ εἰς τὴν σφάειραν τῶν πρακτικῶν ἔργων, ἐπιτεύξων καὶ μέτρων.

«Εἰς τοὺς ἐπεροδόξους χριστιανικοὺς κύκλους ἡ δυνατότης πραγματοποίησεως καὶ αὐτῆς τῆς συγκλήσεως Πανορθόδοξου Διασκέψεως ἐφαίνετο σχεδὸν ἀπατηλῆ. Ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς φιλικούς πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν κύκλους οἱ παρατηρηταὶ καὶ οἱ εἰδήμονες ἐξέφραζον τὸν φόβον, ὅτι πᾶσα διάσκεψις ὄλων τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν ριψοκινδυνεῖ νὰ ἀποκαλύψῃ ὄχι τὸσον τὴν ἐνότητα των, ὅσον τὴν διαίρεσιν καὶ τὴν διαφωνίαν ἐπὶ σειρᾶς οὐσιωδῶν ζητημάτων.

«Εἰς τὴν Ρόδον ὅμως δὲν ἐχρειάσθησαν κανεὶν εἶδους ἔντονοι προσπάθειαι διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἐνωσις τῶν μελῶν τῆς Διασκέψεως καὶ ἡ ἀδελφικὴ ὁμοφωνία των εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν γενικῶν καθηκόντων, τὰ ὁποῖα τίθενται ἐνώπιον ὅλης τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας.

«Διὰ τὰς Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας ἡ Ρόδος ὑπῆρξε σημείον λειτουργικῆς, εὐχαριστιακῆς καὶ προσευκτικῆς ἐνότητος.

«Μετὰ τὴν ἐπισκόπησιν τῶν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἀναγεγραμμένων πολυαριθμῶν θεμάτων, αἱ συζητήσεις διεξήγοντο ἐν πνεύματι ἀδελφικῆς εἰλικρινείας καὶ ἐλευθερίας καὶ αἱ ἀποφάσεις ἐλαμβάνοντο ὁμοφώνως. Ἡ πρακτικὴ τῆς Διασκέψεως ἔδειξεν ὅτι εἰς ἀτμόσφαιραν ὀρθοδόξου ἀδελφότητος αἱ διαφωνίαι δύνανται νὰ λύωνται οὐχὶ μὲ τὰς κοινοβουλευτικὰς μεθόδους τῆς διαίρεσεως εἰς πλειοψηφίαν καὶ μειοψηφίαν ἐπὶ τῶν μὲν ἢ τῶν δε ζητημάτων, ἀλλ' ἐν τῷ πνεύματι τῆς γνησίας καθολικότητος καὶ ὁμοφροσύνης».

Ἡ συντάκτης τοῦ ἀρθρου τονίζει ἐν συνεχείᾳ ὅτι ὠρισμένοι κύκλοι ἀνέμενον ὅτι θὰ ἀνακύψουν ἀνυπέρβλητοι διαφωνία μεταξύ τῶν ἑλληνικῶν καὶ τῶν σλαβικῶν Ἐκκλησιῶν, ὅτι πέτρα σκανδάλου θὰ εἶναι ἡ διαφορὰ ἀντιμετωπίσεως τῶν συγχρόνων προβλημάτων ἐκ μέρους τῶν εἰς δύο ἀντίθετα στρατόπεδα ὑπαρχουσῶν Ἐκκλησιῶν. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς Διασκέψεως ἔδειξαν ὅτι αἱ προσδοκίαι καὶ αἱ γνώμαι αὐταὶ ὑπῆρξαν ἀβάσιμοι.

Ἐν κατακλείδι ὑπογραμμίζεται ὅτι «ἡ ἀντιπροσωπεία τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας Ρωσίας ἐγένετο δεκτὴ μὲ ἀληθῶς ἀδελφικὴν ἐγκαρδιότητα τὸσον ὑπὸ τοῦ προεδρευόντος τῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως διακεκριμένου Μητροπολίτου Χρυσσοστόμου, ὅσον καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀντιπροσωπειῶν τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν».

— Τὸ 1961 ἐκυκλοφόρησεν εἰς τὴν Μόσχαν ὑπὸ τὸν τίτλον «Θεοφάνης ὁ Γραικὸς καὶ ἡ Σχολὴ του» λαμπρὰ πραγματεία τοῦ Β. Ν. Λάζαρεφ περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ διαπρεποῦς Βυζαντινοῦ ζωγράφου τοῦ 14 αἰῶνος Θεοφάνους τοῦ Γραικοῦ, ὁ ὁποῖος εἰργάσθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀκολούθως εἰς τὸ Νόβγκοροντ καὶ τὴν Μόσχαν, ὅπου ἐξωγράφισεν εἰκόνας καὶ τοιχογραφίας εἰς ναοὺς καὶ εἰς τὸ παλάτιον τοῦ ἡγεμόνος. Τὸ βιβλίον περιεῖχε θαυμάσια ἀντίγραφα ἔργων τοῦ Θεοφάνους καὶ τῆς Σχολῆς του. Ὁ Θεοφάνης ὁ Γραικὸς εἶναι διὰ τὴν Ρωσίαν ὅ,τι ὁ Δομνίκος Θεοτοκόπουλος διὰ τὴν Ἰσπανίαν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΦΙΛΛΑΝΔΙΑΣ

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Φιλλανδίας κ. Παῦλος ἐδήλωσε προσφάτως ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία Φιλλανδίας ἀντιμετωπίζει σοβαρὰ δυσχερείας ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπάνδρωσιν τῆς διὰ κληρικῶν. Πρὸς τὸ σκοπὸν τοῦτον λειτουργεῖ ἐν σεμινάριον μὲ δωδεκάδα σπουδαστῶν, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν παρέχει εἰς τοὺς τροφίμους του ἀνωτέραν θεολογικὴν μόρφωσιν. Τὸ δε πτυχίον τοῦ Ὁρθόδοξου Ἰνστιτούτου τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ἐλσίνκι δὲν εἶναι ἰσότιμον μὲ πανεπιστημιακὸν πτυχίον.

Ἀφ' ἑτέρου ὑπάρχει σοβαρὸς κίνδυνος νὰ σβῆσῃ τελείως ὁ ὀρθόδοξος μοναχισμὸς εἰς τὴν Φιλλανδίαν. Τὰ δύο ὑφιστάμενα ὀρθόδοξα μοναστήρια εἶναι ἐπανδρωμένα διὰ μοναχῶν ἡλικίας κατὰ μέσον ὄρον ἅνω τῶν 70 ἐτῶν καὶ οὐδεὶς δόκιμος προσέρχεται εἰς αὐτά, πράγμα τὸ ὁποῖον ἴσως ὀφείλεται εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν μοναχῶν καὶ εἰς τὸ γεγονός ὅτι ὅλοι οἱ μοναχοὶ εἶναι Ρωσόφωμοι. Κατὰ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Παῦλον, ἡ μόνη

διέξοδος θὰ ἦτο ἡ ἴδρυσις νέας μονῆς πού θὰ εἴλκυε περισσότερον τοὺς νέους, ἀλλὰ οἱ νόμοι τοῦ κράτους ἀπαγορεύουν τὴν ἴδρυσιν νέων μονῶν.

Ἐντὸς τῆς τελευταίας δεκαπενταετίας ἐκτίσθησαν εἰς τὴν Φιλλανδία πεντήκοντα περίπου ναοὶ καὶ παρεκκλήσια διὰ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας 70.000 ὀρθοδόξων, τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ὁποίων εἶναι πρόσφυγες ἐκ Καρελίας, ἡ ὁποία προσηρτήθη ὑπὸ τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἐν Γαλλίᾳ ἔθεσπίσθησαν οἰκουμενικὰ νηστεία. Οἱ πιστοὶ ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν δογμάτων ἐτήρησαν αὐστηρὰν νηστείαν, ἵνα ἐκ τῆς στέρησεως βοηθήσουν τοὺς πρόσφυγας καὶ τὰ πολυπληθῆ θύματα τῆς Βορείου Ἀφρικῆς.

— Δύο μόνιμοι ἀντιπρόσωποι τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας παρὰ τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν Γενεύῃ διορίσθησαν καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς ἰδιαίτερον γραφεῖον.

— Ὁ ἐν Heiddelberg καθηγητῆς Dr. Edmund Schlink διορίσθη ὑπὸ τῆς ἐν Γερμανίᾳ Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας, ἵνα «παρακολουθήσῃ καὶ μελετήσῃ τὴν ὅλην ἐργασίαν τῆς προσεχοῦς ἐν Βατικανῷ Συνόδου, μεταβαίνων πρὸς τοῦτο εἰς Ρώμην».

— Ὁ Ἀγγλικανὸς ἐπίσκοπος τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς φρονεῖ, ὅτι ἐν τῶν πλέον ἐπείγοντων καθηκόντων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι τὸ νὰ μεταφέρῃ τὰ οἰκουμενικὰ ἰδεώδη εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν ἐνοριῶν. Πρὸς τοῦτο εἶναι ἀνάγκη, ὅπως αἱ λαμβανόμεναι ἀποφάσεις δημοσιεύωνται εἰς γλώσσαν εὐληπτον καὶ προσιτὴν, ὥστε ὁ «οἰκουμενισμὸς» νὰ συγκινήσῃ καὶ τὸν τελευταῖον ἐνορίτην.

— Εἰς συνέντευξίν του πρὸς τὸν Τύπον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Νικὸδημος, προϊστάμενος τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῶν σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ρωσικὴ Ἐκκλησία θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποστείλῃ παρατηρητὰς εἰς τὴν ἐν Βατικανῷ Β' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ἐὰν ἐλάμβανεν εἰδικὴν πρόσκλησιν καὶ ἐγγυήσεις, ὅτι εἰς τὴν Σύνοδον οὐδὲν θὰ θυγῶν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ἡ Ρωσία.

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

Τὴν 19-20 Ὀκτωβρίου 1961 ἐωρτάσθη ἡ ἑκατονταετηρίς τῆς ἐν Γερμανίᾳ ἐδρευούσης Γενικῆς Συνομοσπονδίας τῶν ἀδελφότητων Διακονιστῶν. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἐγένετο ὑπόμνησις τῶν κυριωτέρων διατάξεων καὶ ἀρχῶν τῆς Συνομοσπονδίας, τινὲς τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἑξῆς: «Αἱ μετέχουσαι τῆς Συνομοσπονδίας ἀδελφότητες θεωροῦν τὴν διακονίαν ὡς ἐν καθήκον καὶ χάρισμα διδόμενον ὑπὸ τοῦ Κυρίου. Αἱ διακονίσοις ὑπηρετοῦν τὸν Σταυρωθέντα καὶ Ἀναστάντα Σωτῆρα Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς τὸ πρόσωπον τῶν ἀσθενῶν, τῶν πτωχῶν, τῶν παιδιῶν καὶ ὅλων τῶν ἐχόντων ἀνάγκην ἐκπαιδεύσεως καὶ περιθάλψεως ἰδίως τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας Του. Ἐκτελοῦν τὴν ὑπηρεσίαν των ἀπὸ εὐχαριστίας διὰ τὴν ἀγάπην Ἐκεῖνου, ὁ Ὅποιος ἔδωκε τὴν ζωὴν του ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τοῦ Ὁποίου τὸ ἔλεος καὶ τὴν εὐσπλαγχνίαν δοκιμάζουσι μέσα εἰς τὰς ψυχὰς των.— Ὡς δόκιμοι ἀδελφαὶ δύνανται νὰ γίνωνται δεκταὶ εἰς τὰς ἀδελφότητας «εὐαγγελικαί» παρθένοι καὶ χῆραι αἱ ὁποῖαι ἔχουν συμπληρώσει τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος, ἔχουν χριστιανικὸν φρόνημα, ἀκηλίδωτον φήμην, ἐπαρκῆ σχολικὴν μόρφωσιν καὶ καλὴν ὑγίειν. Νεάνιδες, αἱ ὁποῖαι κάποτε παρεξέτραψαν, δὲν γίνονται δεκταί.— Μετὰ τὴν πρόσληψιν των αἱ ἀδελφαὶ ὑποβάλλονται εἰς πλουτεὴν δοκιμασίαν, ἡ ὁποία περατοῦται μετὰ τὴν καθιέρωσιν. Δι' αὐτῆς κατατάσσονται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ὡς διακονίσσαι καὶ ἀναγνωρίζουσι τὴν διακονικὴν ὑπηρεσίαν ὡς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δοθείσαν εἰς αὐτὰς ἐργασίαν καὶ ἀποστολὴν τῆς ζωῆς των. Ἐν τούτοις συμφώνως πρὸς τὰς «εὐαγγελικάς» ἀρχὰς καὶ κατ'ὅππιν κρίσεως καὶ ἀποφάσεως τῆς συνειδήσεώς των, ἔχουν δικαίωμα παραιτήσεως, ἀκόμη καὶ αἱ καθιερωθεῖσαι ἀδελφαί».

Ἡ Σύνοδος τοῦ ἐν Ἑλβετίᾳ καντονίου τοῦ Vaud υιοθέτησε νέον λειτουργικὸν τύπον, προῖον εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐργαζομένης ἀπὸ τοῦ 1948. Πρὸς συγκρότησιν αὐτοῦ ἐλήφθησαν πλείστα στοιχεῖα ἐκ τῶν ἐν χρήσει λειτουργιῶν τῶν Ἀγγλικανῶν, Λουθηρανῶν, Λατίνων καὶ Ὁρθοδόξων.

— Ἡ Σύνοδος τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἀνατολικοῦ Βερολίνου διεφώνησε μετὰ παρρησίας πρὸς τὸ καθεστὸς ὡς πρὸς τὴν ὑποχρεωτικὴν στρατιωτικὴν θητείαν τῶν πολιτῶν «πρὸς νίκην τοῦ σοσιαλισμοῦ».

— Τὸ ἡμερολόγιον τῶν Εὐαγγελικῶν Ἱεραποστολῶν τοῦ ἔτους 1962 μεταδίδει τὴν πληροφορίαν, ὅτι κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1960 αἱ γερμανικαὶ προτεσταντικαὶ Ἱεραποστολικαὶ εἰταιρεῖαι διέθετον 1.048 Ἱεραποστόλους, δρῶντας ἐν διαφόροις χώραις ἔκτος τῆς Γερμανίας.

Νέα κρίσις δοκιμάζει τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ ἀπόφασις τῆς Church Assembly, διὰ τῆς ὁποίας ἀπαγορεύεται ὅπως οἱ πιστοὶ κοινωνοῦν ἀπὸ κληρικῶν, ἑστερημένους τῆς ἐπισκοπικῆς χειροτονίας, ἤγειρε δριμυεῖαν ἀντίδρασιν εἰς τὴν φιλοπροτεσταντικὴν μερίδα τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Εἰς ἐπίσημον ἀνακοίνωσίν της ἡ μερίς αὕτη ἀρνείται τὴν ἀποστολικὴν διαδοχὴν καὶ τὸν ἐπισκοπικὸν βαθμὸν ὡς ἀπαραίτητα στοιχεῖα διὰ τὴν Ἀγγλικανικὴν ὁμολογίαν. Συνεπῶς, προσθέτουν, οὐδεὶς δύναται νὰ στερηθῆ τῆς μυστηριακῆς Κοινωνίας, ἐπειδὴ δὲν πιστεύει εἰς τὰ ἀνωτέρω. Ἐν συνεχείᾳ καταφέρεται ἐναντίον τῆς ἀποφάσεως, ἥτις δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἱστορίας τῆς Μεταρρυθμίσεως.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἐχρῆσαν αἱ ἐργασίαι διαρρυθμίσεως λόφου πλησίον τῆς Ἱερουσαλὴμ διὰ τὴν προετοιμασίαν χώρου, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ἐναποθηκευθοῦν τὰ εἰς Νεκρὰν θάλασσαν ἀνευρεθέντα χειρόγραφα τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ὁ «ἱερός χώρος τῆς Βίβλου», ὡς θὰ ὀνομασθῆ, θὰ εἶναι ἔτοιμος τῷ 1963.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Μητρόπολις Φθιώτιδος

Χρησεύσεως τῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Δάφνης προσκαλοῦνται οἱ βουλόμενοι νὰ καταλάβωσι ταύτην καὶ ἔχοντες τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 47 τοῦ Α.Ν. 2200/40 περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ἀρθρου 2 τοῦ Α.Ν. 707/1945 ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ὑποβάλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερῶν Μητροπόλεως Φθιώτιδος τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 προβλεπόμενα πιστοποιητικὰ μετὰ τῆς σχετικῆς αἰτήσεως.

Ἐν Λαμίᾳ τῇ 3ῃ Μαΐου 1962

† Ὁ Φθιώτιδος Δαμασκηνὸς

Ἱερά Μητρόπολις Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης

Ἐχοντες ὑπὸ ὄψιν τὰ ἀρθρα 46, 47, καὶ 48 τοῦ Α. Νόμου 2200/1940 «Περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακέρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πληρωσιν τῶν κενῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων 1) Δελβινακίου (βος Ἐφημέριος), 2) Σιταριάς, 3) Δημοκόρης-Ψηλοκάστρου, 4) Λαγγάδας Κονίτσης, 4) Κακολάκκου, 6) Λαβδάνης καὶ 7) Κεφαλοβρύσου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «Ἐκκλησία» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικὰ.

Ἐν Δελβινακίῳ τῇ 5ῃ Μαΐου 1962

† Ὁ Δρυϊνουπόλεως Χριστοφόρος

Ίερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις τῶν άρθρων 46 καὶ 47 § 2 ἐδ. 2 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ίερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καλούμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὄργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἔφημερίου τῆς ἐνορίας τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ Θεσσαλονίκης, ἵνα υποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης σχετικῆν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πληρωσιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς ἔφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Θεσσαλονίῃ τῇ 7ῃ Μαΐου 1962

† Ὁ Θεσσαλονίκης Παντελεήμων

Ίερά Μητρόπολις Πατρῶν

Έχοντες υπ' όψει τὰ άρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ίερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πληρωσιν τῶν κενῶν ἔφημεριακῶν θέσεων: 1) Μιᾶς θέσεως ἔφημερίου τοῦ ἐν Γλαυκῷ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος, 2) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Ἀργυρᾷ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου καὶ 3) μιᾶς θέσεως τοῦ ἐν Ροδινῇ Ἱ. Ναοῦ τῶν Ἀγίων Πάντων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «Ἐκκλησία» υποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων τῶν.

Ἐν Πάτραις τῇ 8ῃ Μαΐου 1962

† Ὁ Πατρῶν Κωνσταντῖνος 5

Ίερά Μητρόπολις Μυτιλήνης

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις τῶν άρθρων 46 καὶ 47 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καλούμεν τοὺς βουλομένους βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὄργανικὴν θέσιν Ἐφημερίου τοῦ ἐν Μυτιλήνῃ Ἱ. Ναοῦ Παναγίας Χρυσομαλλοῦσης, ἵνα υποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ γίνῃ ἀνακήρυξις ὑποψηφίων πρὸς πληρωσιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 15ῃ Μαΐου 1962

† Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Οἰκονομικὸς Ἀπολογισμὸς τῶν ἐτῶν 1958, 1959, 1960. Ἐν Ἀθήναις 1961.

Τῆς αὐτῆς, Ἡ μεγάλη στιγμή τοῦ γάμου. Ἐν Ἀθήναις 1962. Σελ. 32.

Ἀνδρέου Θεοδώρου, Ὑφηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ οὐσία τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἐκδόσεις «Περιστερά». Ἐν Ἀθήναις 1961.

Ἰωάν. Ε. Ἀναστασίου, Ὑφηγητοῦ τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου, Προϋποθέσεις τῆς μεταρρυθμίσεως τῆς Ἀγγλικῆς Ἐκκλησίας. Ἐν Θεσσαλονίῃ 1961. Σελ. 225.

Ἀρχιμ. Φωτίου Σ. Κωνσταντινίδου, Ἱεροκήρυκος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ Γραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου, Ἡ οὐσία τοῦ Ἐθνομάρτυρος Ἀρχιεπισκόπου Κυπριανοῦ. Λευκωσία (Κύπρου) 1961. Σελ. 76.

Ἀρχιμανδρίτου Χρυσόστομου Μουστάκα, Ποιήματα. Α'. Εἰς τὰ ἑπτὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Ὑπογραφεῖον Ἀδελφῶν Σακαλῆ. Κοζάνη. 1961. Σελ. 19.

Γ. Π. Σωτηρίου, Θεολόγου-Καθηγητοῦ, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Μυτιλήνης, Ἀγκάθια καὶ Λουλούδια. Μυτιλήνη 1962.

Ἀρχιμανδρίτου Γαβριήλ, Καθηγουμένου τοῦ ἐν Ἀγ. Ὁρει Ἱ. Κοινοβίου Ἀγ. Διονυσίου, Ἡ Μοναχικὴ Ζωὴ κατὰ τοὺς ἁγίους Πατέρας. Ἐπὶ τῇ Χιλιετηρίδι τοῦ Ἀγίου Ὁρους. Ἐκδοτικὸς Οἶκος Ἀ' Ἀστῆρ Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου. Ὁδὸς Λυκούργου 10. Ἀθήναι 1962. Σελ. 160.

Ἐπιφανίου Ι. Θεοδοροπούλου, Ἀρχιμανδρίτου, Τὸ ἀμετάθετον τῶν Ἐπισκόπων. Ἐκδοτικὸς Οἶκος Ἀ' Ἀστῆρ Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου. Ὁδὸς Λυκούργου 10. Ἀθήναι 1962. Σελ. 24.

Ἀρχιμανδρίτου Τιμοθέου Ν. Γιοκαρίνη, Δ. Θ. Ὁ Γερωντισμὸς ὡς Συνοδικὸς θεσμὸς καὶ ἡ κανονικότης αὐτοῦ. Κομοτηνὴ 1962. Σελ. 17.

Δημ. Κωνσταντινίδου, Δρ. Ἀρχιτέκτονος, Ὁ δίκλιτος νοῦσος τῆς Ἀγ. Παρασκευῆς—Ἀγ. Παντελεήμονος. Παρατηρήσεις ἐπάνω σ' ἓνα ἐξωκκλησι τῆς Βοιωτίας. Ἀνάτυπο ἀπὸ τὸν «Ζυγὸν». Ἀριθ. 71. Ὀκτώβριος 1961. Ἀθήναι 1961. Σελ. 8.

Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ γένεσι μιᾶς «διδυμῆς» Ἐκκλησίας Ἡ ἁγία Θέλλα—Ἅγιος Χριστοφόρος τῆς Ἀνδρου. Ἀνάτυπον ἐκ τῆς γενικῆς ἐκδόσεως τῶν «Τεχνικῶν Χρονικῶν». Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος 1961. Ἀριθ. Τεύχους 205-208. Ἀθήναι 1961. Σελ. 6.

Δημ. Φερούση, Χριστιανικὴ Σκηνή. Ἐπτὰ μονόπρακτα. Ἐκδόσεις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀθήναι 1962. Σελ. 83.

Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Κανονικῶν Δικαίου. Τετραμηνιαία Νομοκανονικὴ Ἐπιθεώρησις. Ἔτος ΙΣ', τεῦχος 3ον. Περιέχει: Βασιλείου, Μητροπολίτου πρ. Λήμνου, Ἡ περὶ τοῦ Ἀγίου Ὁρους Ἄθω ἱστορικὴ ἀλήθεια. Ἐμ. Βροντάκη, Προσηλυτισμὸς, Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά ἢ Χιλιастαί. Τασ. Α. Γριτσοπούλου, Ἐγγραφα περὶ Σχολῆς Δημητσάνης. Ἐκκλησιαστικὴ Νομολογία. Χρονικά. Κριτικὸν καὶ Βιβλιογραφικὸν Δελτίον.

Ὁ ὑπὸ τοῦ Δήμου Ρεθύμνης ὀργανωθείς ἑορτασμὸς τῆς τριακονταπενταετοῦς Πνευματικῆς δράσεως τοῦ Παντελεῆ Πρεβελάκη. Ἐκδίδεται ὑπὸ τοῦ Δήμου Ρεθύμνης. 1961. Σελ. 45.

Β' Συνέδριον Θεολόγων Ἀ' Ἡ Ἐφεσος». Ἀθήναι—Θεσσαλονικὴ 1961. Εἰσηγήσεις. Συζητήσεις. Ἀθήναι 1962. Σελ. 64.

Μέγας καὶ Ἱερός Συνέκδημος Ὁρθόδοξου Χριστιανοῦ. Περιέχων ἅπασαν τὴν τάξιν προσευχῶν καὶ ἀκολουθιῶν τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, πάντων τῶν ἁγίων καὶ πασῶν τῶν ἑορτῶν, κινητῶν καὶ ἀκινήτων. Ἐκδόσεις ἐπιμηχμημένη καὶ ἐπιμελημένη. Ἐκδοτικὸς Οἶκος Ἀ' Ἀστῆρ Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου. Ὁδὸς Λυκούργου 10. Ἀθήναι 1961. Σελ. 1312.

Σταύρου Ἰωσ. Παπαδάτου, Αἰ σλαβικαὶ διαισθήσεις ἐν Ἀγίῳ Ὁρει καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν πολιτικαὶ καὶ νομικαὶ συνέπειαι. Ἀνάτυπον ἐκ τῶν Θ' καὶ Γ' τόμων τοῦ περιοδικοῦ «Ἡπειρωτικὴ Ἔστια», Ἰωάννινα 1961. Σελ. 159.

Λάμπης Ν. Βολανάκης, Μυστικὸς Δεῖπνος. Μυθιστορία. «Τὸ ἑλληνικὸ βιβλίον» 1961. Σελ. 278.

Ἀρχιμανδρίτου Φωτίου Κ. Κωνσταντινίδου, Ἱεροκήρυκος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (Διατελέσας τῆς πολιτικοῦ κρατοῦμένου), Ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ μας πίσω ἀπὸ τὰ κάγκελλα τῆς φυλακῆς. (Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Κυπριακοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγώνος). Λευκωσία (Κύπρου). 1962.

Δημ. Γ. Παναγιωτοπούλου, Ἀπ' τὸ σκοτάδι στὸ φῶς. Τεύχος 5ον. Ἀδελφότης Θεολόγων Ἀ' Ὁ Σωτήρ». Ἀθήναι 1961. Σελ. 125.

Ἀλίκης Καφετζοπούλου, Κάτω ἀπ' τ' ἄστρο. Ἐκδοσις Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἀ' Ἐλλίς». Ἀθήναι 1961. Σελ. 126.

Αἰκατερίνης Χιονῆ, Στοῦ σχολιοῦ τὸν ἀνθήκη. Ἐκδόσεις Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἀ' Ἐλλίς». Ἀθήναι 1961. Σελ. 93.

Κυριακοδρόμιον, ἐν ᾧ περιλαμβάνονται ἐπὶ ἐκάστης Ἀποστολικῆς καὶ εὐαγγελικῆς περικοπῆς τῶν Κυριακῶν τοῦ ἔτους. Ἀπόδοσις τοῦ νοήματος καὶ λόγος ὑπὸ Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Ν. Παπουτσοπούλου, Ἱερο-

κήρυκος Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν. Ὁμιλία ὑπὸ Ἀθανασίου Ν. Φραγκοπούλου. Τόμος πρώτος. Εὐαγγελικαὶ περιχοπαὶ Τριωδίου καὶ Πεντηκοσταρίου. Ἀδελφότης Θεολόγων «Ὁ Σωτὴρ». Ἀθήναι 1962. Σελ. 269.

Μοναχοῦ Θεοκλήτου Διονυσιάτου, Ἀθωνικά Ἀνθ. Ἀρθρα καὶ Μελετήματα. Ἐπι τῆ χιλιετηριδίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἐκδοτικός Οἶκος «Ἀστὴρ» Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου. Ὁδὸς Λυκούργου 10—Ἀθήναι 1962. Σελ. 373.

Παναγιώτου Ν. Ἀντίπα, Καθηγητοῦ Φιλολογίας—Παιδαγωγικοῦ τ. Διευθυντοῦ Γυμνασίου, Ἡ Ἁγία Ἀξίνη. Ἡ νέα ἐπωνυμία καὶ ὁ ναὸς τῆς Παναγίας, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ ἰδρυθῆ, κατόπιν ὑπερφ. ὁράματος. Μελέτη θρησκευτικῆ καὶ ἐπιστημονικῆ. Ἐν Ἀθήναις 1962. Σελ. 30.

Ἰακώβου Μαλλιαροῦ, Ἀρχιμανδρίτου, Ἀπὸ τὴν ἐν Νάξῳ θρησκευτικῆν ζωὴν. Παρατηρήσεις καὶ σκέψεις ἐπι τῆς θρησκευτικῆς καταστάσεως τῶν κατοίκων τῆς χώρας Νάξου, κατὰ τὴν δεκαετίαν 1950-1960. Ἐν Ἀθήναις 1962. Σελ. 31.

Μάρκου Σιώτου, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Χριστιανισμὸς καὶ Ἀνθρωπισμὸς. Ἀθήναι 1962. Σελ. 28.

Λεωνίδου Ἰω. Φιλίππιδου, Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Rev. Univ. Prof. Dr. D. Friedrich Heiler, ὁ διαπρεπὴς θεολόγος θρησκευτολόγος ἐν Marburg. Ἐπι τῆ 70ῆς ἐπετείας τῶν γενεθλίων του. Ἀθήναι 1962. Σελ. 22.

Κωνσταντίνου Δημ. Φράγκου, πτ. Θ., Καθηγητοῦ τῶν παιδαγωγικῶν ἐν τῷ Ἱεροδιδασκαλεῖῳ Βελῆας, Σχέδιον Ὁρθοδόξου «Λειτουργικῆς Κινήσεως» καὶ «Λατρευτικῆς ἀγωγῆς» τῶν παιδίων, συνταχθὲν κατόπιν περιγραφῆς καὶ κριτικῆς ἐπεξεργασίας τῶν ἐν τῇ γαλλοφώνῳ περιοχῇ τῆς ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας παρατηρηθέντων ἀντιστοιχιῶν φαινομένων. Ἐναίσιμος ἐπι διδακτορία διατριβῆ ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Ἐν Ἀθήναις 1961. Σελ. 133.

— Ἀπὸ τὰ θαύματα τῆς Θερμῆς Λέσβου. Ἡ ἐν Χριστῷ θαυμαστὴ μεταμόρφωσις τῆς Αἰκατερίνης Λύτρα, γραφεῖσα ἀπὸ τὴν ἴδιαν παθοῦσαν καὶ οὐκ μωθοῦσαν τὰ θεῖα. Ἐκδίδεται διαπάνη τῆς ἰδίας, τῆς ἱμελλείας τοῦ Φωτίου Ν. Κόντογλου. Ἐκδοτικός Οἶκος «Ἀστὴρ» Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου. Ὁδὸς Λυκούργου 10. Ἀθήναι 1962. Σελ. 30.

Σημεῖον μέγα, ἤγουν τὰ θαύματα τῆς Θερμῆς. Ἐκθαμβωτικὴ ἐμφάνισις τῶν Ἁγίων Μαρτύρων Ραφαὴλ, Νικολάου καὶ Εἰρήνης, μετὰ τῶν σὺν αὐτοῖς μαρτυρικῶς τελειωθέντων κατὰ τὸ ἔτος 1462 ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Μονῇ τῶν Καρυῶν, εὐρισκομένη πλησίον τῆς Θερμῆς ἐν τῇ νήσῳ Λέσβῳ. Βιβλίον συγγραφὲν μετὰ πόθου παρὰ τοῦ ἐλαχίστου Φωτίου Νικολ. Κόντογλου, Κυδωνέως συνταχθὲν δὲ ἐκ πολλῶν αὐτογράφων ἀφηγήσεων τῶν ἰδόντων ἐναργέστατα, ἐν ὁράμασι καὶ ἐνυπνίοις τοὺς νεοφανεῖς τούτους ἀθλοφόρους Μάρτυρας, τοὺς ὑπὲρ τῆς ἀμωμότητος Πίστεως ἡμῶν κρεουρηθέντας καὶ παρὰ τοῦ ἀθλοθέτου Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ περιφανῶς δοξαζομένους. Δαπά ναις καὶ τύποις «Ἀστέρος» τῶν ἀδελφῶν Ἀλεξάνδρου καὶ Εὐαγγέλου Παπαδημητρίου, ἐν τῇ περιβοήτῳ πόλει τῶν Ἀθηνῶν, σωτηρίῳ ἔτει α' ξβ'. Σελ. 256.

G. Parageorgiou Eraldy, The politics of Christ, in Greek and English. Athens 1962. Σελ. 94.

Θεοκτίστου Ἀθ. Λαϊνᾶ, Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος. Ἀθήναι 1962. Σελ. 34.

Τοῦ αὐτοῦ, Ὁ δρόμος τῆς ἀναζητήσεως. Ἀθήναι 1962. Σελ. 15.

Τοῦ αὐτοῦ, Σπύρος Μασούκας (Ὁ Ρουμελιώτης ἐθναπόστολος καὶ ποιητής). Ἀθήναι 1962. Σελ. 19.

Τοῦ αὐτοῦ, Κασσιανή. Ἡ βυζαντινὴ ἀρχόντισσα καὶ ποιήτρια. Ἀθήναι 1962. Σελ. 32.

Ἐκδόσεις τοῦ Ἰνστιτούτου τῶν Ἀνατολικῶν Σπουδῶν τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης Ἀλεξανδρείας. (ἀνάπτυον). Θ. Δ. Μοσχονᾶ, Κριτοπούλεια. Πανηγυρικὸν τεύχος. Ἐπι τῆς Δεκαετηριδίου ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἰνστιτούτου. Ἀλεξάνδρεια. Τυπογραφεῖον τοῦ Ἐμπορίου. 1962. Σελ. 28

Χρυσόστομου Β. Γιαλούρη, Πρωτοσυγκέλου, Τὸ τρίπτυχον τῆς κοινῆς Μητέρα—Διδάσκαλος—Ἱερεῦς.

Ἀρχιμ. Αὐγουστίνου Ν. Καντιώτου, Ἱεροκήρυκος, Εἰκόνες καὶ Πραγματικότητες. Τεύχος β'. Ἐκδόσεις τῆς Ὁρθοδόξου Φιλανθρ. Ἀδελφότητος «Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων. Σελ. 318.

Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Παπακώστα, Ἡ Δοξολογία, Ἀδελφότης Θεολόγων ἡ «Ζωή» Ἀθήναι 1962. Σελ. 230.

Ἀρχιμ. Γεωργίου Ἰ. Δημοπούλου, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Πρὸ τῆς θυσίας, Ἀδελφότης Θεολόγων «Ὁ Σωτὴρ». Ἀθήναι 1962. Σελ. 252.

Ἰωάννου Θ. Κολιτσάρα, Οἱ μάρτυρες τοῦ Γεωβᾶ. Τεύχος β'. Αἱ αἰρέσεις των καὶ ἡ προπαγάνδα των. Ἀδελφότης Θεολόγων ἡ «Ζωή». Ἀθήναι 1962. Σελ. 180.

Ἀρχιμ. Διονυσίου Κ. Κυράτσου, Πρωτοσυγκέλου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐδέσσης καὶ Πέλλης, Ἰησοῦς ὁ Χριστός. Ἐν Ἐδέσση 1962. Σελ. 86.

Ἰωάννου Σ. Μαρκαντώνη, βοηθοῦ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ πειραματικῆς Παιδαγωγικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ σχέσις μετὰ ἐπιδόσεως ἐν τῷ Γυμνασίῳ καὶ ἐξελίξεως ἐν τῷ βίῳ. Ἐναίσιμος ἐπι διδακτορία διατριβῆς ἐγκριθεῖσα ὑπὸ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἐν Ἀθήναις 1961. Σελ. 129.

Ἀρχιμ. Σπυρίδωνος Δ. Τραντέλλη, Ἱεροκήρυκος, Ψυχὴ μου ψυχὴ μου... Θεσσαλονίκη 1962. Σελ. 46.

Ἀρχιμ. Γρηγορίου Μανιατοπούλου, Συναίτικα Σελίδες. Κάιρον, Δεκέμβριος 1961. Σελ. 116.

Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Ἀποστ. Βιτάλη, Ἱεροκήρυκος Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης, Κυκλοδοῖται Οἰκουμενικὸν Πατριαρχαὶ ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐξῆς. Ἐν Ἀθήναις 1961. Ἀνάπτυον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία». Σελ. 88.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον
ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ
† Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης ΠΟΥΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν:
Δρχ. 50, 75, 100 ἐτησίως.
Λοιπῶν Ναῶν Ἐπικρατείας: Δρχ. 30 ἐτησίως.
Ἐξωτερικοῦ: δολλάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Ἐπιβάλλεται νὰ ὑπερβληθῆ. Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας καὶ πριμάτου πάσης Ἀγγλίας δρ. Μιχαὴλ Ράμσεϋ.

Π. Ν. Τρεμπέλο, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ὁ δέκατος κανὼν τῆς ἐν Ἀγιάρα.

Θεοφ. Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ κ. Χρυσόστομου, Ὁ Ἅγιος Γεώργιος ἐν τῇ Ὑμνογραφίᾳ (Συνέχεια).

Ἀρχιμ. Παντελεήμονος Μπαρδάκου, Πρὸς τοὺς νέους κατηχητάς.

Βασ. Χ. Ἰωαννίδου, Καθηγητοῦ τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου, Ἡ Ν. Δελχί Συνέλευσις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. 18 Νοεμβρίου - 6 Δεκεμβρίου 1961 (Συνέχεια).

Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Α. Βιτάλη, Ἱεράρχαι Ἀθηνῶν ἐξ Ἠπειροῦ ὁρμώμενοι (Συνέχεια).

Παρατηρήσεων Στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων.

Βιβλιογραφία.